

STRATEGIA

ROZWIĄZYWANIA

PROBLEMÓW

SPOŁECZNYCH

DLA MIASTA I GMINY

WRZEŚNIA

Września – 2008 r.

Zleceniodawca:

Ośrodek Pomocy Społecznej
ul. Szkolna 24
62-300 Września
tel. (061) 43 740 30

Autor:

Business Mobility International Spółka z o.o.
al. 3-go Maja 11
76-200 Słupsk
tel. (0 59) 8 456 301-302
fax.(0 59) 8 456 303
e-mail: office@bm-intl.2com.pl
http: www.bmintl.com

Biura regionalne:

Business Mobility International Spółka z o.o.
ul. Drewsa 4E
61 – 606 Poznań
tel/fax (061) 825 78 60
e-mail: office@bm-intl.2com.pl

Siedziba w Brukseli:

Business Mobility International NV-SA
Rue Wiertz 50/28
1050 Brussels, Belgium
tel. [32-2] 644 36 89
fax [32-2] 648 07 80
www.bm-intl.com

SPIS TREŚCI:

<u>Wstęp</u>	5
<u>1. METODOLOGIA</u>	<u>7</u>
<u>2. Raport o stanie pomocy społecznej</u>	<u>9</u>
<u>2.1. Syntetyczna charakterystyka gminy</u>	<u>9</u>
2.1.1. Położenie, dane ogólne, powiązanie z otoczeniem	9
<u>2.2. Gmina w statystyce</u>	<u>11</u>
<u>2.3. Działalność gospodarcza</u>	<u>13</u>
<u>2.4. Ochrona zdrowia</u>	<u>14</u>
<u>2.5. Rynek pracy i bezrobocie</u>	<u>17</u>
2.5.1. Bezrobocie	17
<u>2.6. Bezpieczeństwo publiczne</u>	<u>21</u>
<u>2.7. Sfera społeczna</u>	<u>24</u>
2.7.1. Struktura ludności	24
2.7.2. Baza społeczna	31
2.7.3. Organizacje pozarządowe	35
2.7.4. Zasoby mieszkaniowe	37
<u>2.8. Pomoc społeczna</u>	<u>38</u>
2.8.1. Statystyka wybranych elementów pomocy społecznej w ujęciu graficznym wg stanu na dzień 31.12.2007 r.	46
<u>3. Uwarunkowania zewnętrzne</u>	<u>54</u>
<u>3.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie</u>	<u>55</u>
<u>3.2. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe</u>	<u>57</u>
<u>3.3. Uwarunkowania zewnętrzne regionalne</u>	<u>64</u>
<u>4. Uwarunkowania wewnętrzne</u>	<u>71</u>
<u>4.1. Uwarunkowania wewnętrzne na szczeblu powiatu</u>	<u>71</u>
<u>4.2. Uwarunkowania wewnętrzne na szczeblu gminy Września</u>	<u>74</u>
<u>Część Strategiczna</u>	<u>75</u>
<u>5. Analiza SWOT</u>	<u>76</u>
<u>Diagnoza stanu</u>	<u>80</u>
<u>6. Misja</u>	<u>85</u>
<u>7. Cele i kierunki działania</u>	<u>86</u>
<u>7.1. Edukacja</u>	<u>87</u>
<u>7.2. FINANSE</u>	<u>88</u>
<u>7.3. INFRASTRUKTURA</u>	<u>89</u>
<u>7.4. PROBLEMY SPOŁECZNE</u>	<u>90</u>
<u>7.5. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA</u>	<u>91</u>
<u>8. WARIANT ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH - PO KOREKTACH EKSPERCKICH</u>	<u>92</u>
<u>8.1. Komentarz do wybranego wariantu</u>	<u>92</u>
<u>8.2. Priorytety – cele strategiczne pierwszorzędne i drugorzędne oraz kierunki działania</u>	<u>94</u>
<u>9. PROGRAMY OPERACYJNE POLITYKI SPOŁECZNEJ</u>	<u>98</u>
<u>9.1. Wstęp</u>	<u>98</u>
PRIORYTET 1 – DZIECI I MŁODZIEŻ	99
PRIORYTET 2 – SENIORZY	101
PRIORYTET 3 – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	102
PRIORYTET 4 – UBÓSTWO	104
PRIORYTET 5 – BEZDOMNOŚĆ	105
PRIORYTET 6 – BEZRADNOŚĆ	105

PRIORYTET 7 – UZALEŻNIENIA (narkomania, alkoholizm)	106
<u>10. MONITOROWANIE STRATEGII</u>	<u>109</u>
<u>11. WDRAŻANIE STRATEGII WARUNKI REALIZACJI STRATEGII.....</u>	<u>119</u>
<u>12. Spis tabel, wykresów i rysunków.....</u>	<u>121</u>

WSTĘP

Polityka społeczna gminy Września, której bazą jest społeczność zamieszkała na terenie gminy określona została dokumentem pod nazwą „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Września”.

Społeczność to skupisko ludzi i instytucji, w obrębie, którego jednostki i grupy mają możliwość wykonania pełnego obrotu koła życiowych działań, zrealizowania zróżnicowanych form indywidualnej aktywności życiowej, tj. nauka, praca, rozrywka i wypoczynek, kontakty społeczne, zainteresowania itp.

Istotą funkcjonowania społeczności jest jej zdolność stawiania i realizowania celów oraz potrzeb w taki sposób, by zapewnić przeżycie i samorealizację jej członków.

Aby jakaś społeczność była funkcjonalną z punktu widzenia oczekiwań jej członków musi posiadać:

- pewne formy organizacyjne na użytek zróżnicowanych funkcji oraz
- sieć wyspecjalizowanych instytucji umożliwiających wyjście naprzeciw potrzebom swych członków.

Każda społeczność wypracowuje także właściwe dla siebie systemy wsparcia uruchamiane w wypadku pojawienia się problemów społecznych lub wówczas, gdy jednostka lub grupa znajduje się w trudnej sytuacji życiowej, której przezwyciężenie wykracza poza ich własne środki, możliwości i uprawnienia. W sferze działań socjalnych celem głównym jest zatem dbałość o to, by jednostki i rodziny (zwłaszcza żyjące w trudnych warunkach) miały dostęp do systemu wsparcia społecznego i zasobów społecznych umożliwiających osiągnięcie potencjału koniecznego do samodzielnego funkcjonowania.

Zasoby społeczne mogą być zarówno bardzo namacalnymi w swej istocie – pieniądze, mieszkanie, żywność, opieka domowa i instytucjonalna, transport, odzież, jak również walorami niematerialnymi, takimi jak wiedza, odwaga, pomysłowość, inicjatywa, zachęta, humanizm, miłość itp. Na zasoby składają się zatem zarówno konkretne jednostki z ich osobowościami i materialnymi walorami oraz ich najbliższe społeczne otoczenie (rodzina, przyjaciele, znajomi, sąsiedzi), jak też formalne i nieformalne grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także to co dała ludziom natura (przyroda, kopaliny).

Pod pojęciem bezpieczeństwa socjalnego jednostki lub grupy rozumie się na ogół możliwość i gwarancje zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych.

Inaczej mówiąc społeczność dąży do zbudowania w miarę spójnego i skutecznego systemu instytucjonalnej ochrony bezpieczeństwa swych obywateli, by dać im możliwość i gwarancję zaspokojenia różnorodnych potrzeb, dążeń, aspiracji i oczekiwań pojedynczych ludzi i grup.

To zaś, co zostanie uznane za potrzeby podstawowe jednostek i grup oraz kryteria ich hierarchizacji jest zawsze wpisane w tło historyczne, kulturowe, ustrojowe i warunki ekonomiczne konkretnego społeczeństwa, konkretnej zbiorowości.

Podstawą polityki społecznej w gminie Września jest strategia, która określa, misję, cele i kierunki działania oraz Programy Operacyjne. Dokument ten poddany ocenie Radnych Miejskich oraz środowisk związanych bezpośrednio z polityką społeczną, a następnie przyjęty przez Radę Miejską określa opcje rozwoju poszczególnych dziedzin życia społeczno-gospodarczego mających bezpośredni i pośredni wpływ na integrację społeczną.

Dodatkowym elementem mającym wpływ na ostateczny kształt dokumentu jest zamieszczony Raport o Stanie Pomocy Społecznej opracowany przy merytorycznym udziale pracowników Urzędu Miasta i Gminy i Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni. Dokument ten zawiera podstawowe informacje o polityce społecznej prowadzonej na gminy Września, uwzględniając stan jednostek polityki społecznej o charakterze lokalnym.

W tworzenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Września zostały włączone osoby będące reprezentantami środowisk społecznych i samorządowych, zajmujących się, na co dzień problematyką społeczną.

1. METODOLOGIA

Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Września opracowano uwzględniając wyniki przeprowadzonej debaty strategicznej organizowanej Metodą Aktywnego Planowania Strategicznego.

Przeprowadzono jedną debatę z udziałem kilkudziesięciu liderów polityki społecznej, reprezentujących jednostki pomocy społecznej, Radę Miejską, oświatę, organizacje pozarządowe oraz przedstawicieli jednostek administracji różnych szczebli.

Spotkanie odbyło się w dniu 11.12.2007 roku w sali Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Wrześni, a jego celem było zidentyfikowanie celów i kierunków działania w poszczególnych przyjętych teoretycznie obszarach polityki społecznej.

Uczestnicy debaty pracowali w pięciu grupach, każda z nich podporządkowana była jednemu z obszarów:

- **Edukacja,**
- **Finanse,**
- **Infrastruktura,**
- **Problemy Społeczne,**
- **Społeczność Lokalna.**

Na podstawie wcześniej opracowanej analizy SWOT:

- **silne strony (wewnętrzne) polityki społecznej,**
- **słabe strony (wewnętrzne),**
- **szanse (zewnętrzne),**
- **zagrożenia (zewnętrzne) odpowiedziano na pytanie:**

„Co należy zrobić, albo jakie podjąć działania lub spowodować efekty tych działań, żeby zlikwidować słabe strony i zniwelować zagrożenia?”.

Na podstawie tak postawionego pytania grupy przygotowały po osiem celów opierając się na wcześniej wybranych w wyniku dyskusji słabych stronach i zagrożeniach. Podobnie pracowano przy budowaniu celów określonych na podstawie mocnych stron i szans, z tym że liczbę celów ograniczono do czterech w każdej grupie.

Kolejnym krokiem procesu konsultacji społecznej była hierarchizacja celów w poszczególnych obszarach polityki społecznej. Przyjęto, że w każdym obszarze winny

zostać wyróżnione trzy **cele pierwszorzędne**, bez których dany obszar nie może się rozwijać i trzy **cele drugorzędne**, które przyspieszają rozwój danego obszaru.

W ten sposób wynikiem konsultacji było wypracowanie kilkudziesięciu celów w pięciu obszarach polityki społecznej. Dla ustalenia priorytetów polityki społecznej w gminie Września wybrano czternaście celów strategicznych.

Wybrane cele zhierarchizowano w sposób określony w rozdziale „Wariant rozwiązywania problemów społecznych”.

Zhierarchizowane cele, w poszczególnych obszarach polityki społecznej oraz wybranym wariantcie rozwiązywania problemów społecznych, na drodze społecznej konsultacji stały się podstawą opracowania Programów Operacyjnych, w których poszczególne działania zostały nazwane na podstawie kierunków działań określonych i przypisanych konkretnym priorytetom i celom pierwszorzędnym.

W Programach Operacyjnych Polityki Społecznej posłużono się głównymi priorytetami wynikającymi z wybranego wariantu oraz w oparciu o konsultacje społeczne. Proponowane projekty (lista projektów jest otwarta) dotyczyły następujących priorytetów:

- **DZIECI I MŁODZIEŻ,**
- **SENIORZY,**
- **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ,**

W trakcie dalszego planowania na etapie tworzenia programów operacyjnych winny pojawić się projekty w takich priorytetach, jak:

- **UBÓSTWO,**
- **BEZDOMNOŚĆ,**
- **BEZRADNOŚĆ,**
- **UZALEŻNIENIA.**

W opisie Programów Operacyjnych (rozdział 10) omówiono szczegółowo zasady przyporządkowania poszczególnych działań obszarom problematyki społecznej na terenie gminy Września. Działania te zostały jednocześnie przypisane poszczególnym realizatorom polityki społecznej w gminie.

2. RAPORT O STANIE POMOCY SPOŁECZNEJ

2.1. Syntetyczna charakterystyka gminy

2.1.1. Położenie, dane ogólne, powiązanie z otoczeniem¹

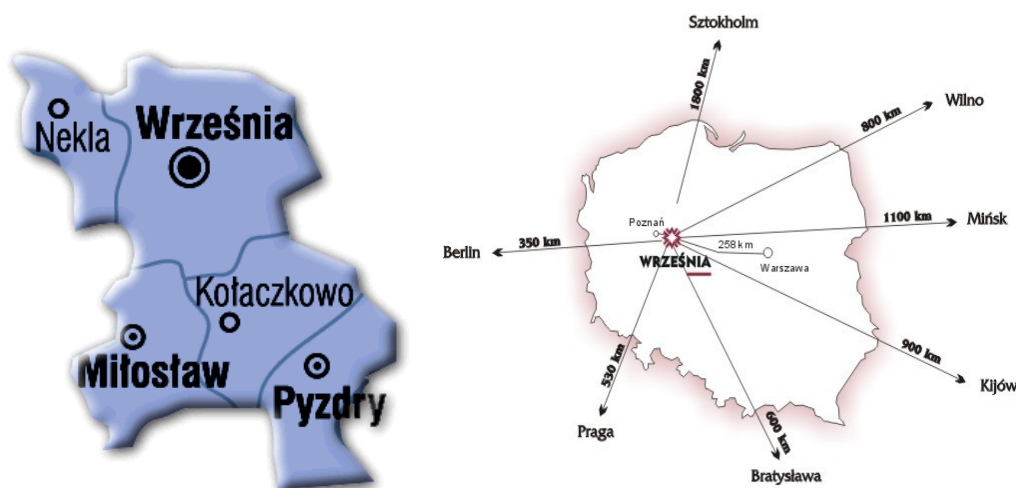
Gmina Września położona jest w powiecie wrzesińskim na terenie województwa wielkopolskiego w odległości 46 km od Poznania, na skrzyżowaniu głównych szlaków komunikacyjnych ze wschodu na zachód przy odcinku autostrady A-2 i z północy na południe (drogi krajowe w kierunku Gdańska, Bydgoszczy, Wrocławia). Gmina posiada pierwszy za Poznaniem węzeł autostradowy – „Września”. Atutem Wrześni jest jej położenie przy jednym z ważniejszych węzłów kolejowych w Polsce (Berlin-Moskwa i Gdańsk-Wrocław).

Gmina graniczy:

- od zachodu z gminami Nekla i Dominowo,
- od północy z gminami Czerniejewo, Niechanowo, Witkowo i Strzałkowo,
- od wschodu z gminami Witkowo i Strzałkowo,
- od południa z gminami Kołaczkowo i Miłosław.

Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Września, które położone jest w środkowej części gminy oraz 33 wsie sołeckie. Miasto Września jest siedzibą władz gminy.

Rysunek 1 Położenie gminy Września na terenie powiatu wrzesińskiego i Polski

Źródło: www.gminy.pl oraz www.wrzesnia.pl

Gmina Września leży w obrębie Wysoczyzny Gnieźnieńskiej w subregionie zwanym Równiną Wrzesińską. Jest to obszar bardzo płaski, łagodnie opadający w kierunku południowym. Rzeźba terenu gminy ma charakter nizinny i urozmaicona jest szerokimi dolinami rzek: Wrześnicy i Małej Wrześnicy, Strugi Rudnik i Miłosławki wraz z ich dopływami – kanałami (Gutowski, Opatowski i Biechowski) oraz rowami melioracyjnymi.

¹ Opracowano na podstawie informacji zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Września na lata 2004-2006 oraz informacji uzyskanych z Banku Danych Regionalnych, Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni

Tereny wiejskie urozmaicają stawy, ciek i duża ilość rowów z zielenią śródpolną, które połączone tworzą lokalną sieć ekologiczną. Główną rzeką gminy Września jest Wrześnica, typowa rzeka nizinna o spadkach ok. 1,0-1,5 ‰. Jest ona prawym dopływem rzeki Warty. Długość rzeki Wrześnicy wynosi 60,7 km. Cechą charakterystyczną rzeki Wrześnicy jest jej wyraźna dwudzielność. Sieć cieków Wrześnicy jest siecią gęstą (1,10 km/km²) o charakterystycznym dendroidalnym układzie.

Powierzchnia miasta i gminy Września wynosi **221,84 km²**, z tego na miasto przypada **12,73 km²**, a na obszar wiejski – **209,11 km²**.

Tereny wiejskie gminy Września obejmują obszar **20 910,78 ha**

Tabela 1 Wielkość i struktura gruntów gminy Września (obszar wiejski) – stan na 31.12.2007 r.

NAZWA GRUNTU	w tys. ha
- użytki rolne ogółem w tym:	17 501,6533
- grunty orne	16 166,7916
- sady	331,2161
- łąki	559,7286
- pastwiska	443,9170
- lasy i grunty leśne	1 659,1413
- pozostałe grunty i nieużytki	1 749,9934

Zródło: Urząd Miasta i Gminy we Wrześni

Tereny miejskie gminy Września obejmują obszar **1 273,35 ha**

Tabela 2 Wielkość i struktura gruntów gminy Września (obszar miejski) – stan na 31.12.2007 r.

NAZWA GRUNTU	w tys. ha
- użytki rolne ogółem w tym:	437,2301
- grunty orne	410,0645
- łąki	21,5284
- pastwiska	5,3672
- lasy i grunty leśne	101,9935
- pozostałe grunty i nieużytki	734,1363

Zródło: Urząd Miasta i Gminy we Wrześni

Gmina Września położona jest w śremsko-wrzesińskim regionie glebowo-rolniczym i należy do obszarów wybitnie rolniczych, o czym świadczy struktura użytków rolnych zajmujących 81,5% obszaru gminy, z czego grunty orne stanowią 92,2%.

2.2. Gmina w statystyce

Tabela 3 Przekrój statystyczny gminy Września (wg stanu na koniec 2007 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚCI
Stan ludności ogółem, w tym:	44 186
mężczyźni	21 395
kobiety	22 791
Ludność w wieku przedprodukcyjnym ogółem, w tym:	8 975
mężczyźni	4 588
kobiety	4 387
Ludność w wieku produkcyjnym ogółem, w tym:	28 939
mężczyźni	14 868
kobiety	14 071
Ludność w wieku poprodukcyjnym ogółem, w tym:	6 272
mężczyźni	1 939
kobiety	4 333
Urodzenia żywe w 2007 roku	522
Zgony ogółem w 2007 roku, w tym:	384
niemowląt	3
Przyrost naturalny	+138

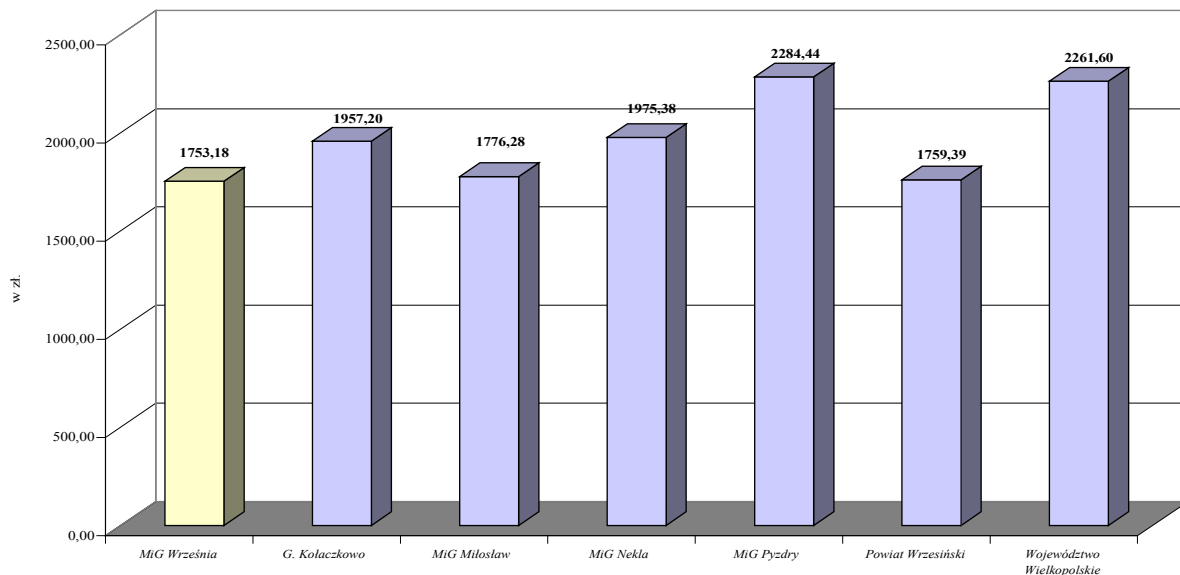
Źródło: Urząd Miasta i Gminy we Wrześni

Tabela 4 Wybrane elementy budżetu gminy Września – stan na 31.12.2007 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2007
Dochód budżetu Gminy ogółem w 2007 roku (w złotych)	77 466 051,92
Wydatki budżetu Gminy ogółem w 2007 roku (w złotych), w tym:	89 071 083,84
• gospodarka mieszkaniowa	11 258 530,95
• administracja publiczna	8 291 637,66
• oświata i wychowanie	30 465 278,77
• ochrona zdrowia	601 901,82
• opieka społeczna	17 482 150,95
Dochody gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca w 2007 roku	1 753,18
Dochody własne gminy w złotych na 1 mieszkańca w 2007 roku	1 009,38
Wydatki gminy ogółem w złotych na 1 mieszkańca w 2007 roku	2 015,82

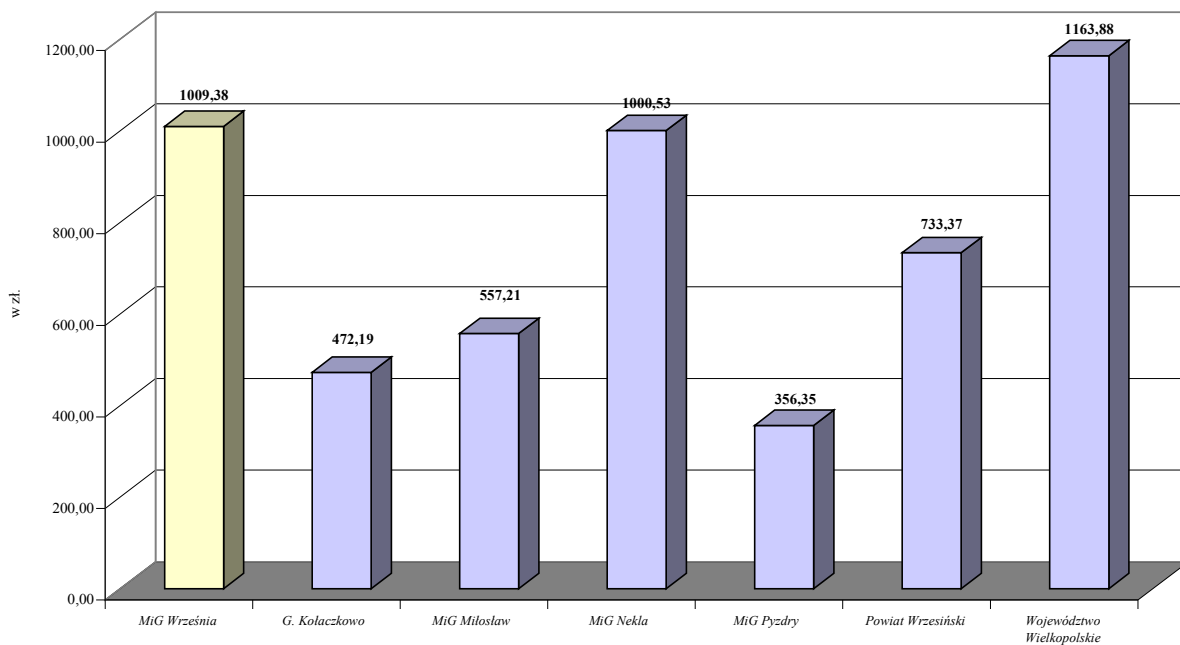
Źródło: Urząd Miasta i Gminy we Wrześni

Wykres 1 Dochody budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca - stan na 31.12.2007 r.

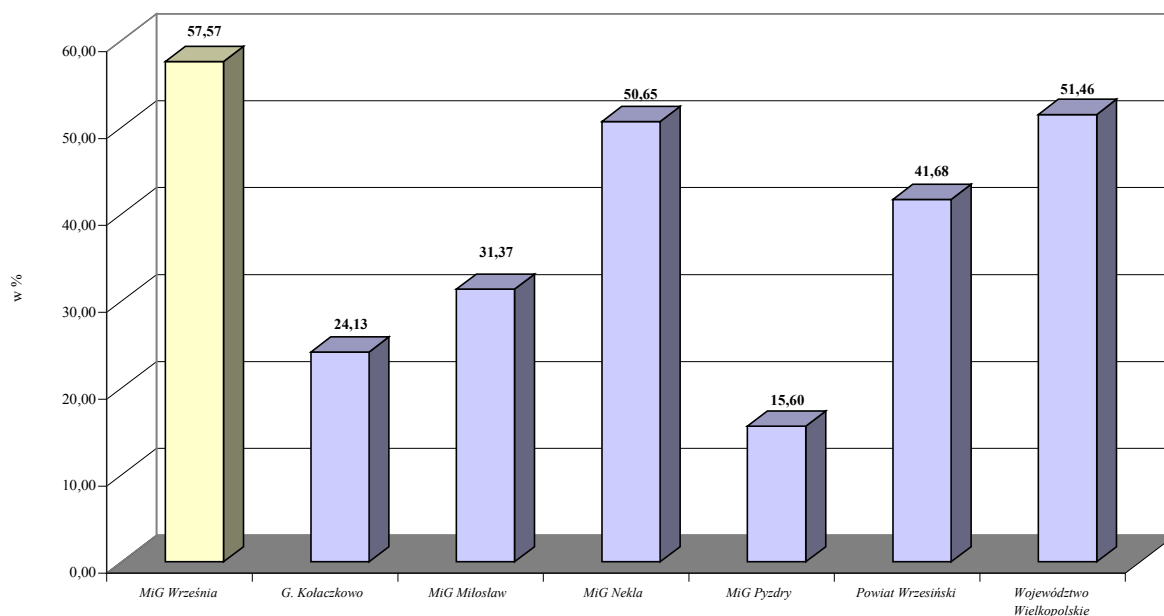
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Wykres 2 Dochody własne budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca - stan na 31.12.2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Wykres 3 Samodzielność budżetu - procent dochodów własnych w dochodach ogółem - stan na 31.12.2007 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

2.3. Działalność gospodarcza

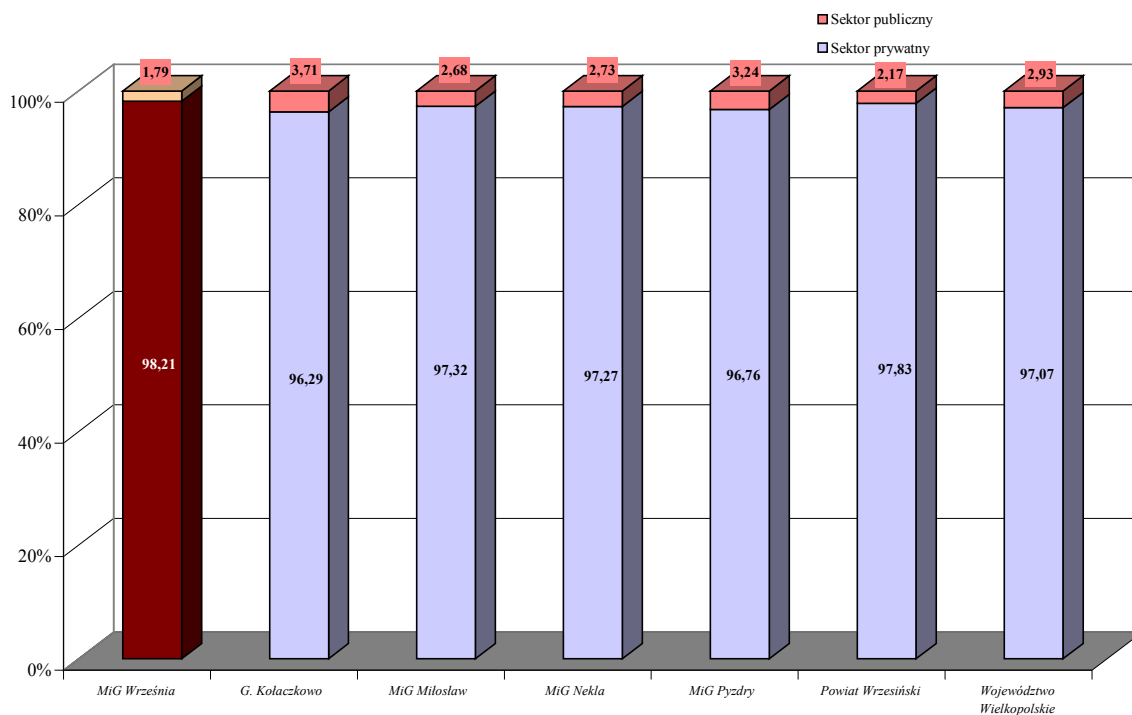
Na terenie gminy Września działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Urząd Miasta i Gminy we Wrześni na 31.12.2007 roku prowadziło **6 357** podmiotów gospodarczych.

Tabela 5 Jednostki gospodarcze zarejestrowane wg sektorów na terenie gminy Września w latach 2004-2006

Wyszczególnienie	2004	2005	2006
Ogółem podmiotów	5 416	5 473	5 299
Sektor publiczny	103	95	95
podmioty gospodarki narodowej	87	78	77
jednostki państwowe i samorządowe	2	2	2
przedsiębiorstwa państwowe	10	10	10
spółki prawa handlowego	103	95	95
Sektor prywatny			
Podmioty gospodarki narodowej	5 313	5 378	5 204
osoby fizyczne	4 481	4 505	4 291
spółki prawa handlowego	170	180	195
spółki z udziałem kapitału zagranicznego	50	51	64
spółdzielnie	16	17	17
fundacje	2	3	3

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Wykres 4 Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej - stan na 31.12.2006 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Na terenie gminy Września funkcjonuje kilka dużych i kilkadziesiąt średnich firm reprezentujących przemysł metalowy, meblarski, elektryczny i tworzywa sztuczne. Podstawę gospodarki gminy stanowią małe firmy i mikroprzedsiębiorstwa, prowadzące działalność produkcyjną, usługową i handlową.

2.4. Ochrona zdrowia²

System opieki zdrowotnej na obszarze gminy Września jest dobrze rozwinięty, oparty na Publicznych i Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Placówki te świadczą usługi w zakresie podstawowej jak i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Na terenie gminy Września funkcjonowały na koniec 2007 roku następujące placówki zabezpieczające opiekę zdrowotną mieszkańcom, które przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 6 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej – podstawowa opieka zdrowotna - stan na koniec 2007 roku

² Opracowano na podstawie informacji uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni oraz informacji zawartych na stronie internetowej www.wrzesnia.pl

Nazwa zakładu
NZOZ Przychodnia Lekarza Rodzinnego „AMIKA” s.c. we Wrześni
Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „DUO-MED” we Wrześni
Przychodnia Zespołu Lekarza Rodzinnego „MED-CON” we Wrześni
Przychodnia Lekarza Rodzinnego „MEDINET” we Wrześni
Przychodnia Lekarza Rodzinnego „MEDYK” we Wrześni
Przychodnia Lekarza Rodzinnego „GAL-MED” w Grzybowie
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „PRODERMED” we Wrześni
Położniczy Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnego „NOVITA” s.c. we Wrześni
Świadczenia Pielęgniarsko-Środowiskowe Zespół Prywatnych Przychodni „MEDYK” we Wrześni

Źródło: www.wrzesnia.pl

Tabela 7 Przychodnie specjalistyczne na terenie gminy Września –stan na koniec 2007 roku

Nazwa zakładu
Centrum Medyczne „AMIKA” we Wrześni
Zespół Poradni Specjalistycznych „ Varius Medica ” we Wrześni <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Chirurgiczna ogólna • Poradnia Kardiologiczna • Poradnia Urologiczna
Przychodnia Lekarza Rodzinnego „ Medinet ” we Wrześni <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Chorób Płuc i Gruźlicy
Niepubliczny Specjalistyczny ZOZ „ Specimed ” we Wrześni <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Dermatologiczna z Wenerologią • Poradnia Neurologiczna • Poradnia Okulistyczna
„ Primadent ” we Wrześni, Poradnia Logopedyczna: <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Otolaryngologiczna • Poradnia Psychiatryczna ogólna • Poradnia Psychologiczna • Przychodnia Lekarsko – Stomatologiczna
„ Med - Reh ” we Wrześni <ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Rehabilitacyjna • Poradnia Ortopedyczna • Zespół Lekarzy Specjalistów Rehab. Fizykot.
NZOZ „ Amika ” s.c. we Wrześni <ul style="list-style-type: none"> • Gabinet Fizjoterapii

Nazwa zakładu
Poradnia Reumatologiczna
Poradnia Okulistyczna
Poradnia Urologiczna
Poradnia Psychiatryczna
Poradnia Laryngologiczna
Poradnia Radiologiczna
Poradnia Stomatologiczna
Poradnia Ortopedyczna
Poradnia Chirurgiczna
Poradnia Logopedyczna
Poradnia Chirurgii Naczyniowej
Poradnia Psychologiczna
Poradnia Ginekologiczna
Poradnia Otolaryngologiczna NZOZ we Wrześni
„AUXILIUM” Poradnia Ginekologiczno – Położnicza Centrum Ginekologiczno - Położnicze we Wrześni
„Novamed” Poradnia Ginekologiczno – Położnicza Przychodnia Specjalistyczna we Wrześni

Źródło: Urząd Miasta i Gminy we Wrześni

STOMATOLOGIA:

1. Gabinet Stomatologiczny
Ewa Szczepańska, ul. Kościuszki 79, Września
2. Gabinet Stomatologiczny
Danuta Wejnert – Pernak, ul. Opolska 12, Września
3. Gabinet Stomatologiczny
Irena Panieńska – Tupaj, ul. Prusa 5, Września
4. NZOZ „Art.- Dent”
Marcin Borowicz, ul. Słowackiego 2, Września
5. Gabinet Stomatologiczny
Arkadiusz Jastrzębski, ul. Kilińskiego 3, Września
6. Gabinet Stomatologiczny
Aleksandra Świdzińska, ul. Kościelna 13, Września
7. NZOZ „Primadent”
Irena Turczyn, ul. Sądowa 6, Września
8. NZOZ „Amika” s.c.
Joanna Bialek, ul. Piastów 16, Września
9. Gabinet Stomatologiczny

- Iwona Wojdyga**, ul. Rynek 5, Września
10. Gabinet Stomatologiczny
Jerzy Pernak, ul. Opolska 12, Września
11. Gabinet Stomatologiczny
Danuta Wejnert – Pernak, ul. Opolska 12, Września
12. Gabinet Stomatologiczny
Bożena Ławniczak, ul. Kościuszki 40, Września

Tabela 8 Szpitale na terenie gminy Września – stan na 31.12.2007 r.

Nazwa zakładu
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Wrześni (w likwidacji)
Szpitalny Oddział Ratunkowy przy SPZOZ we Wrześni

Źródło: www.szpitalwrzesnia.home.pl

Ochrona zdrowia na terenie gminy Września wypełnia swoje podstawowe zadania i cechuje ją łatwość dostępu do specjalistycznej kadry medycznej.

Dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców gminy Września realizowane są programy Narodowego Funduszu Zdrowia poprzez kreowanie polityki zdrowotnej, poprawę standardu sanitarnego, poprawę jakości życia mieszkańców i propagowanie zdrowego stylu życia.

2.5. Rynek pracy i bezrobocie³

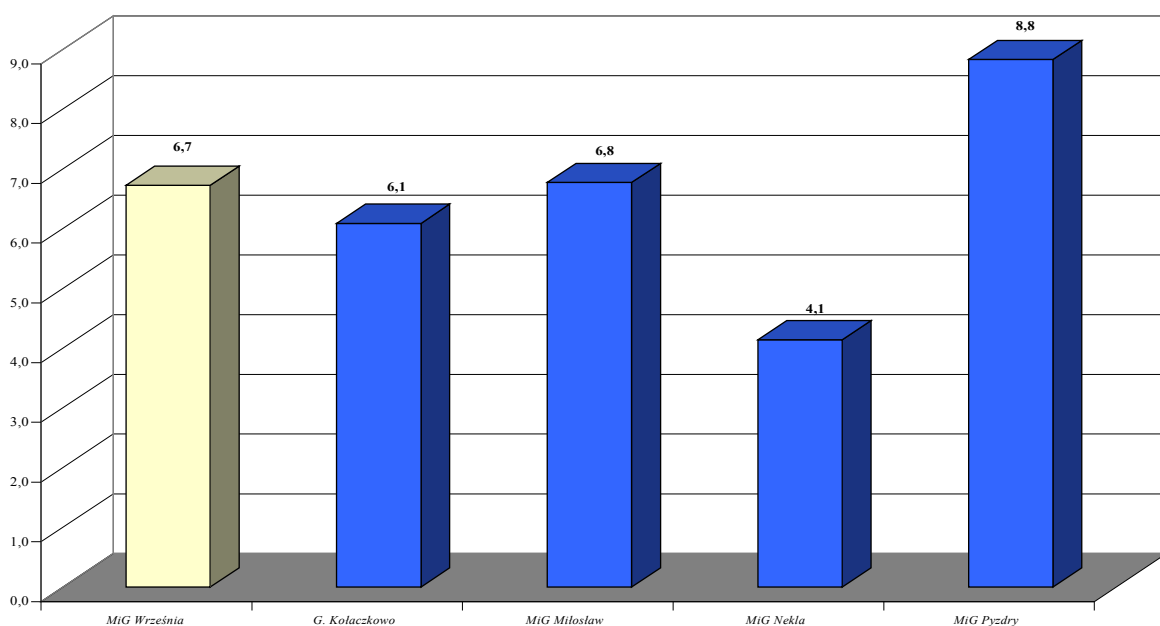
2.5.1. Bezrobocie

Na terenie gminy Września według stanu na koniec 2007 roku liczba bezrobotnych wynosiła **1 946** osób, w tym **1 413** kobiety. Bezrobocie w stosunku do grudnia 2006 roku zmniejszyło się o **1 026** osób. Odsetek bezrobocia⁴ na koniec 2007 roku wynosił **6,7%**, przy średnim powiatowym odsetku wynoszącym **6,9%**. W porównaniu z 2006 rokiem odsetek bezrobocia w gminie Września spadł o **3,9** punktu procentowego (w powiecie o 3,7 punktu).

Wykres 5 Odsetek bezrobotnych w % - stan na 31.12.2007 r.

³ Opracowano na podstawie informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni oraz informacji zawartych na stronach internetowych: www.praca.wrzesnia.org.pl, www.stat.gov.pl

⁴ Odsetek bezrobocia – procentowy udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu (z uwagi na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnych zawodowo niemożliwe jest wyliczenie stopy bezrobocia w gminach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni

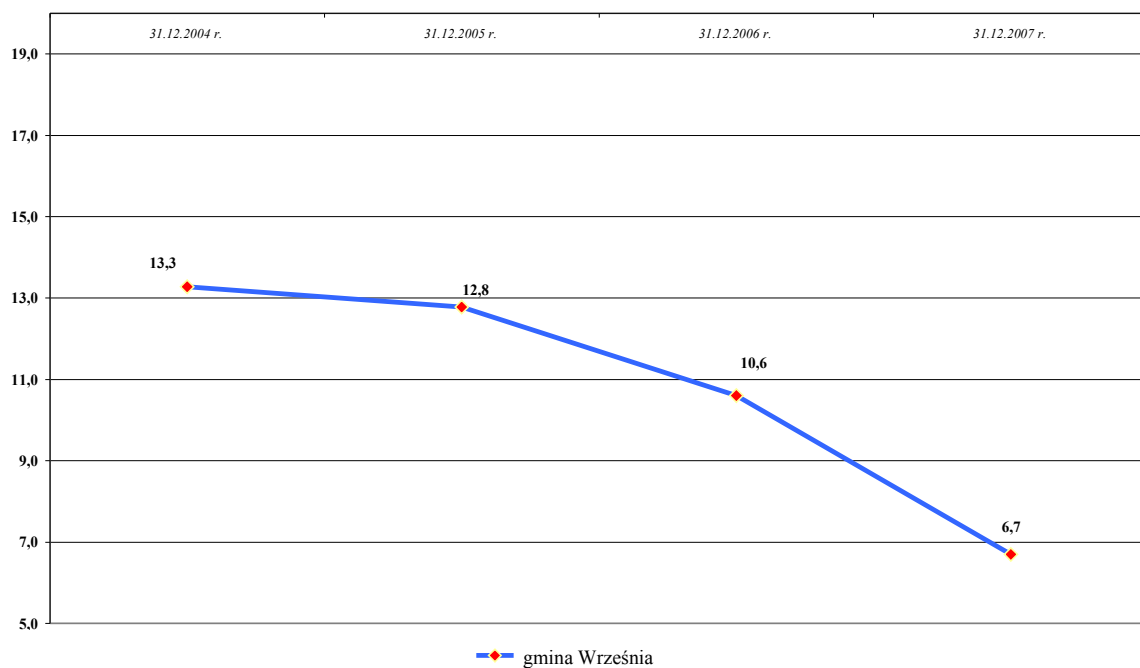
Tabela 9 Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Września na 31.12.07 r.

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
osoby	115	514	161	553	603
w tym kobiety	78	411	131	365	428

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy we Wrześni

Na koniec grudnia 2007 roku na terenie gminy Września **603** osoby były wykluczone zawodowo i stanowiły **30,9%** ogółu bezrobotnych (w powiecie **29,9%**). Natomiast **115** osób tj. **5,9%** legitymowało się wykształceniem wyższym (w powiecie **5,2%**).

Wykres 6 Odsetek bezrobotnych w % w latach 2004-2007 w gminie Września

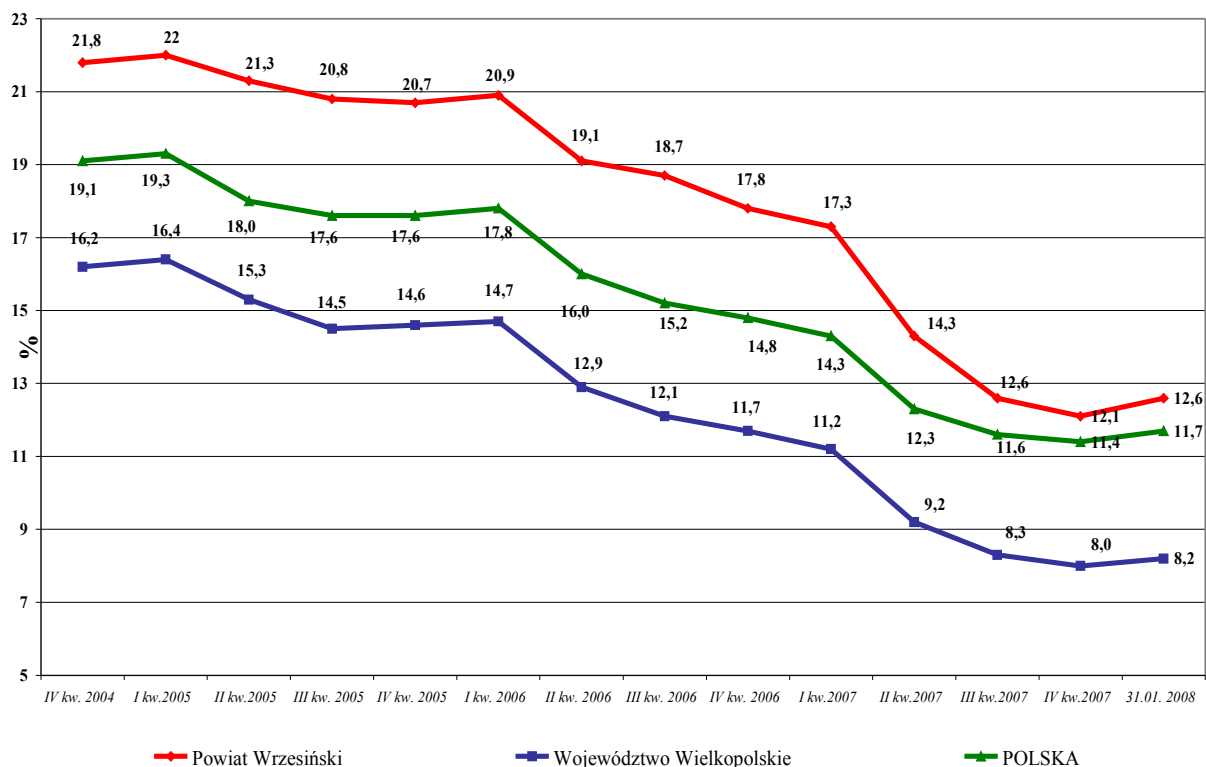
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni

Tabela 10 Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w powiecie wrzesińskim na 31.12.07 r.

Wykształcenie	Wyższe	Policealne i średnie zawodowe	Średnie ogólnokształcące	Zasadnicze zawodowe	Gimnazjalne i poniżej
osoby	172	797	249	989	1 099
w tym kobiety	119	647	197	644	727

Źródło: Strona internetowa Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni www.praca.wrzesnia.org.pl

Wykres 7 Stopa bezrobocia w latach 2004 – I 2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy we Wrześni

Pod względem najniższej stopy bezrobocia Wielkopolska na koniec 2007 roku utrzymała 1. pozycję w kraju.

Odsetek bezrobocia w mieście i gminie Września wynosił: **6,7%**.⁵

Stopa bezrobocia w powiecie wrzeșińskim wynosiła: **12,1 %**⁶

Stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim wynosiła: **8,0 %**

Stopa bezrobocia w Polsce wynosiła: **11,4%**

Tabela 11 Pracujący na terenie gminy Września w latach 2003 - 2006

WYSZCZEGÓLNIENIE	J. m.	2003	2004	2005	2006
ogółem	osoba	8 962	8 943	8 830	8 734
mężczyźni	osoba	4 603	4 633	4 727	4 687
kobiety	osoba	4 359	4 310	4 103	4 047

Źródło: Bank Danych Regionalnych

⁵ Odsetek bezrobocia – udział procentowy bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym liczony w stosunku do gminy (dla gmin wyliczono wskaźnik bezrobocia ze względu na brak danych dotyczących liczby ludności aktywnej zawodowo – niezbędnej do wyliczenia stopy bezrobocia).

⁶ Stopa bezrobocia – obliczana w stosunku do powiatu, regionu i Polski liczona metodą: procentowy udział bezrobotnych w liczbie cywilnej ludności aktywnych zawodowo, szacowany na koniec każdego – badanego okresu

Tabela 12 Pracujący łącznie z rolnictwem indywidualnym wg sektorów ekonomicznych i płci w latach 2004-2006

Jednostka terytorialna	ogółem								
	ogółem			mężczyźni			kobiety		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
sektor rolniczy									
WIELKOPOLSKIE	208 727	208 011	208 370	120 893	120 550	120 934	87 834	87 461	87 436
Podregion 38 - pilski	23 752	23 633	23 679	14 210	14 161	14 299	9 542	9 472	9 380
Podregion 39 - poznański	67 432	66 997	66 954	40 572	40 376	40 377	26 860	26 621	26 577
Podregion 40 - kaliski	73 001	72 963	73 421	41 407	41 403	41 725	31 594	31 560	31 696
Podregion 41 - koniński	42 428	42 487	42 560	23 317	23 362	23 407	19 111	19 125	19 153
Podregion 42 - m. Poznań	2 114	1 931	1 756	1 387	1 248	1 126	727	683	630
sektor przemysłowy									
WIELKOPOLSKIE	329 740	333 852	338 988	224 938	229 401	234 156	104 802	104 451	104 832
Podregion 38 - pilski	34 428	36 405	37 833	23 950	25 545	26 192	10 478	10 860	11 641
Podregion 39 - poznański	116 861	121 316	123 065	76 388	79 635	81 000	40 473	41 681	42 065
Podregion 40 - kaliski	76 240	78 019	80 021	52 060	53 265	54 985	24 180	24 754	25 036
Podregion 41 - koniński	36 074	35 796	36 435	27 449	27 461	27 832	8 625	8 335	8 603
Podregion 42 - m. Poznań	66 137	62 316	61 634	45 091	43 495	44 147	21 046	18 821	17 487
sektor usługowy - usługi rynkowe									
WIELKOPOLSKIE	244 087	247 313	259 938	129 629	133 573	139 181	114 458	113 740	120 757
Podregion 38 - pilski	18 712	18 848	19 540	9 510	9 605	9 584	9 202	9 243	9 956
Podregion 39 - poznański	65 637	68 263	75 339	36 184	37 738	42 142	29 453	30 525	33 197
Podregion 40 - kaliski	36 969	37 520	38 541	19 694	19 749	19 917	17 275	17 771	18 624
Podregion 41 - koniński	18 271	18 239	19 221	8 904	8 967	9 350	9 367	9 272	9 871
Podregion 42 - m. Poznań	104 498	104 443	107 297	55 337	57 514	58 188	49 161	46 929	49 109
sektor usługowy - usługi nierynkowe									
WIELKOPOLSKIE	173 973	178 742	179 690	44 372	45 960	45 814	129 601	132 782	133 876
Podregion 38 - pilski	18 382	19 269	19 427	4 445	4 722	4 677	13 937	14 547	14 750
Podregion 39 - poznański	44 628	46 016	46 303	10 589	11 028	11 018	34 039	34 988	35 285
Podregion 40 - kaliski	36 696	37 676	37 480	9 298	9 531	9 342	27 398	28 145	28 138
Podregion 41 - koniński	19 071	19 940	20 143	3 988	4 268	4 263	15 083	15 672	15 880
Podregion 42 - m. Poznań	55 196	55 841	56 337	16 052	16 411	16 514	39 144	39 430	39 823

Źródło: Bank Danych Regionalnych

2.6. Bezpieczeństwo publiczne⁷

Komenda Powiatowa Policji we Wrześni na koniec 2007 roku posiadała **125** etatów. Liczba zatrudnionych policjantów wynosiła **123** osoby.

Policjanci rozmieszczeni byli w następujących jednostkach znajdujących się na terenie działania KPP we Wrześni:

- KPP we Wrześni - 102 etaty,
- Posterunek Policji w Miłosławiu - 8 etatów,
- Posterunek Policji w Pyzdrach - 6 etatów,
- Posterunek Policji w Nekli - 5 etatów,
- Posterunek Policji w Kołaczku - 4 etaty.

⁷Na podstawie informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji we Wrześni

W roku **2007** w na terenie działania KPP we Wrześni wszczęto **1 311** postępowań karnych. Stwierdzono **1595** czynów karalnych.

Tabela 13 Bezpieczeństwo publiczne – na terenie gminy Września – stan na 31.12.2007 r.

Rodzaj popełnionych przestępstw		PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE		
		2005	2006	2007
ogółem	ogółem	1149	1178	1176
	w tym nieletnich	68	72	107
przeciwko życiu i zdrowiu	ogółem	32	33	36
	w tym nieletnich	12	4	7
drogowe	ogółem	178	225	225
	w tym nieletnich	0	2	0
kradzież rzeczy	ogółem	280	251	237
	w tym nieletnich	15	10	5
kradzież z włamaniem	ogółem	177	151	110
	w tym nieletnich	16	9	2
Rozbój, kradzież rozbójnicza, wymuszenie rozbójnicze	ogółem	20	15	21
	w tym nieletnich	12	7	14
gospodarcze	ogółem	182	89	123
	w tym nieletnich	1	2	6

Źródło: Komenda Powiatowa Policji we Wrześni

Ocena bezpieczeństwa w ruchu drogowym

W **2007** roku na terenie działania Komendy Powiatowej Policji we Wrześni zarejestrowano **762** zdarzenia drogowe, w tym na terenie gminy Września **541** zdarzeń, tj. **54** wypadki i **487** kolizji, w których nastąpiły tylko straty w mieniu. W wyniku tych zdarzeń **7** osób zginęło na miejscu, **61** osoby doznały obrażeń ciała.

Na terenie gminy Września w 2007 roku z winy kierującego doszło do **471** zdarzeń (wypadków i kolizji). Z winy pieszego w roku 2007 doszło do **8** zdarzeń drogowych. Zatrzymano **170** nietrzeźwych kierowców w 2007 r., a **177** osób w 2006 r.

Komenda Powiatowa Policji we Wrześni realizuje na terenie gminy Września następujące programy prewencyjne:

- Program przeciwdziałania przestępczości i demoralizacji nieletnich na terenie powiatu wrzesińskiego.
- Wielkopolski sąsiedzki program przeciwdziałania przestępczości.
- Uwaga zagrożenie.
- Bezpieczna szkoła, w tym:

- Turniej wiedzy prewencyjnej dla gimnazjów powiatu wrzesińskiego.
- Turniej służb mundurowych i gimnazjów powiatu wrzesińskiego.
- Z Pyrkiem bezpieczniej.
- Bezpieczny powiat, w tym:
 - Bezpieczne ferie.
 - Uwaga na kieszonkowca.
 - Bezpieczna woda / bezpieczny las.
 - Bezpieczne wakacje z mundurem.
 - Akcja światła.
 - Akcja petarda.
- Policyjny program wspomaganie ofiar przestępstw.
- Program bezpieczne miasta.
- Bezpieczna wieś.
- Bezpieczny ogród – działka.
- Razem bezpieczniej (rządowy program ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań, który obejmuje następujące zagadnienia):
 - Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i miejscach zamieszkania.
 - Przemoc w rodzinie.
 - Bezpieczeństwo w szkole.
 - Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej.
 - Bezpieczeństwo w ruchu drogowym.
 - Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej.
 - Ochrona dziedzictwa narodowego.
- Krajowy program – Zapobiegania niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.
- Krajowy Program - Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2006 – 2010.

Dla dodatkowej ochrony porządku i spokoju publicznego na terenie gminy Września powołano w 1992 roku samorządową umundurowaną formację, zwaną Strażą Miejską. Strażnicy patrolując teren gminy Września używają samochodu i rowerów służbowych. Ustawa o strażach miejskich weszła w życie z dniem 1 stycznia 1998 roku. Zgodnie z art. 10 ustawy straż miejska wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego, wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego, a w szczególności do jej podstawowych zadań należy:

- zapewnienie spokoju i utrzymanie porządku w miejscach publicznych,
- statystyczne kontrole ruchu drogowego w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym,
- współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli,
- pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych miejscowych zagrożeń,

- zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsc zagrożonych takim zdarzeniem przed dostępem osób postronnych lub zniszczeniem śladów i dowodów, do momentu przybycia właściwych służb, a także ustalenie, w miarę możliwości, świadków zdarzenia,
- ochrona obiektów komunalnych i urzędzeń użyteczności publicznej,
- współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych,
- doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania, jeżeli osoby te zachowaniem swoim dają powód do zgorszenia w miejscu publicznym, znajdują się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu innych osób,
- informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń, a także inicjowanie i uczestnictwo w działaniach mających na celu zapobieganie popełnieniu przestępstw i wykroczeń i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i społecznymi,
- konwojowanie dokumentów, przedmiotów wartościowych lub wartości pieniężnych dla potrzeb gminy,
- inicjowanie oraz uczestnictwo w licznych działaniach oraz programach profilaktycznych,
- organizowanych w szkołach w celu zapobiegania popełnianiu przestępstw, przeciwdziałaniu alkoholizmowi i narkomanii.

2.7.Sfera społeczna

2.7.1.Struktura ludności

Na terenie gminy Września zamieszkiwało na koniec 2007 r. **44 186** osób, nieznacznie więcej niż w roku 2004 r. (o 1,5%). Na 1 km² powierzchni ogólnej gminy przypadało przeciętnie **199** osób.

Tabela 14 Stan ludności gminy Września w latach 2004-2007

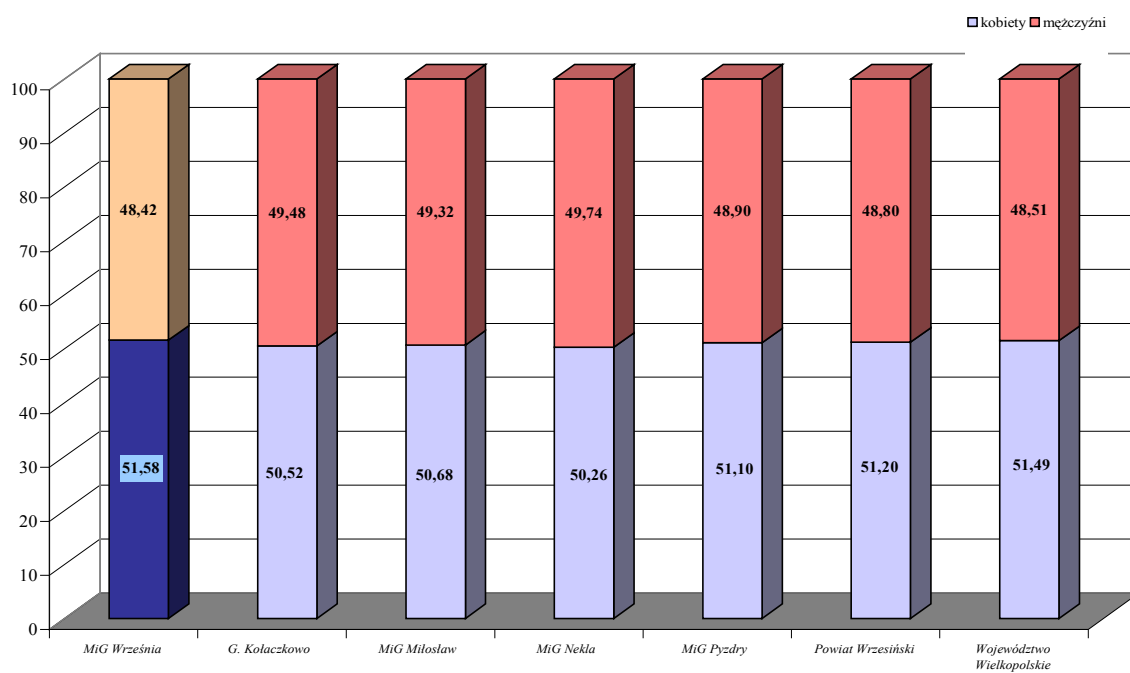
Wyszczególnienie	J. m.	2004	2005	2006	2007
Ogółem, w tym:	osoba	43 528	43 584	43 706	44 186
mężczyźni	osoba	21 104	21 136	21 148	21 395
kobiety	osoba	22 424	22 448	22 558	22 791

Źródło: Bank Danych Regionalnych

Na terenie gminy Września zauważa się systematyczny wzrost liczby mieszkańców. Utrzymuje się przy tym przewaga kobiet nad mężczyznami.

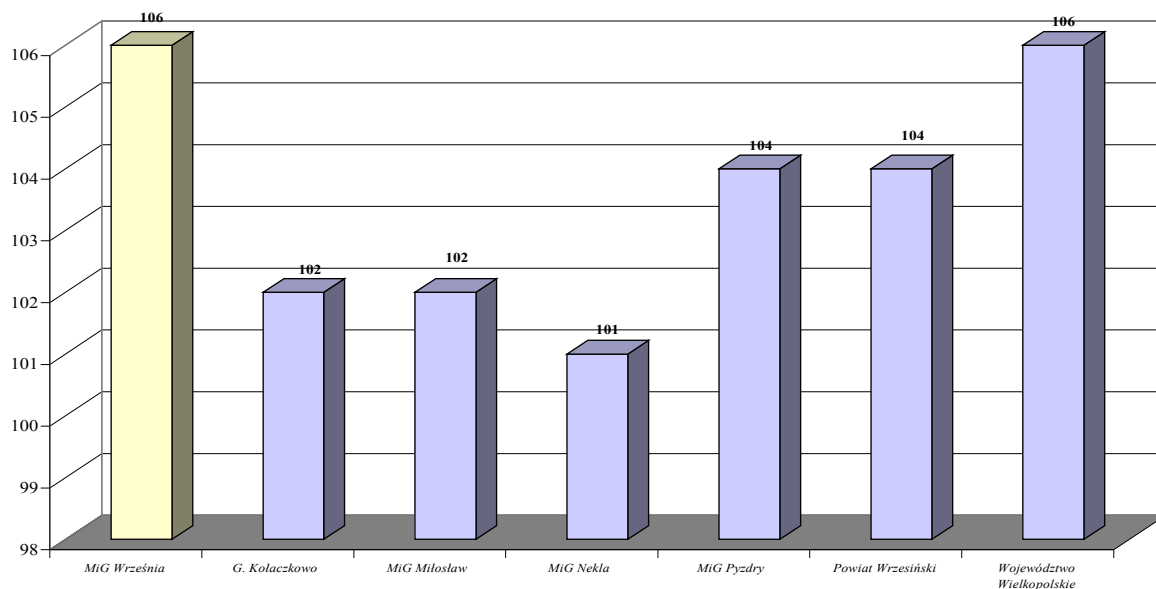
Wykres 8 Struktura ludności według płci

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA MIASTA I GMINY WRZEŚNIA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Wykres 9 Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn – stan na 31.12.07 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Tabela 15 Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Września w latach 2004-2007

Wyszczególnienie grup	J. m.	2004	2005	2006	2007
w wieku przedprodukcyjnym ogółem	osoba	9 611	9 392	9 241	8 975
mężczyźni	osoba	4 996	4 870	4 776	4 588
kobiety	osoba	4 615	4 522	4 465	4 387
w wieku produkcyjnym ogółem	osoba	28 109	28 366	28 476	28 939
mężczyźni	osoba	14 250	14 394	14 472	14 868
kobiety	osoba	13 859	13 972	14 004	14 071
w wieku poprodukcyjnym ogółem	osoba	5 736	5 782	6 031	6 272
mężczyźni	osoba	1 870	1 892	1 939	1 939
kobiety	osoba	3 866	3 890	4 092	4 333

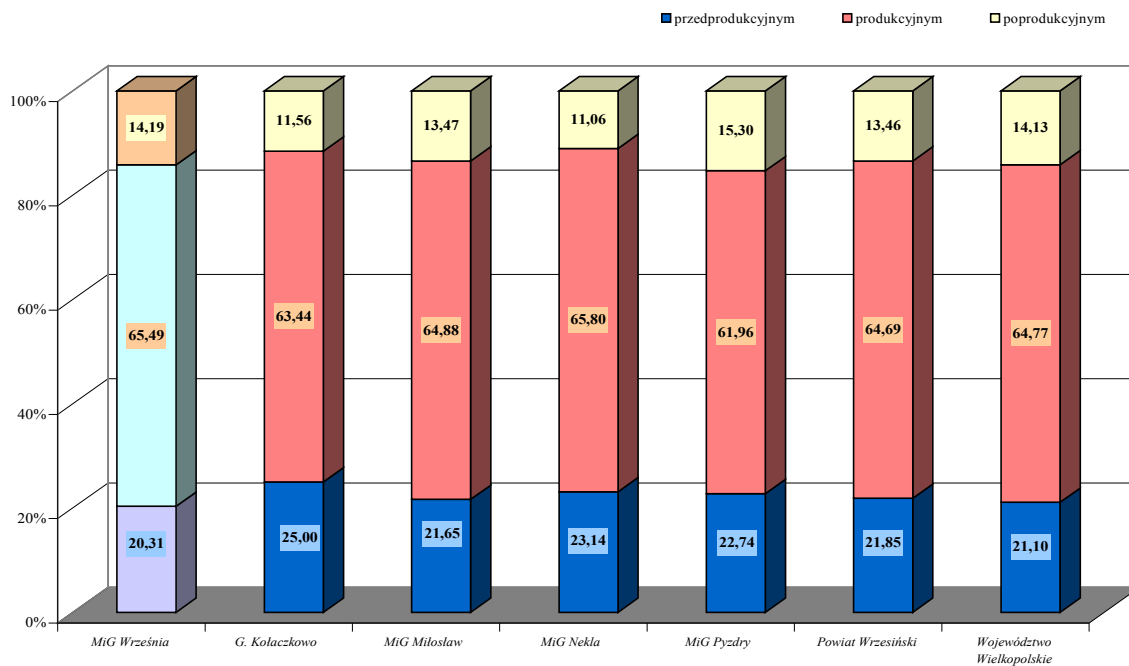
Źródło: Bank Danych Regionalnych

W 2007 r. w gminie Września nie zaobserwowano istotnych przesunięć (w porównaniu z poprzednim rokiem) w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrósł w ciągu roku o 3,9%, a odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się w tym czasie o 2,9%. W grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym nieznacznie przeważali mężczyźni (odpowiednio: 51,1% i 51,3%), natomiast w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym większość stanowiły kobiety (69,0%).

W gminie Września ma miejsce systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, zwiększając odsetek ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Obciążenie demograficzne jako liczba ludności w wieku nieprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym, w 2007 r. w gminie Września wyniosło średnio 53,6 osoby, czyli o 1 osobę mniej niż w 2006 r.

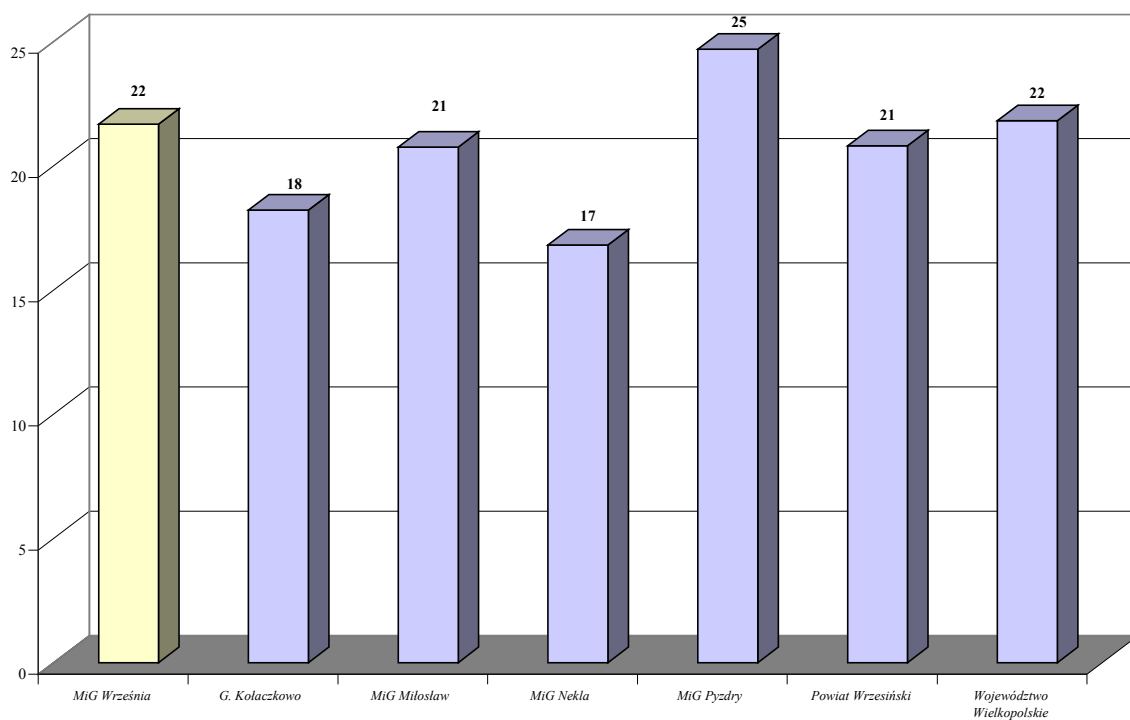
Wykres 10 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych – stan na 31.12.06 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Wykres 11 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym - stan na 31.12.06 roku

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA MIASTA I GMINY WRZEŚNIA

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Tabela 16 Struktura ludności na terenie gminy Września wg podstawowych grup wiekowych w latach 2004 - 2006

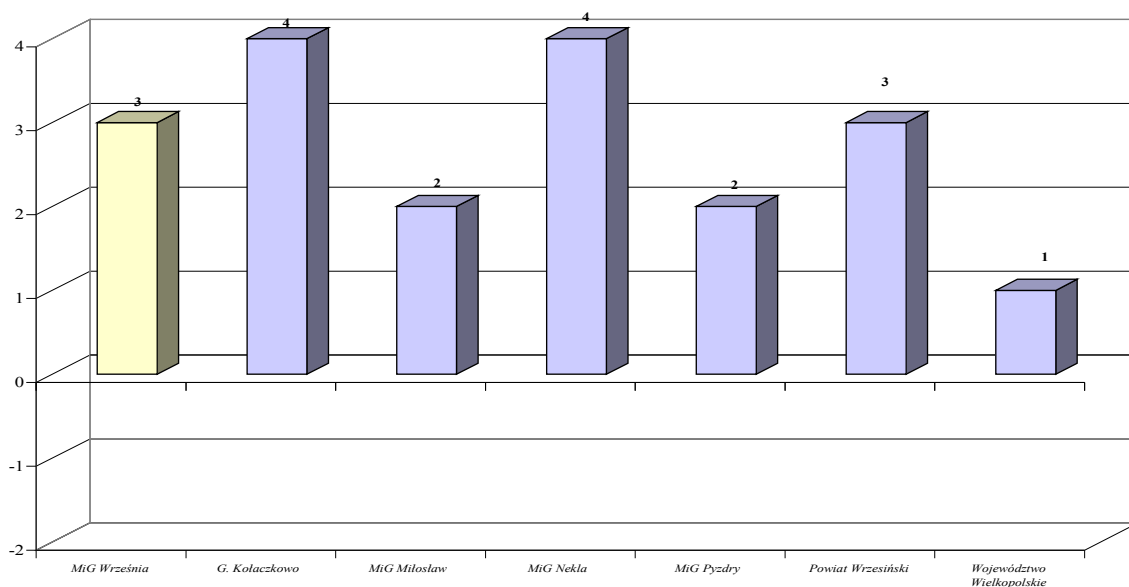
Lp.	Wyszczególnienie	2004	2005	2006
1.	przedprodukcyjnym ogółem	9 611	9 392	9 241
1.1.	przedprodukcyjnym (miasto)	5 988	5 854	5 772
1.2.	przedprodukcyjnym (obszar wiejski)	3 623	3 538	3 469
2.	produkcyjnym ogółem	28 109	28 366	28 476
2.1.	produkcyjnym (miasto)	18 774	18 892	18 927
2.2.	produkcyjnym (obszar wiejski)	9 335	9 474	9 549
3.	poprodukcyjnym ogółem	5 736	5 782	6 031
3.1.	poprodukcyjnym (miasto)	3 869	3 904	4 103
3.2.	poprodukcyjnym (obszar wiejski)	1 867	1 878	1 928

Źródło: Dane Urzędu Statystycznego / Bank Danych Regionalnych

Na stan i strukturę ludności w gminie Września duży wpływ miały zjawiska demograficzne określane jako ruch naturalny ludności. W 2007 r. w gminie zawarto **357** związków małżeńskich, tj. o 22,4% więcej niż przed rokiem. Najczęściej związek małżeński zawierały osoby mające wykształcenie średnie, następnie wyższe i zasadnicze zawodowe.

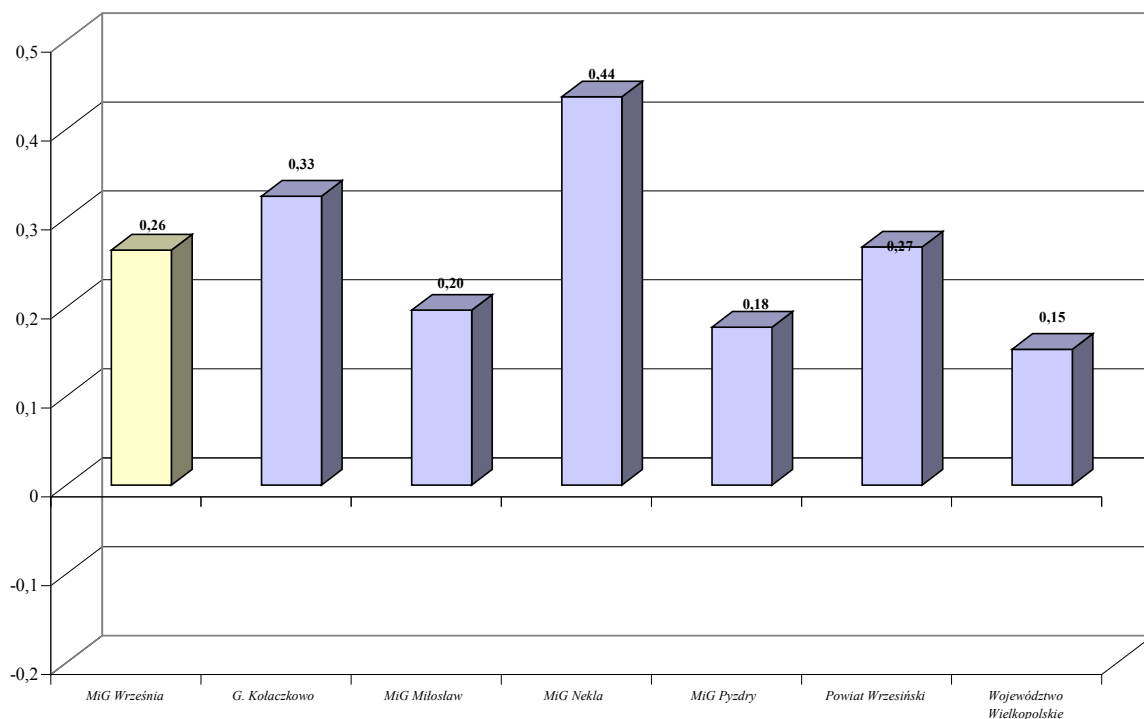
W porównaniu z poprzednim rokiem, w 2007 r. w gminie Września nie zaobserwowano znaczących zmian w wielkości współczynników demograficznych liczonych na 1000 ludności. Współczynnik urodzeń żywych, który w 2006 r. wynosił 10,0‰, w 2007 r. wzrósł do 11‰ (w kraju 9,81‰ wobec 9,55‰ w 2006 r.).

Wykres 12 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

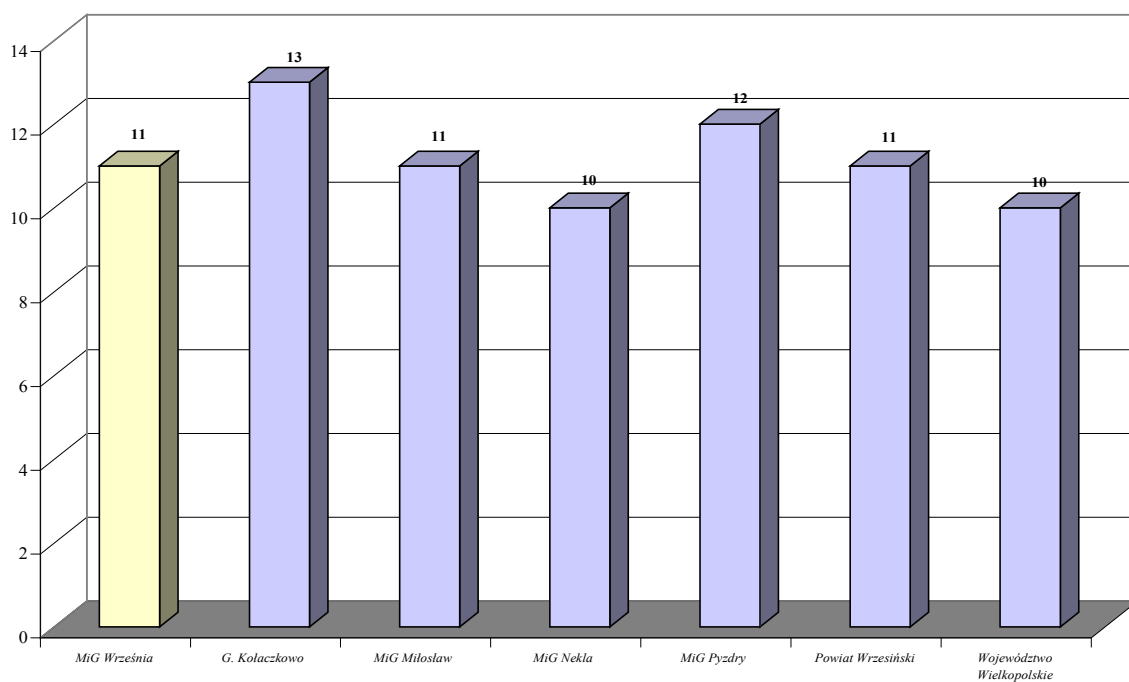

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Wykres 13 Przyrost naturalny liczony metodą (urodzenia żywe – zgony): urodzenia żywe

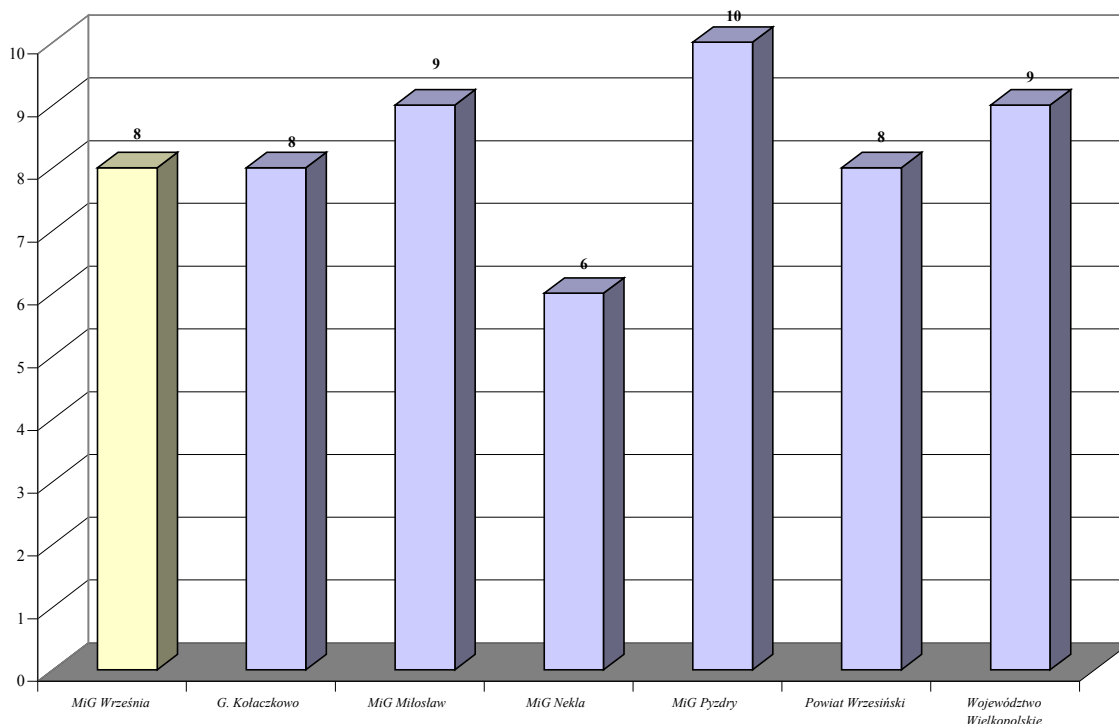

Wykres 14 Urodzenie żywe w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

Wykres 15 Zgony w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zawartych na stronie www.stat.gov.pl

W gminie Września współczynnik zgonów zmniejszył się z 8,34‰ w 2006 r. do 8,0‰ w 2007 r. (w kraju wzrost z 9,65‰ do 9,69‰).

2.7.2. Baza społeczna

Na terenie gminy Września po wprowadzeniu zmian systemowych wynikających z reformy oświaty funkcjonuje 12 szkół podstawowych, w tym cztery wchodzące w skład zespołu szkół (Gutowo Małe, Marzenin, Nowy Folwark, Otoczna).

Do szkół podstawowych w gminie Września uczęszczało w roku szkolnym 2006/2007 **3039** uczniów, nieznacznie mniej niż w roku szkolnym 2005/2006 (o 4%), uczących się w 145 oddziałach, przy czym średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła 21.

W 1999 roku gmina Września utworzyła trzy gimnazja: Gimnazjum nr 1 i Gimnazjum nr 2 – zlokalizowane na terenie miasta oraz jedno gimnazjum wiejskie – Gimnazjum nr 3 w Nowym Folwarku. W 2001 roku powstało Gimnazjum w Marzeninie wchodzące w skład Zespołu Szkół z oddziałami sportowymi, natomiast we wrześniu 2003 roku utworzono dodatkowo dwa gimnazja: Gimnazjum w Gozdowie i Gimnazjum w Otocznej wchodzące w skład Zespołu Szkół.

Do szkół gimnazjalnych na terenie gminy Września uczęszczało w roku szkolnym 2006/2007 **1 765** uczniów, nieznacznie mniej niż w roku szkolnym 2005/2006 (o 8%), przy czym średnia liczba uczniów w oddziale wynosiła 20.

Ponadto na terenie gminy Września funkcjonuje dobrze rozwinięta sieć placówek przedszkolnych. Tworzą ją cztery przedszkola miejskie oraz jedno przedszkole wiejskie. Do gminnych przedszkoli uczęszczało **489** dzieci w roku 2006, w tym **89** dzieci sześciolletnich. Opieką i wychowaniem dzieci zajmowało się **38** nauczycieli i **44** pracowników administracyjno-obslugowych.

Stan obiektów szkolnych i ich wyposażenie jest dość zróżnicowane. W większości placówek funkcjonują pracownie komputerowe oraz inne specjalistyczne pracownie. Niewątpliwie dodatnią cechą jest to, że wszystkie szkoły posiadają wyposażone biblioteki. Pewnym mankamentem jest niewystarczająca baza sportowa – w niektórych szkołach brak jest boisk sportowych oraz zaplecza kuchennego (stołówek).

Liczne zasoby infrastruktury oświatowej uzupełniane są przez liczne placówki kulturalne i sportowe m.in. takie jak: Wrzesiński Ośrodek Kultury, Muzeum Regionalne im. Dzieci Wrzesińskich, Stadion Miejski z kortami tenisowymi, Basen Miejski (obiekt odkryty), pływalnia, amfiteatr w parku im. Dzieci Wrzesińskich i liczne Świetlice Wiejskie (33 obiekty), które są miejscami spotkań środowisk twórczych, jak również wykorzystywane są do organizowania równych imprez kulturalno-rekreacyjnych oraz zajęć świetlicowych dla dzieci.

W poniższej tabeli przedstawiono wykaz wraz z opisem niektórych obiektów kultury i sportu.

Tabela 17 Wykaz obiektów kultury i sportu na terenie gminy Września

L.p.	Nazwa placówki	Opis
1.	Biblioteka Publiczna	Biblioteka Publiczna jest samorządową instytucją kultury posiadającą sieć swoich placówek na terenie gminy Września. W skład tej sieci wchodzi: wypożyczalnia i czytelnia dla dorosłych, oddział dziecięcy z wypożyczalnią i czytelnią oraz 6 filii bibliotecznych (2 – we Wrześni, 4 – na terenie gminy tj. w Grzybowie, Kaczanowie, Psarach Polskich, Węgierkach).
2.	Wrzesiński Ośrodek Kultury	Animatorem gminnego życia kulturalnego jest Wrzesiński Ośrodek Kultury. Organizuje on imprezy o zasięgu lokalnym, wojewódzkim i ogólnopolskim: festiwale, koncerty, spektakle dla dzieci, wystawy malarskie. WOK wykonuje powierzone mu zadanie poprzez prowadzenie stałych sekcji. Obecnie działają: Chór „Lutnia”, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, szkołka muzyczna, dziecięcy Zespół Taneczny „TAKT”, kółko plastyczne, 12 młodzieżowych zespołów muzycznych, Stowarzyszenie Teatralne „AKT”, Klub Szachowy „WRZOS”, Zespół Tańca „PULS”, Zespół Tańca „Spin Force Crew”, Wrzesińskie Studio Piosenki, Zespół Tańca Ludowego. Wrzesiński Ośrodek Kultury prowadzi również działalność w zakresie: organizacji imprez plenerowych (Dni Wrześni, Imieniny Wrześni, Międzynarodowe

L.p.	Nazwa placówki	Opis
		Warsztaty Folklorystyczne, Ogólnopolski Festiwal im. Anny Jantar, Wielkopolska Noc Rockowa, Letnia Scena Muzyczna), organizacji czasu wolnego dla dzieci w okresie ferii zimowych i letnich, organizacji przeglądów amatorskiego ruchu artystycznego, organizacji innych imprez rozrywkowych.
3.	Muzeum	Muzeum Regionalne im. „Dzieci Wrześnińskich” działa od 1966 roku, mieści się w zabytkowym budynku dawnej szkoły pruskiej, w którym w 1901 roku doszło do słynnego strajku. Obecnie, w pięciu salach, można oglądać eksponaty przedstawiające historię grodziska w Grzybowie z X wieku, historię miasta Wrześni, odtworzoną klasę lekcyjną z okresu strajku 1901 oraz dwa saloniki meblowe z przełomu XIX i XX wieku. Podstawowa działalność muzeum to gromadzenie, przechowywanie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów. Ponadto muzeum obsługuje wycieczki zbiorowe i turystów indywidualnych. Muzeum prowadzi także lekcje środowiskowe i muzealne. Jest organizatorem bądź współorganizatorem konkursów historycznych i plastycznych, prelekcji, wystaw czasowych o tematyce historycznej, plastycznej, fotograficznej, etnograficznej. Muzeum prowadzi również działalność wydawniczą. W chwili obecnej, muzeum posiada w zbiorach ponad 3 tys. obiektów w następujących działach: sztuka, archeologia, etnografia, historia, militaria, numizmaty oraz ok. 1 tys. depozytów.

L.p.	Nazwa placówki	Opis
4.	Wrześnińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne we Wrześni	<p>Wrześnińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne podzielono na cztery obiekty tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kompleks basenów – sztuczne lodowisko. Nowy obiekt, który obecnie posiada dwa zbiorniki wodne z nowoczesną technologią filtracji wody, podgrzewaniem wody z wykorzystaniem kolektorów na energię słoneczną. Zimą urządzenia działają w odwrotnym kierunku, czyli mrozą wodę, pozwalając uzyskać w ten sposób „produkt uboczny” w postaci sztucznego lodowiska dla mieszkańców gminy. Na miejscu działa również restauracja dla 80 osób. Obiekt służy nie tylko kąpiącym się i jeżdżącym na łyżwach, ale również zwolennikom minikoncertów muzycznych, imprez takich jak: Dzień Dziecka, Mistrzostwa Polski w Siatkówce Plażowej, zawody pływackie różnych szczebli, pokazy ratownicze itp. Czas pokazał, że jest to obiekt bardzo przydatny miastu i gminie. • Stadion Miejski z kortami tenisowymi jest działającym obiektem sportowym i rozrywkowym. Większość zadań wypełnia na nim Miejski Klub Sportowy „Victoria”, Wrześnińskie Towarzystwo Tenisowe oraz Urząd Miasta i Gminy Września. Odbywa się na nim wiele imprez o charakterze ogólnopolskim np. „Lato z Radiem”, turnieje tenisowe z udziałem gwiazd sportu i znanych polityków, mecze sportowe z udziałem kadry Polski itp. • Amfiteatr w parku im. Dzieci Wrześnińskich corocznie gości wiele znanych zespołów występujących z okazji imprez organizowanych przez Urząd Miasta i Gminy za pośrednictwem jednostek mu podległych. Cykliczne są Dni Wrześni, Międzynarodowe Warsztaty Folklorystyczne, Noc Rockowa, Imieniny Wrześni oraz począwszy od br. Festiwal im. Anny Jantar. Oprócz tego wiele organizacji i stowarzyszeń działających na terenie gminy również w miarę posiadanych środków organizuje różne mniejsze lub większe zawody czy festyny. • Camping Miejski

Źródło: Na podstawie danych zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego oraz informacji uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej

Ponadto na terenie gminy Września znajduje się tor dla wyścigów rowerów górskich, Skate Park, boisko do piłki plażowej i tor motocrossowy.

Wykaz cyklicznych imprez kulturalnych organizowanych na terenie gminy Września od stycznia do grudnia:

- Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy,
- Koncert kołęd,
- Przegląd Jasełek,
- Prowincjonalia (festiwal filmowy),
- Pierwszy Dzień Wiosny,
- Przegląd Talenty Gminne,
- Wielkopolska Noc Rocka i Bluesa,
- Międzynarodowe Warsztaty Folklorystyczne,

- Międzynarodowy Festiwal Piosenki im. Anny Jantar,
- Festiwal Orkiestr Dętych,
- Dni Wrześni,
- Koncert Jesienny MOK WOK,
- Spotkania z Operetką,
- Zapalenie choinki.

2.7.3. Organizacje pozarządowe

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów społecznych organizacje pozarządowe są ważnym partnerem dla sektora publicznego przy tworzeniu wspólnych projektów polityki społecznej.

Na terenie gminy Września działają organizacje, które w obszarze polityki społecznej zajmują się problemami zdrowia, niepełnosprawności, bezrobocia i ubóstwa, kultury, oświaty itp. Wśród nich szczególną rolę odgrywają:

Tabela 18 Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Września

Wyszczególnienie

Fundacja Dzieci Wrzesińskich Września we Wrześni
Fundacja „Odrodzeni” Siedziba Fundacji w m. Nekielka
Wrzesiński Klub „Amazonki” we Wrześni
Wrzesińskie Stowarzyszenie Osób Niedosłyszących i niesłyszących „Jedność” we Wrześni
Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów we Wrześni
Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego oddział w Gnieźnie koło we Wrześni
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i Narządu Ruchu Ziemi Wrzesińskiej „Radość” we Wrześni
Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu oddział we Wrześni
Wrzesińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Jantar” we Wrześni
Caritas Archidiecezji Gnieźnieńskiej przy par. p.w. św. Kazimierza Królewicz we Wrześni
Stowarzyszenie „KRAĞ” we Wrześni
Stowarzyszenie Hospicjum Wrzesińskie im. św. Wincentego Pallottiego we Wrześni
Towarzystwo Przyjaciół Dzieci oddział we Wrześni
Koło Emerytów i Rencistów „Solidarność” Tonsil S.A. we Wrześni
Wrzesińskie Towarzystwo Kulturalne we Wrześni
Stowarzyszenie na Rzecz Osób Poszkodowanych w Wypadkach Komunikacyjnych „Drogowskaz” we Wrześni
Wiejskie Stowarzyszenie Edukacyjno-Kulturalno- Turystyczne „Szansa” we Wrześni
Stowarzyszenie BORN TO RIDE we Wrześni
Stowarzyszenie Twórczości Teatralnej „AKT” we Wrześni
Stowarzyszenie „CHÓR CAMERATA” we Wrześni
Stowarzyszenie „LEPSZA WRZEŚNIA” we Wrześni
Stowarzyszenie „PRO MUSICA” we Wrześni
Towarzystwo Czytelni Ludowych we Wrześni
Stowarzyszenie „Kobiety Wrześni” we Wrześni
Stowarzyszenie „TWÓRCZA WRZEŚNIA” we Wrześni
Fundacja Rozwoju Internetu we Wrześni
Stowarzyszenie Krajowe Forum Kobiet Koło Terenowe we Wrześni
Stowarzyszenie „Promyk” we Wrześni
Stowarzyszenie „Żeglujmy Razem” we Wrześni
Stowarzyszenie Zdrowiejąca Rodzina „Gniazdo” we Wrześni
Fundacja „Uśmiech dziecka” we Wrześni
Polski Czerwony Krzyż we Wrześni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni

2.7.4. Zasoby mieszkaniowe

Obowiązkiem gminy Września jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach. Z drugiej strony spoczywa na nim także obowiązek utrzymania posiadanego zasobu na odpowiednim poziomie technicznym, funkcjonalnym i estetycznym.

Tabela 19 Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych gminy Września na dzień 31.12.07 r.

Wyszczególnienie	lokale mieszkaniowe ogółem	ogółem lokale komunalne	w tym: socjalne	własnościowe
liczba lokali	1048	761	85	287
powierzchnia użytkowa w m ²	49 396,27	36 559,92	2 827,95	12 836,35

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w gminie Września w latach 2003 - 2006

Wyszczególnienie	J. m.	2003	2004	2005	2006
ZASOBY MIESZKANIOWE					
Zasoby mieszkaniowe wg form własności					
ogółem					
mieszkania	miesz.	13 157	13 312	13 495	13 617
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	948 125	964 212	979 100	991 820
zasoby gmin (komunalne)					
mieszkania	miesz.	925	925	855	854
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	44 047	44 047	41 078	41 040
zasoby spółdzielni mieszkaniowych					
mieszkania	miesz.	4 071	4 071	4 071	4 071
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	210 470	210 470	210 470	210 470
zasoby zakładów pracy					
mieszkania	miesz.	397	397	361	361
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	20 956	20 956	19 115	19 115
zasoby osób fizycznych					
mieszkania	miesz.	7 611	7 695	7 765	7 836
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	663 318	675 524	684 737	694 318
zasoby Towarzystw Budownictwa Społecznego (TBS)					
mieszkania	miesz.	74	74	74	74
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	4 329	4 329	4 329	4 329
zasoby pozostałych podmiotów					
mieszkania	miesz.	79	150	369	421
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	5 005	8 886	19 371	22 548
Zasoby mieszkaniowe wg lokalizacji					
ogółem					
mieszkania	miesz.	13 157	13 312	13 495	13 617
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	948 125	964 212	979 100	991 820
w miastach					
mieszkania	miesz.	9 296	9 411	9 563	9 641
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	622 507	632 990	644 360	651 452

na wsi					
mieszkania	miesz.	3 861	3 901	3 932	3 976
powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	325 618	331 222	334 740	340 368

Źródło: Bank Danych Regionalnych

2.8. Pomoc społeczna⁸

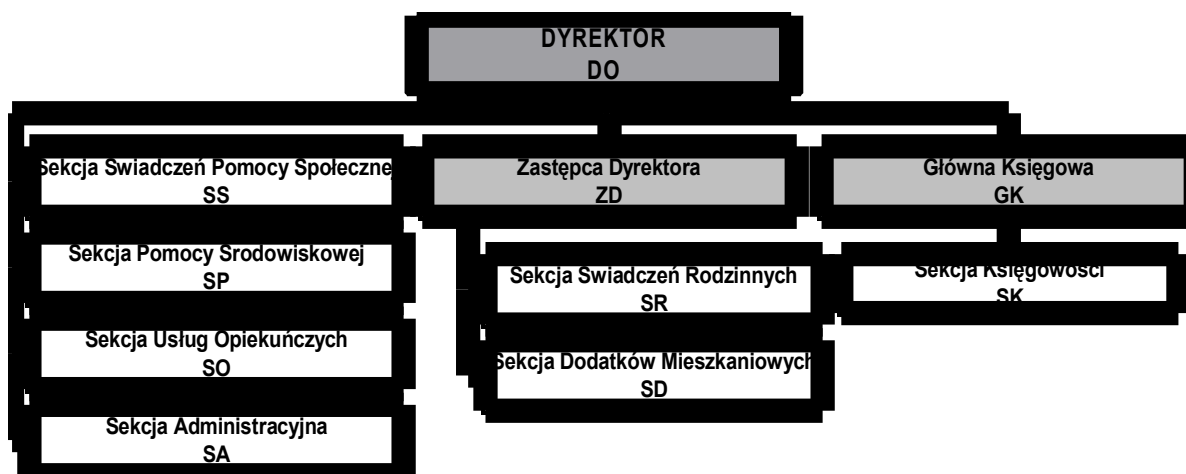
Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni jest jednostką organizacyjną samorządu gminnego realizującą zadania własne i zlecone.

Ośrodek prowadzi działalność zgodną z założeniami polityki społecznej Państwa i celów określonych w Strategii Rozwoju Gminy Września.

Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni obejmuje swym działaniem obszar całej gminy Września. W celu realizacji zadań Ośrodek na koniec 2007 roku zatrudniał **69** osób w następujących sekcjach:

- Sekcja Świadczeń Pomocy Społecznej – 3 osoby,
- Sekcja Pomocy Środowiskowej – 17 osób,
- Sekcja Usług Opiekuńczych – 29 osób,
- Sekcja Administracyjna – 5 osoby,
- Sekcja Świadczeń Rodzinnych – 7 osób,
- Sekcja Dodatków Mieszkaniowych – 3 osoby,
- Sekcja Księgowości – 2 osoby,
- Dyrektor + Zastępca Dyrektora + Główny Księgowy.

Rysunek 2 Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni – stan na 31.12.07 r.

Źródło: OPS we Wrześni

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej to wykwalifikowana kadra posiadająca specjalizację z zakresu pomocy społecznej. Pracownicy Ośrodka

⁸ Opracowano na podstawie informacji i danych uzyskanych z Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni.

wykorzystują posiadane kwalifikacje i doświadczenie pomagając wszystkim zgłaszającym się w sposób indywidualny dla danej osoby czy rodziny.

Ośrodek realizuje zadania statutowe wynikające z:

- ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. Nr 64, poz.593 ze zmianami) i przepisów wykonawczych wydanych na jej podstawie,
- ustawy z dnia 29 października 1982 roku (Dz. U. 147 poz. 1231 z późniejszymi zmianami, tekst jednolity z 2002 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. Nr 111,poz. 535),
- ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. Nr 122, poz.1143),
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. Nr 179, poz.1485,
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493),
- ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. Nr 71, poz.734 ze zmianami),
- ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. Nr 228, poz. 2255 ze zmianami)
- ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz.U. Nr 86, poz. 732),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210, poz. 2135).

Do zadań zleconych o charakterze obowiązkowym z zakresu pomocy społecznej należących do gminy, a realizowanych przez ośrodek m.in. jest:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,

- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- zgłaszanie do ubezpieczenia oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób określonych w przepisach o ubezpieczeniu zdrowotnym,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin, grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Do zadań własnych z zakresu pomocy społecznej należących do gminy a realizowanych przez ośrodek m.in. należą:

- udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- udzielania zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- udzielanie pomocy w formie pracy socjalnej i poradnictwa,
- w sprawienie pogrzebu,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- przyznawanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- realizowanie innych zadań z zakresu rozeznaczonych potrzeb gminy.

W ostatnim okresie zmieniały się zasady finansowania zadań z zakresu pomocy społecznej. Rozszerzył się zakres świadczeń obligatoryjnych finansowanych przez gminę przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne.

W ustawie o pomocy społecznej zmieniono zakres zadań min. od 2004 roku do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym dołączono zadania w formie przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych, kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu. Zasiłki okresowe stały się zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, jednak przez najbliższe lata będą dotowane z budżetu państwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizował w 2007 roku zadania własne i zlecone z zakresu:

- pomocy społecznej,
- świadczeń rodzinnych,
- zaliczek alimentacyjnych,
- dodatków mieszkaniowych.

Wydatki w 2007 roku na realizację powyższych zadań były mniejsze niż w roku poprzednim, z uwagi między innymi na:

- zmniejszenie się liczby klientów spełniających ustawowe kryteria, uprawniające do wymienionych rodzajów świadczeń, do czego przyczynił się przede wszystkim spadek bezrobocia, oraz wzrost poziomu dochodów uzyskiwanych przez mieszkańców gminy. Liczba mieszkańców gminy Września korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się w porównaniu do roku 2006 o 17%, a o 20% zmniejszyła się kwota świadczeń wypłaconych w stosunku do 2006 roku.
- wzrost możliwości skuteczniejszej analizy sytuacji dochodowej rodzin, korzystających ze świadczeń realizowanych przez OPS,
- utrzymywanie się na podobnym poziomie liczby zasiłków celowych specjalnych, przyznawanych osobom, których dochody przekraczały kryteria ustawowe 351 zł na osobę w rodzinie i 477 zł na osobę samotnie prowadzącą gospodarstwo domowe. Z uwagi na problemy występujące w rodzinie, pomoc w formie omawianej powyżej była przyznawana, pomimo przekraczania przez rodzinę progu dochodowego. W roku 2007 tego rodzaju pomocą objęto 333 osoby, które stanowiły 14% klientów OPS.

Dużym obciążeniem dla budżetu gminy są wzrastające z roku na rok koszty związane z opłacaniem pobytu mieszkańców gminy w Domach Pomocy Społecznej. Na koniec 2007 roku w placówkach tych przebywało 15 osób, a koszt związany ze sfinansowaniem pobytu mieszkańców gminy wyniósł w 2007 roku 155 596,00 złotych.

Na niezmiennym poziomie utrzymuje się zapotrzebowanie na specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Z tej formy pomocy korzystało w 2007 roku 37 osób.

Natomiast w roku 2007 zmniejszeniu uległa liczba osób ubiegających się o dodatek mieszkaniowy. Podobnie jak w przypadku świadczeń z zakresu pomocy społecznej odnotowano 17% w stosunku do roku ubiegłego. Ogólna kwota wypłaconych dodatków w roku 2007 była o 11% mniejsza niż miało to miejsce w roku 2006. Procentowy udział kwoty dodatków mieszkaniowych wypłaconych najemcom lokali mieszkalnych stanowiących własność gminy w ogólnej kwocie wypłaconych dodatków mieszkaniowych w roku 2007 wynosi 33,24%.

W roku 2007 zmniejszeniu uległa liczba osób pobierających świadczenia rodzinne i dodatki do świadczeń rodzinnych. Kwota wypłaconych świadczeń w roku 2007 zmniejszyła się w porównaniu z rokiem 2006 o 1 086 390 złotych. W roku 2007 wypłacono ogółem 101 751 świadczeń, co stanowiło 9 771 204,00 zł.

Ośrodek w 2007 roku realizował projekt, finansowany z grantu PFRON w ramach Programu „Września bez barier”. Dofinansowanie w wysokości 100 000,00 zł. umożliwiło wybudowanie podjazdu dla osób

niepełnosprawnych w budynku przy ul. Słowackiego 39, wydanie Informatora dla osób niepełnosprawnych wraz z płytą CD, uruchomienie Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego dla Niepełnosprawnych, a także wyposażenie salki szkoleniowej dla osób opiekujących się niepełnosprawnymi i długotrwale chorymi mieszkańcami na terenie gminy. Osoby wymagające wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej miały również możliwość korzystania z gromadzonej w magazynie Ośrodka żywności, pozyskiwanej przez Stowarzyszenie KRAĞ, w ramach realizacji programu Unii Europejskiej PEAD. Rozdysponowano między rodziny korzystające z rzeczowej pomocy żywnościowej 128 ton żywności o wartości 257 tys. złotych.

Szczegółowe dane dotyczące realizowanych w roku 2007 przez Ośrodek zadań zawarte są w poniższych tabelach.

Tabela 21 Zadania własne gminy – dodatki mieszkaniowe

Wyszczególnienie	2007	2006
Liczba przyjętych wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego, w tym:	1 825	2 214
- załatwionych pozytywnie	1 712	2 096
- załatwionych odmownie	110	118
- nierozpatrzonych (brak niezbędnych dokumentów)	3	0
- wyjaśnianych (wezwania do wnioskodawców)	193	210

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 22 Zadania własne gminy – dodatki mieszkaniowe podział wg typu lokalu, zamieszkiwanego przez wnioskodawcę w latach 2006-2007

Wyszczególnienie	2007	2006
Najemcy ogółem, w tym:	894	1 065
- najemcy lokali komunalnych	450	531
- najemcy lokali zakładowych	38	49
- najemcy lokali prywatnych	281	330
- najemcy lokali socjalnych	73	78
- najemcy lokali innych	52	77
Członkowie spółdzielni razem w tym:	648	882
- o prawie lokatorskim	261	342
- o prawie własnościowym	387	539
Właściciele mieszkań wykupionych	91	54
Właściciele domków jednorodzinnych	35	49
Inni	10	17

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 23 Zadania zlecone – świadczenia rodzinne - liczba i wielkość wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego w roku 2007

Rodzaj świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłek rodzinny	62 879	3 842 009,00
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	273	273 000,00
Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	2 313	903 801,00
Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	8 611	688 880,00
Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	2 818	218 640,00
w tym:		
- dodatek na dzieci poniżej 5 roku życia,	340	20 400
- dodatek na dzieci powyżej 5 roku życia	2 478	198 240,00
Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,	3 648	364 800,00
w tym:		
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w miejscowości, w której znajduje się szkoła,	176	15 840,00
- dodatek z tytułu dojazdu do miejscowości, w której znajduje się szkoła	5 016	250 800,00
Razem	25 421	3 171 994,00

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 24 Liczba i wielkość kwotowa wypłaconych świadczeń opiekuńczych w roku 2007

Nazwa świadczenia	Liczba wypłaconych świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Zasiłek pielęgnacyjny	11 957	1 829 610,00
Świadczenie pielęgnacyjne	972	405 591,00

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 25 Struktura świadczeniobiorców wg kryterium dochodowego w roku 2007

Dochód na jedną osobę	I kwartał	II kwartał	III kwartał*	IV kwartał
poniżej 252,00 zł	1 456	1 476	971	1 271
od 252,00 zł do 504,00 zł	1 513	1 532	968	1 265
od 504,00 zł do 583,00 zł	59	62	88	116
powyżej 583,00 zł	758	766	852	794
Razem	3 786	3 836	2 879	3 446

**) - zmiana okresu zasiłkowego*

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 26 Struktura świadczeniobiorców wg kryterium liczebności (dzieci w rodzinie) w roku 2007

Liczba dzieci w rodzinie	I kwartał	II kwartał	III kwartał*	IV kwartał
1 dziecko	1 325	1 347	846	1 179
2 dzieci	1 140	1 150	795	1 000
3 dzieci	395	394	277	349

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA MIASTA I GMINY WRZEŚNIA

4 dzieci i więcej	147	148	101	125
Razem	3 007	3 039	2 019	2 653

*) - zmiana okresu zasiłkowego

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 27 Struktura świadczeniobiorców wg kryterium wiekowego (dzieci) w roku 2007

Wiek dzieci	I kwartał	II kwartał	III kwartał*	IV kwartał
do 5 lat	1 141	1 154	754	1 030
od 5 lat do 18 lat	3 718	3 669	2 711	3 304
od 18 lat do 24 lat	583	666	248	450
Razem	5 442	5 489	3 713	4 784

*) - zmiana okresu zasiłkowego

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Tabela 28 Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wypłacone przez OPS w 2007 r.

Liczba świadczeń	Kwota świadczeń przekazana do ZUS
882	113 059,00 zł.

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane były za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz niektóre świadczenia rodzinne (świadczenia pielęgnacyjne).

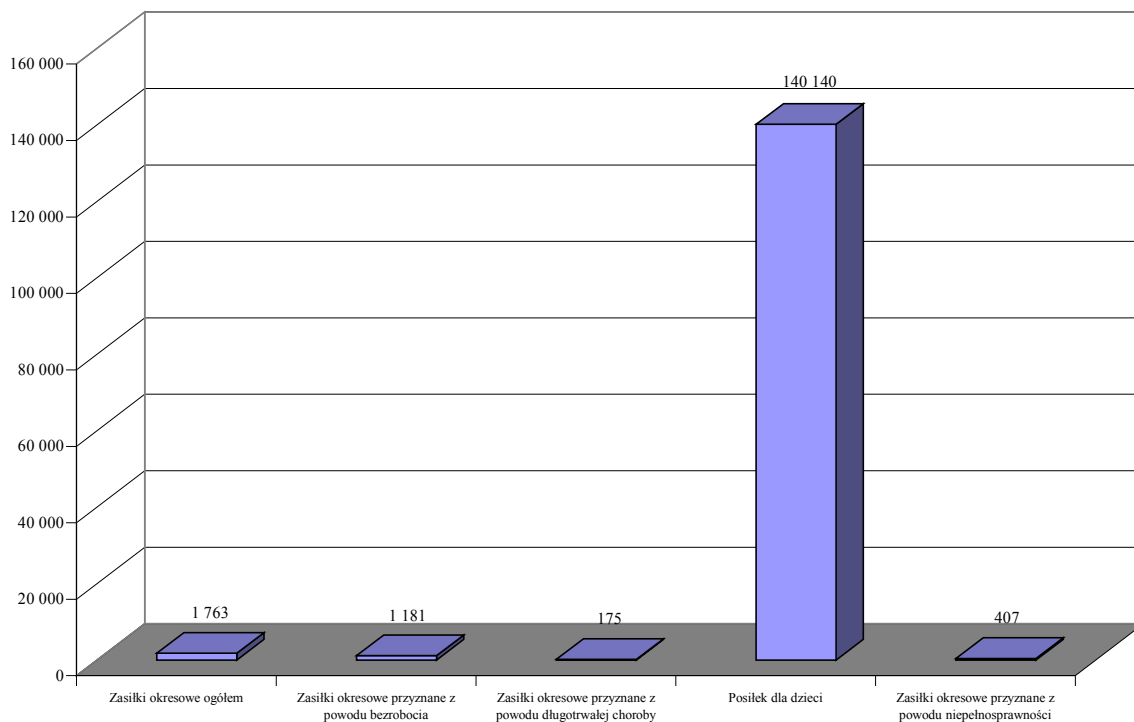
Tabela 29 Składki na ubezpieczenia społeczne wypłacone przez OPS w 2007 r.

Liczba świadczeń	Kwota składek
839	31 598,00

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrześni

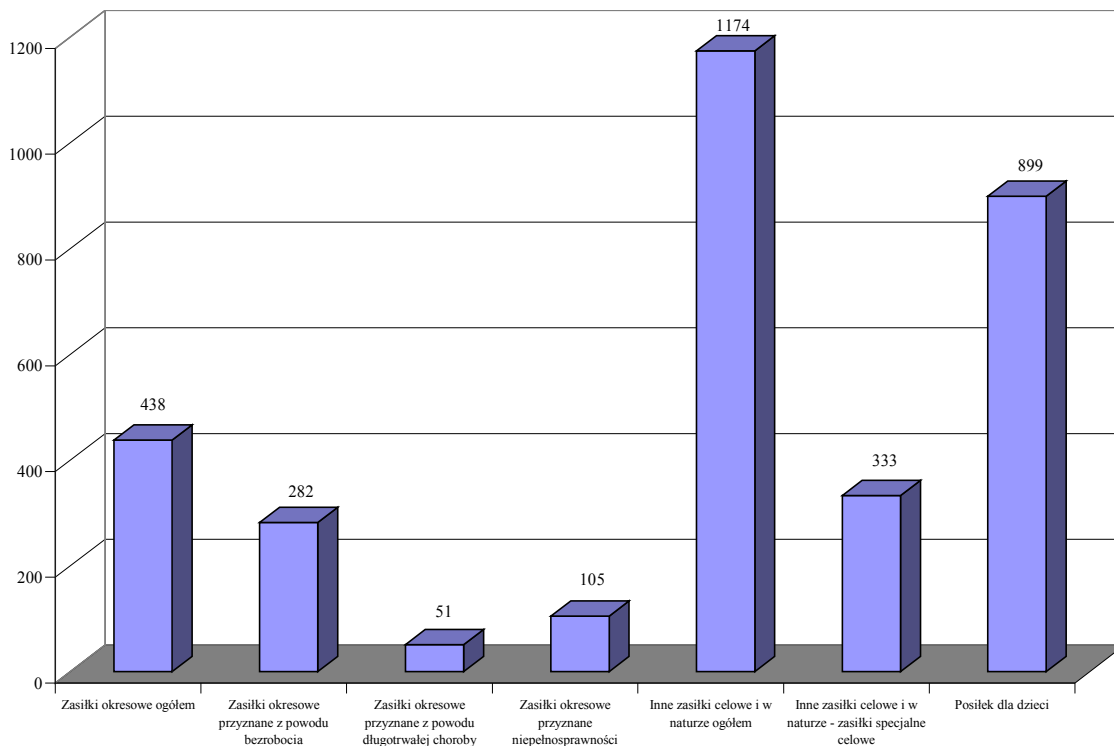
2.8.1. Statystyka wybranych elementów pomocy społecznej w ujęciu graficznym wg stanu na dzień 31.12.2007 r.

Wykres 16 Liczba świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań własnych

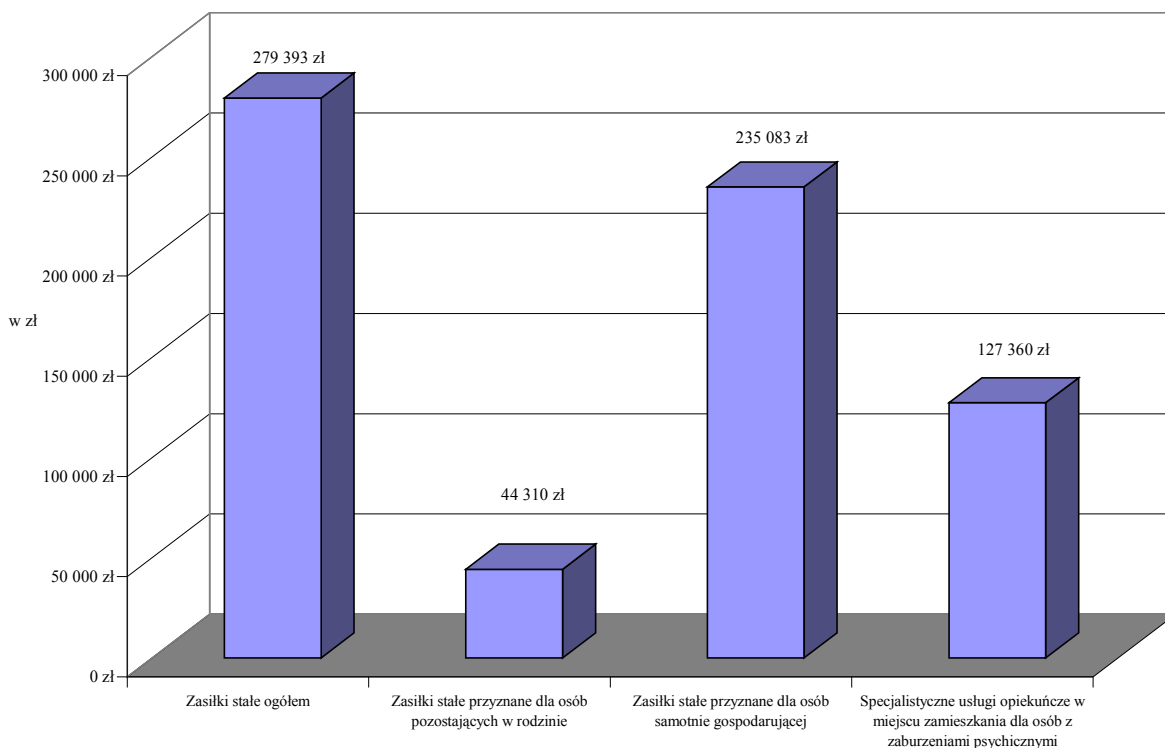
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 17 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań własnych realizowanych przez OPS w 2007 roku

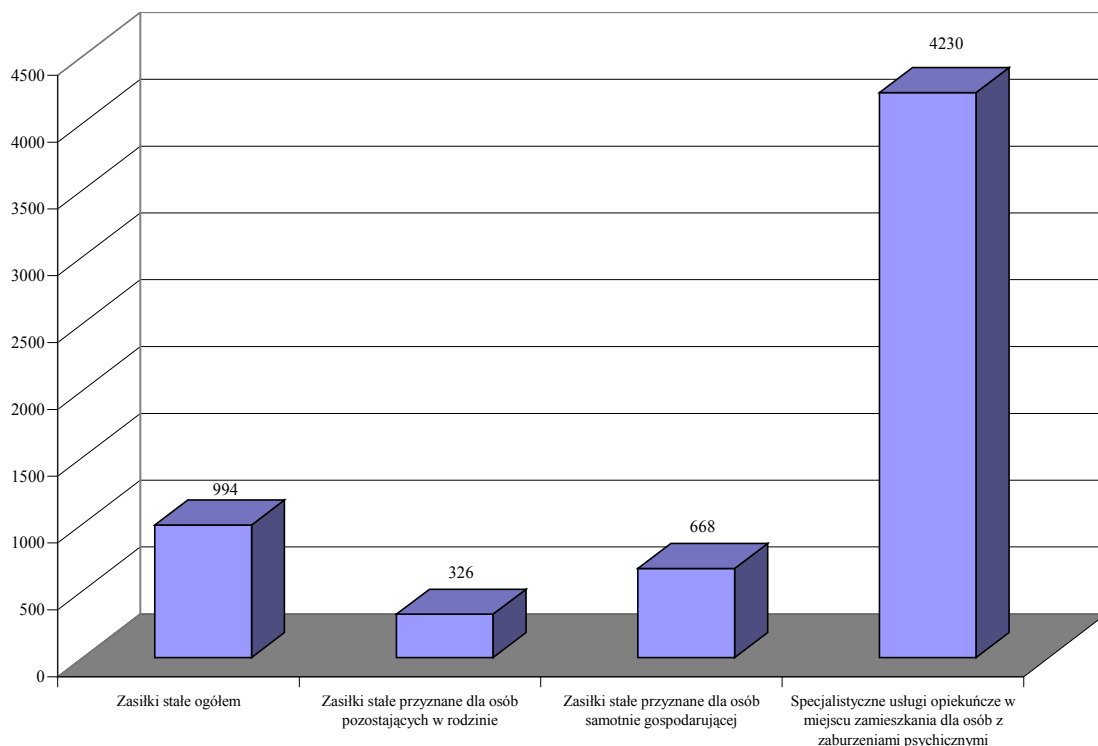
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 18 Kwota świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań zleconych

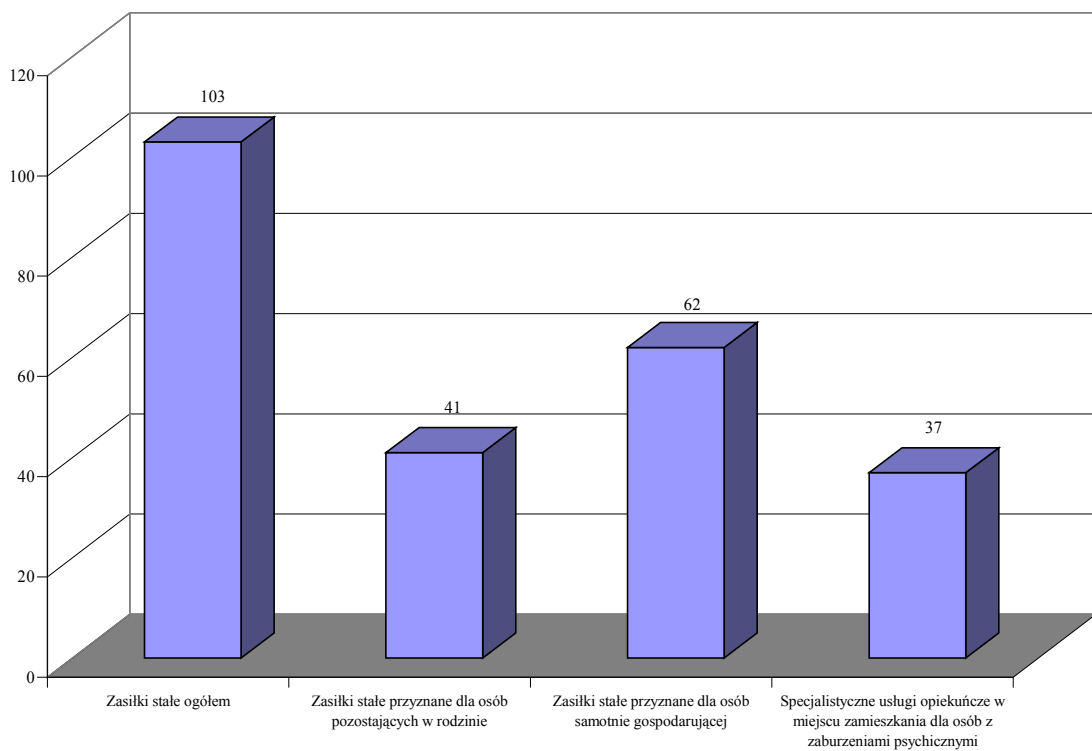
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 19 Liczba świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań zleconych

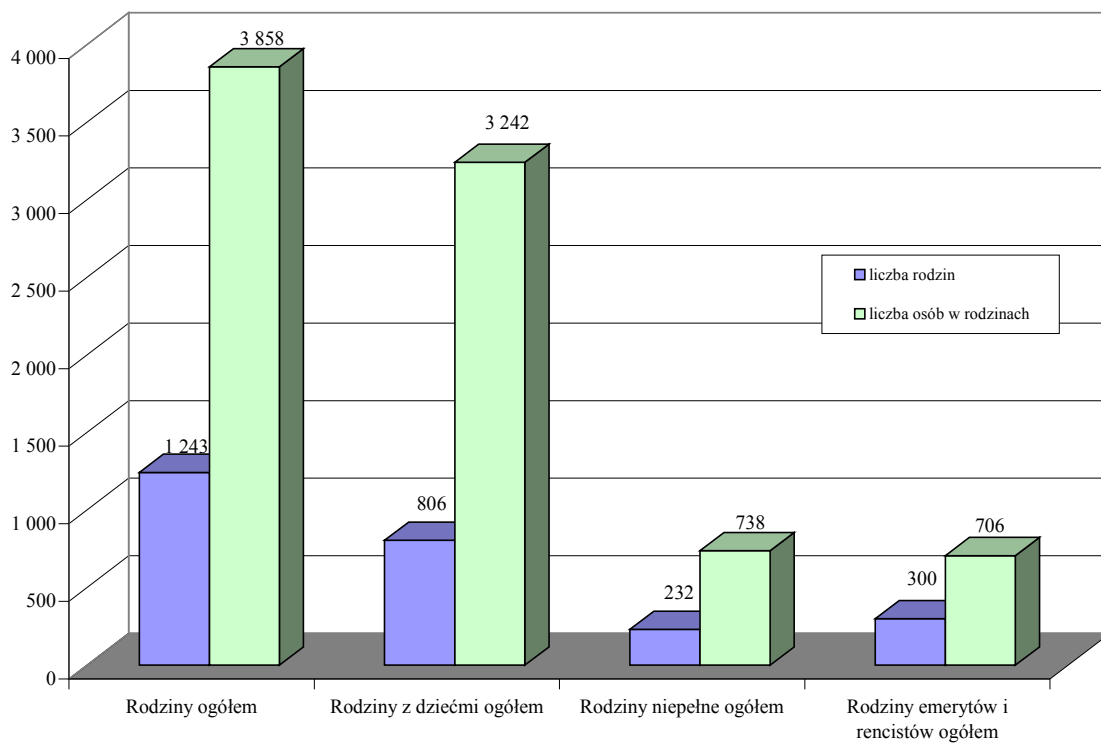
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 20 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań zleconych realizowanych przez OPS w 2007 roku

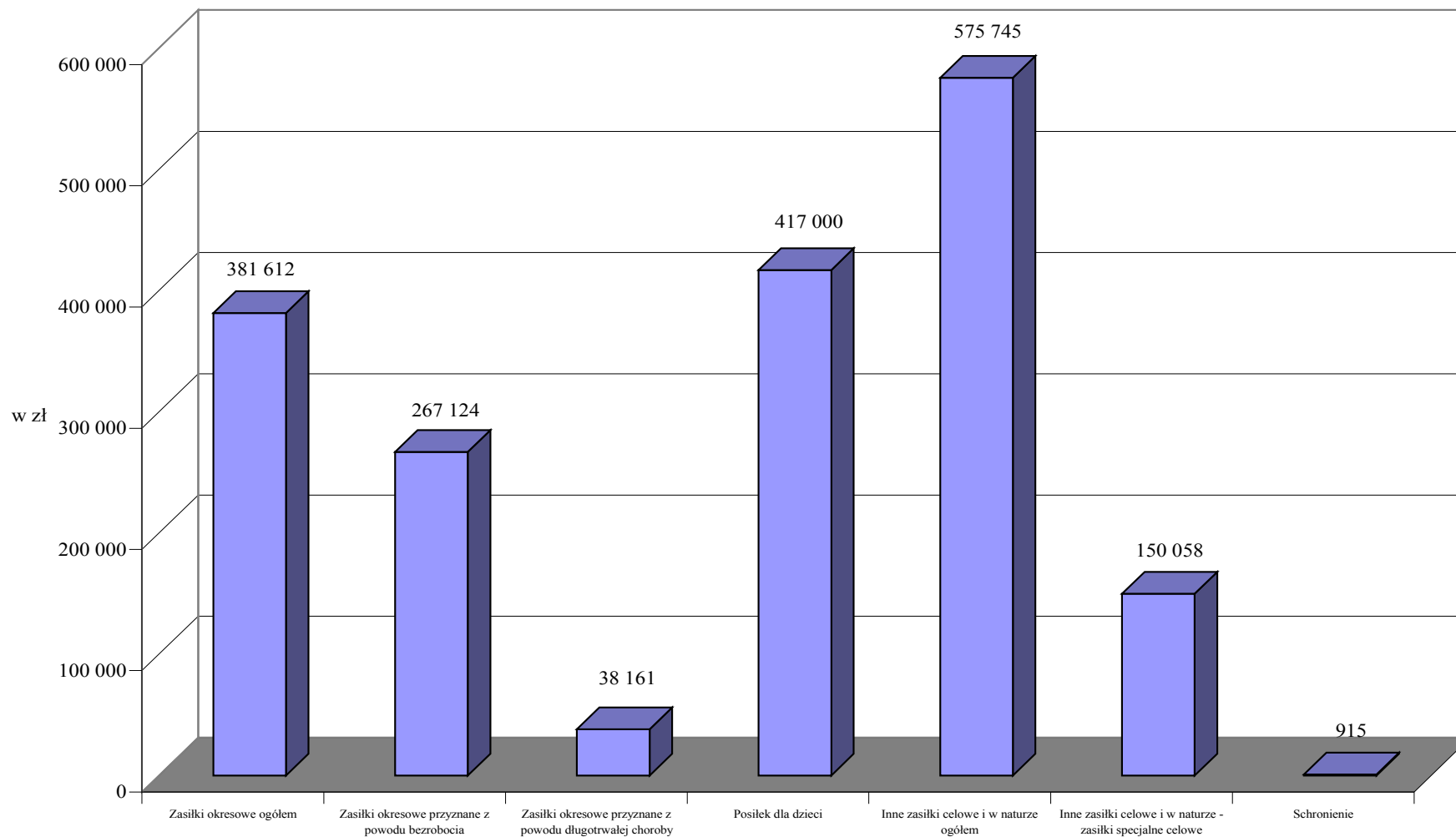
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 21 Typy rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w 2007 roku

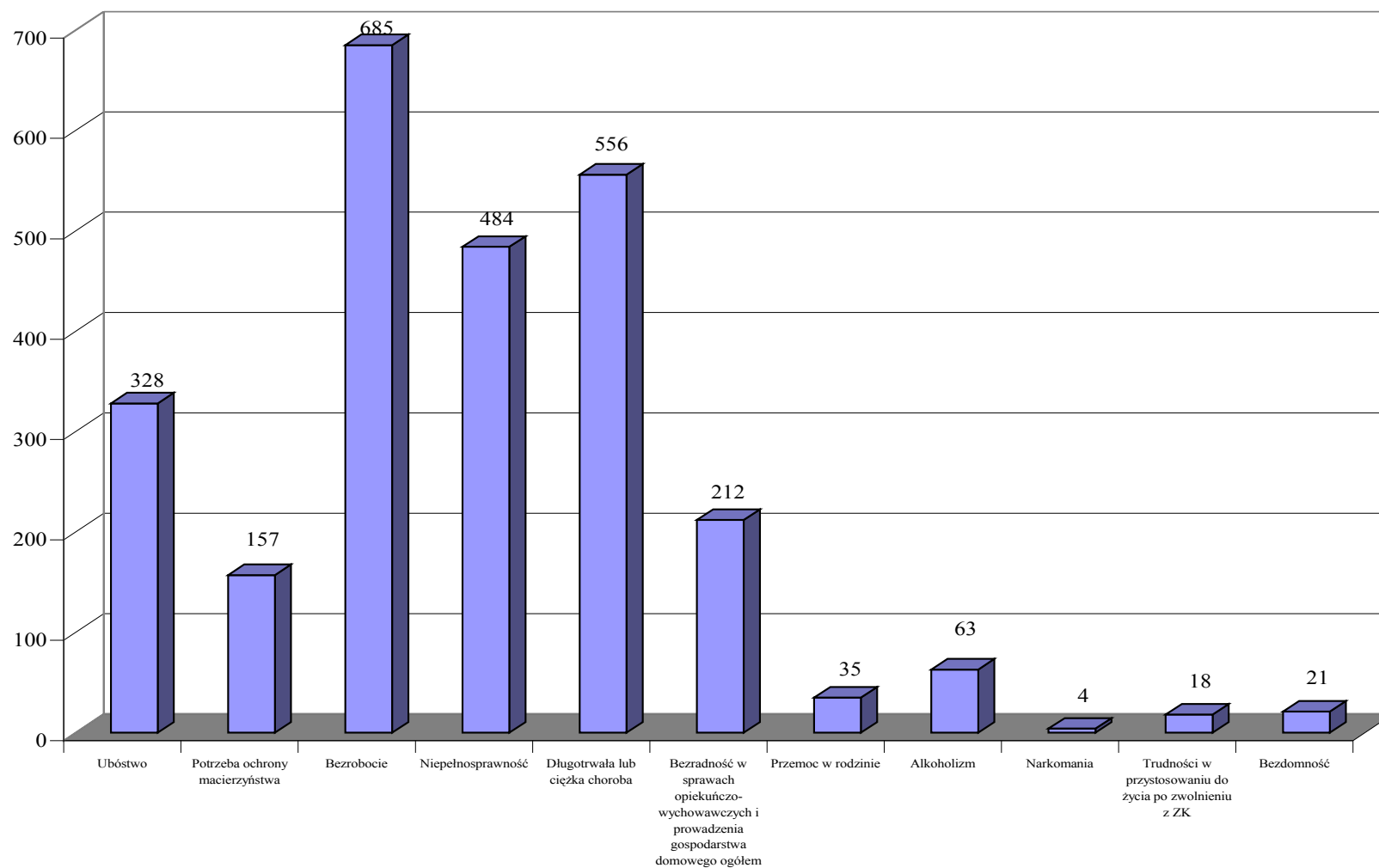
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 22 Kwota świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań własnych

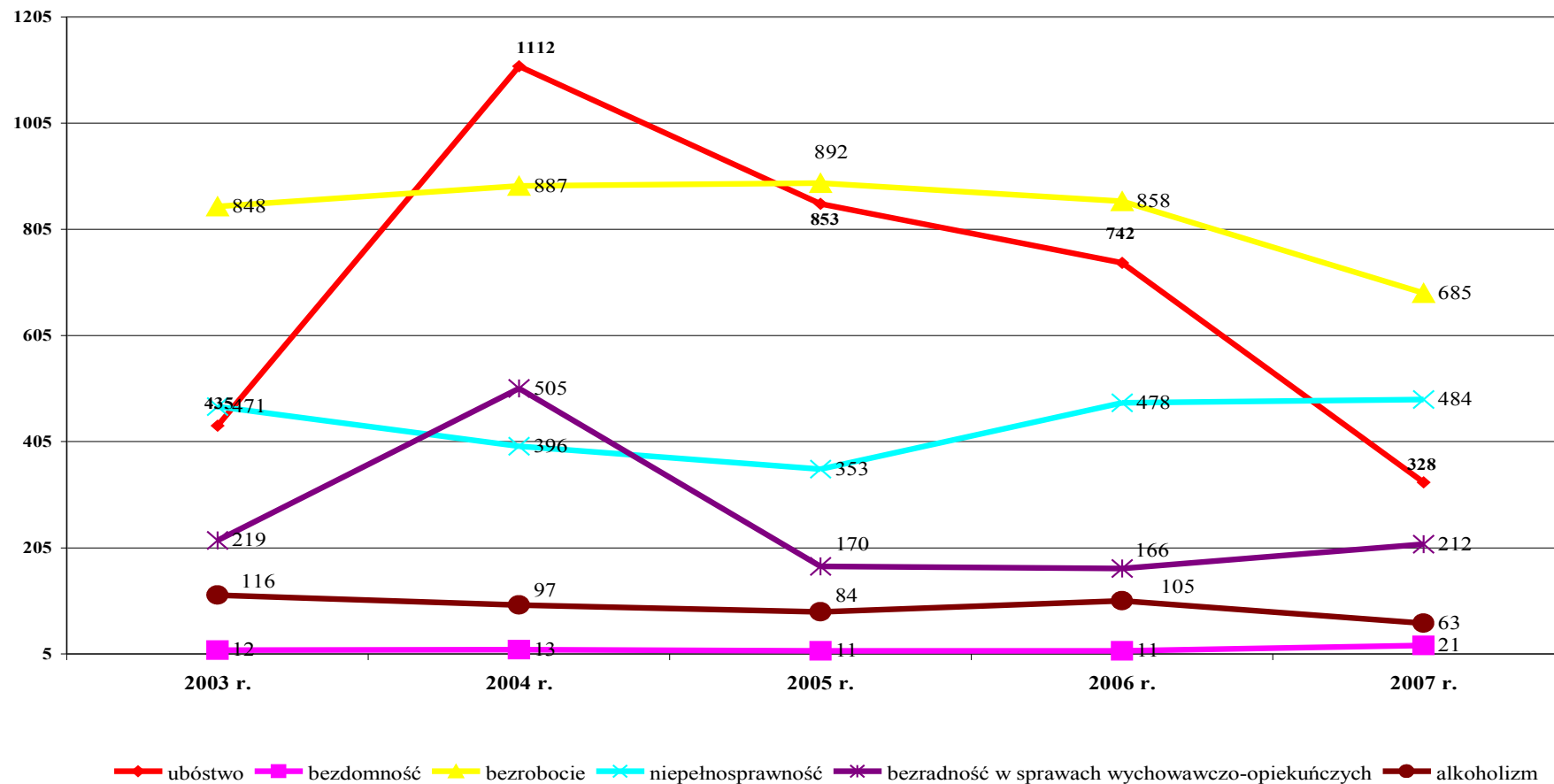
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 23 Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w 2007 roku ze względu na powód przyznania pomocy

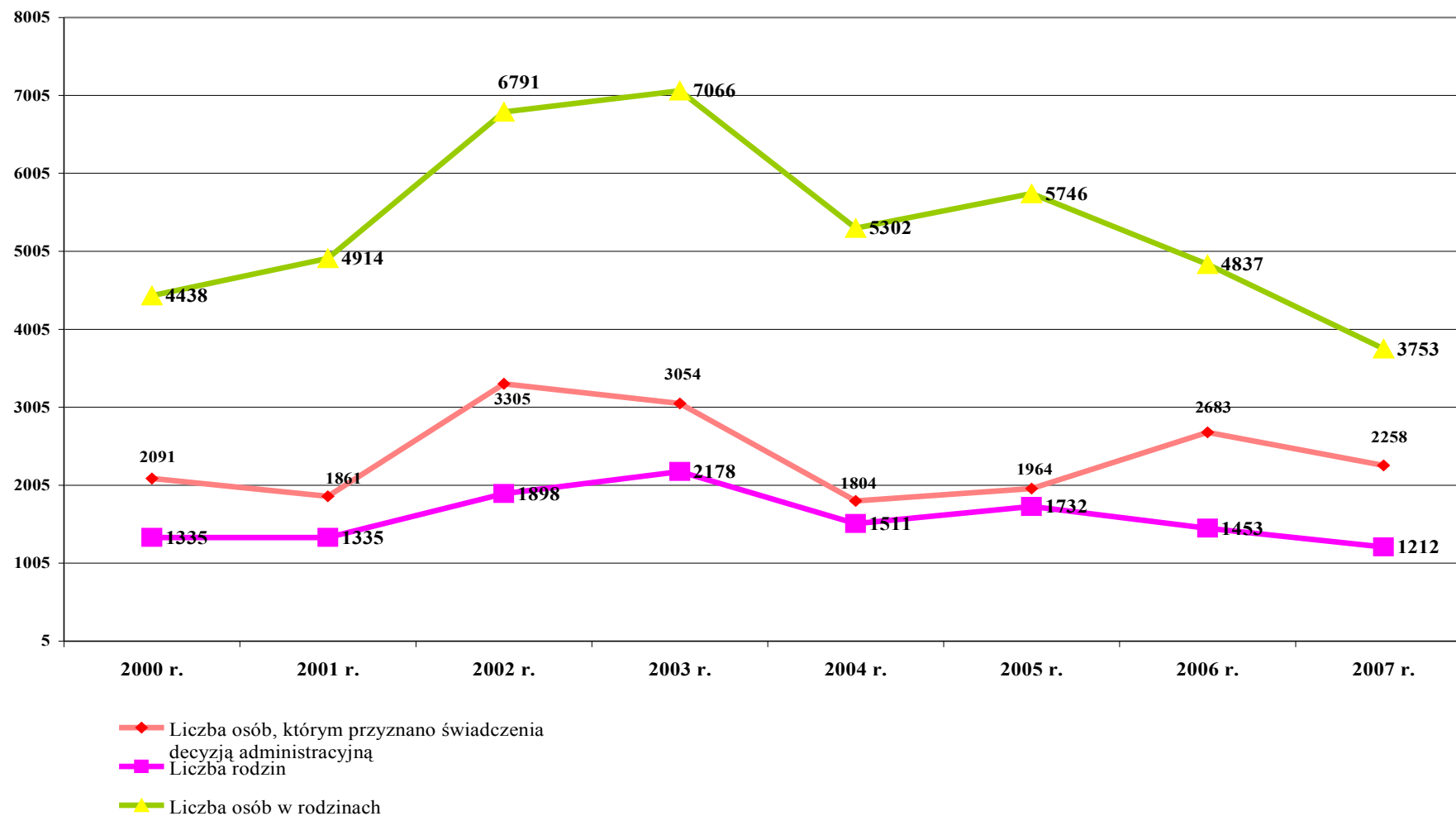
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we wrześniu

Wykres 24 Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w latach 2003 - 2007ze względu na powód przyznania pomocy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

Wykres 25 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą przez OPS w latach 2000-2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z OPS we Wrześni

3. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Uwarunkowań zewnętrznych dla realizacji zadań z zakresu polityki społecznej należy upatrywać w Unii Europejskiej, ponieważ po podpisaniu przez Rząd RP Traktatu Akcesyjnego wszelkie prawa w tym zakresie obowiązujące w UE przed przystąpieniem naszego kraju do Unii stały się dla Polski obowiązujące. W pierwszej kolejności kierunki polityki społecznej dla tej części Europy określa od 2000 roku Strategia Lizbońska oraz Europejski Model Społeczny Unii Europejskiej i Rady Europy. Natomiast Traktat Konstytucyjny Unii Europejskiej obecnie przejęty przez Traktat Reformujący, wprowadza Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej, która ma również stanowić podstawy dla prowadzenia polityki społecznej i działań na rzecz integracji w krajach członkowskich. Bliższymi, aczkolwiek również zaliczającymi się do zewnętrznych uwarunkowań są dokumenty strategiczne obowiązujące w kraju w tym przede wszystkim ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64, poz.593 z 2004 r.) w art. 21 pkt 1.

W kolejności znaczenia i wpływu na rozwiązania regionalne w tym obszarze ma Narodowa Strategia Spójności na lata 2007 – 2013 utworzona w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, podobnie jak Program Operacyjny Kapitał Ludzki, który będzie w latach 2007-2013 jednym z głównych donatorów środków wspierających realizację polityki społecznej i integracji na poziomie województw i powiatów. W Unii Europejskiej stosunkowo niedawno narodziła się koncepcja otwartej koordynacji polityki społecznej. To z kolei oznacza, że istnieje jakaś koncepcja pożądanego drogi rozwoju, jakaś koncepcja europejskiego modelu socjalnego, do której kraje europejskie będą się zbliżać. Nie bez znaczenia są wtedy pytania, czy taki model byłby potrzebny, na jakie wyzwania przyszłości mógłby być odpowiedzią: globalizacji, deficytu pracy, deficytu kapitału społecznego, starzenia się społeczeństw?⁹

Polityka społeczna w Europie to przede wszystkim zwiększony nacisk na wzrost znaczenia samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego (w oparciu o zasadę pomocniczości), dowartościowanie wolontariatu, podnoszenie roli edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego, wzrost znaczenia sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych, działania aktywizujące całe społeczności lokalne oraz ograniczenie redystrybucyjnej funkcji programów socjalnych.

Uwarunkowania zewnętrzne w układzie tabelarycznym w rozbiciu na Europejskie i Krajowe omówiono szerzej w następujących podrozdziałach.

⁹ Europejski model socjalny i otwarta koordynacja polityki społecznej, Stanisława Golimowska, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, W-wa.

3.1. Uwarunkowania zewnętrzne w Europie

Tabela 30 Dokumenty Unii Europejskiej dotyczące polityki społecznej.

•	Traktat Akcesyjny
	<p>Na mocy niniejszego Aktu nowe Państwa Członkowskie przystępują do decyzji i umów przyjętych przez przedstawicieli rządów Państw Członkowskich zebranych w ramach Rady Wspólnoty. Nowe Państwa Członkowskie zobowiązują się przystąpić od dnia przystąpienia do wszystkich innych umów zawartych przez obecne Państwa Członkowskie i dotyczących funkcjonowania Unii lub związanych z jej działaniami.</p> <p>Co oznacza, że Polska zobowiązuje się do przestrzegania wszystkich norm prawnych i przyjętych strategii rozwojowych dla poszczególnych obszarów życia społeczno – gospodarczego, w tym polityki społecznej wyrażonej m.in. w Strategii Lizbońskiej przyjętej przez Unię Europejską w 2000 roku.</p>
•	Strategia Lizbońska
	<p>Celem Strategii Lizbońskiej jest uczynienie z UE obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, jednocześnie zachowującego wysoką spójność społeczną. Spójność społeczna rozumiana jest tutaj jako zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom oraz minimalizowania rozbieżności między nimi. Polega więc nie tylko na zwalczaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa, ale przede wszystkim na tworzeniu solidarności w społeczeństwie, tak aby ograniczać zasięg występowania tego zjawiska. Strategia ta opiera się na trzech filarach: konkurencyjności, zatrudnieniu i spójności społecznej.</p> <p>Założeniem europejskiego modelu społecznego Unii Europejskiej i Rady Europy jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> -odpowiedzialność państwa za poziom i jakość życia wszystkich obywateli wyrażająca się m.in. w aktywnym przeciwdziałaniu rosnącemu ubóstwu i nadmiernemu rozwarstwieniu społecznemu, -oparcie polityki społecznej na prawach społecznych i socjalnych, których katalog zawiera Zrewidowana Europejska Karta Społeczna - podstawowy dla Europejskiego Modelu Społecznego dokument Rady Europy, jak i Karta Podstawowych Praw Unii Europejskiej włączona w całości do projektu Traktatu Konstytucyjnego, a następnie Traktatu Reformującego, -wielosektorowość i wielopoziomowość polityki społecznej, w której ważną rolę do odegrania mają sektor obywatelski i rynkowy oraz władze regionalne i lokalne przy aktywnej postawie państwa realizującego interes wspólny i chroniącego najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne, -uznanie znaczenia mocnych i trwałych więzi rodzinnych i społecznych za jeden z istotnych czynników zapobiegających powstawaniu problemów społecznych i gospodarczych, -uwzględnianie trendów demograficznych w planowaniu polityki społecznej, a szczególnie takich zjawisk jak: zmieniająca się struktura wiekowa społeczeństwa, zmiany wzorów życia rodzinnego oraz migracje.
•	Plan społeczny 2005-2010. Europa socjalna w gospodarce światowej. Praca i możliwości dla wszystkich. Zatrudnienie i sprawy społeczne. Komisja Europejska, marzec 2005
	<p>Plan społeczny, który ma wzmocnić założenia europejskiego modelu społecznego wskazuje na kierunki europejskiej polityki społecznej do 2010 r. Plan ten odzwierciedla intencje zawarte w projekcie Traktatu Konstytucyjnego (obecnie Traktatu Reformującego) UE, a jego tłem jest aktualna polityka UE, uzupełniająca działania państw członkowskich w dziedzinie zatrudnienia i polityki społecznej. Zgodnie z postawionymi przez Komisję strategicznymi celami promowania dobrobytu, solidarności i bezpieczeństwa w Europie, plan społeczny ma dwa główne obszary działania: dążenie do pełnego zatrudnienia i promowanie bardziej uczciwego społeczeństwa poprzez zwalczanie biedy i wykluczenia, modernizację systemów zabezpieczenia społecznego i działania na rzecz wyrównywania szans.</p>
•	Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej
	<p>W obliczu zmian w społeczeństwie, postępu społecznego oraz rozwoju naukowego i technologicznego, niezbędne jest wzmocnienie ochrony praw podstawowych poprzez wyszczególnienie tych praw w Karcie i przez to uczynienie ich bardziej widocznymi.</p> <p>Karta Praw Podstawowych zabezpiecza obszar interesów związanych ze skuteczną realizacją polityki społecznej i integracji państw członkowskich UE uznając m.in. następujące prawa, wolności i zasady: godność ludzką, prawo do życia, prawo do integralności osoby, zakaz tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, zakaz niewolnictwa i pracy przymusowej, prawo do wolności i bezpieczeństwa, poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego, prawo do zawarcia małżeństwa i prawo do założenia rodziny, prawo do nauki, wolność wyboru zawodu i prawo do podejmowania pracy, równość wobec prawa, niedyskryminacja, równość mężczyzn i kobiet, prawa dziecka, prawa osób w podeszłym wieku, integracja osób niepełnosprawnych, zabezpieczenie społeczne</p>

	i pomoc społeczna.
--	--------------------

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów obowiązujących w Unii Europejskiej

3.2. Uwarunkowania zewnętrzne krajowe

Tabela 31 Najważniejsze akty prawne odnoszące się do polityki społecznej– obecnie obowiązujące w Polsce

1.	Konstytucja RP z dn. 2 kwietnia 1997 r., obowiązująca od 17 października 1997 r.
	<p>Art. 32. 1. Wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. 2. Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny.</p> <p>Art. 33. 1. Kobieta i mężczyzna w Rzeczypospolitej Polskiej mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym. 2. Kobieta i mężczyzna mają w szczególności równe prawo do kształcenia, zatrudnienia i awansów, do jednakowego wynagradzania za pracę jednakowej wartości, do zabezpieczenia społecznego oraz do zajmowania stanowisk, pełnienia funkcji oraz uzyskiwania godności publicznych i odznaczeń.</p> <p>Art. 35. 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia obywatelom polskim należącym do mniejszości narodowych i etnicznych wolność zachowania i rozwoju własnego języka, zachowania obyczajów i tradycji oraz rozwoju własnej kultury. 2. Mniejszości narodowe i etniczne mają prawo do tworzenia własnych instytucji edukacyjnych, kulturalnych i instytucji służących ochronie tożsamości religijnej oraz do uczestnictwa w rozstrzyganiu spraw dotyczących ich tożsamości kulturowej.</p> <p>Art. 67. 1. Obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. 2. Obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i niemający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, którego zakres i formy określa ustawa.</p> <p>Art. 69. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.</p> <p>Art. 71. 1. Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. 2. Matka przed i po urodzeniu dziecka ma prawo do szczególnej pomocy władz publicznych, której zakres określa ustawa.</p> <p>Art. 72. 1. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka. Każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. 2. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.</p> <p>Art. 75. 1. Władze publiczne prowadzą politykę sprzyjającą zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych obywateli, w szczególności przeciwdziałają bezdomności, wspierają rozwój budownictwa socjalnego oraz popierają działania obywateli zmierzające do uzyskania własnego mieszkania.</p>
2.	Ustawa o pomocy społecznej (Dz. U. 2004, nr 64, poz. 593 ze zm.)
	<p>Art. 21 pkt 1 ustawa określa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) zadania w zakresie pomocy społecznej; 2) rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania; 3) organizację pomocy społecznej; 4) zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej. <p>Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.</p> <p>Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.</p> <p>Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.</p>

	<p>Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.</p> <p>Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy.</p> <p>Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.</p> <p>Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, kłębki żywiłowej lub ekologicznej.</p>
3.	Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r.
	<p>Wybrane artykuły ustawy w sposób szczególnie powiązane są z polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji:</p> <p>Art. 3. 1. Działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych określonych w ustawie.</p> <p>2. Organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4 (...).</p> <p>Art. 4. 1. Sfera zadań publicznych, o której mowa w ustawie, obejmuje (<i>między innymi – przyp. aut.</i>) zadania w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób, • działania na rzecz osób niepełnosprawnych, • promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, • upowszechniania i ochrony praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn, • działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, • porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz przeciwdziałania patologiom społecznym, • promocji i organizacji wolontariatu. <p>Art. 5. 1. Organy administracji publicznej prowadzą działalność w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, prowadzącymi, odpowiednio do terytorialnego zakresu działania organów administracji publicznej, działalność pożytku publicznego w zakresie odpowiadającym zadaniom tych organów.</p> <p>2. Współpraca, o której mowa w ust. 1, odbywa się na zasadach: pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności.</p> <p>3. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3.</p> <p>4. Zlecenie realizacji zadań publicznych, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 - jako zadań zleconych w rozumieniu art. 106 ust. 2 pkt 1 lit. d, art. 131 ust. 1 oraz art. 176 ustawy o finansach publicznych - może mieć formy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) powierzenia wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji, lub 2) wspierania takich zadań, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji.
4.	Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.
	<p>Wybrane artykuły ustawy w sposób szczególnie powiązane są z polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji:</p> <p>Art. 1. Ustawa określa:</p>

	<p>1) zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 2) zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, 3) zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>Art. 3. Osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się pomocy, w szczególności w formie: 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego, 2) interwencji kryzysowej i wsparcia, 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną, 4) zapewnienia na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.</p> <p>Art. 4. Wobec osób stosujących przemoc w rodzinie stosuje się przewidziane w niniejszej ustawie środki mające na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami pokrzywdzonymi oraz oddziaływania korekcyjno-edukacyjne.</p>
5.	<p style="text-align: center;">Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 r.</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy w sposób szczególny powiązane są z polityką społeczną i działaniami na rzecz integracji:</p> <p>Rozdział 3: Rehabilitacja osób niepełnosprawnych.</p> <p>Art. 7. 1. Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.</p> <p>Art. 9. 1. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. 2. Rehabilitacja społeczna realizowana jest przede wszystkim przez: 1) wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej, 2) wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych, 3) likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji, 4) kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.</p>
6.	<p style="text-align: center;">Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r.</p>
	<p>Wybrane artykuły ustawy szczególnie istotne dla kreowania polityki społecznej i podejmowania działań na rzecz integracji na poziomie regionu:</p> <p>Art. 2. 1. Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności: 1) tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, 2) działalność wychowawczą i informacyjną, 3) ustalanie odpowiedniego poziomu i właściwej struktury produkcji napojów alkoholowych przeznaczanych do spożycia w kraju, 4) ograniczanie dostępności alkoholu, 5) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu, 6) zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie, 7) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p> <p>Art. 21. 1. Leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu prowadzą stacjonarne i niestacjonarne zakłady lecznictwa odwykowego oraz inne zakłady opieki zdrowotnej. 2. Poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa. 3. Od osób uzależnionych od alkoholu nie pobiera się opłat za świadczenia w zakresie leczenia odwykowego udzielane w zakładach opieki zdrowotnej.</p>

7.	Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r.
	<p>Wybrane artykuły ustawy szczególnie istotne dla kreowania polityki społecznej i podejmowania działań na rzecz integracji na poziomie regionu:</p> <p>Art. 2.</p> <p>1. Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą, 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych, 3) ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych, 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii, 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii. <p>Art. 19.</p> <p>1. Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza obejmuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) promocję zdrowia psychicznego, 2) promocję zdrowego stylu życia, 3) informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, oraz o narkomanii i jej skutkach, 4) edukację psychologiczną i społeczną, 5) edukację prawną, 6) działania interwencyjne. <p>2. Działalność, o której mowa w ust. 1, obejmuje w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów wychowawczych jednostek organizacyjnych systemu oświaty, 2) wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów przygotowania zawodowego osób zajmujących się wychowaniem oraz profilaktyką w szkołach i innych placówkach systemu oświaty oraz w szkołach wyższych, 3) wprowadzanie problematyki zapobiegania narkomanii do programów szkolenia żołnierzy zasadniczej służby wojskowej, kandydatów na żołnierzy zawodowych oraz żołnierzy zawodowych, 4) prowadzenie działalności zapobiegawczej, w szczególności w środowiskach zagrożonych uzależnieniem, 5) wspieranie działań ogólnokrajowych i lokalnych organizacji, o których mowa w art. 5 ust. 3, oraz innych inicjatyw społecznych, 6) uwzględnianie problematyki zapobiegania narkomanii w działalności publicznej radiofonii i telewizji oraz innych środków masowego przekazu, 7) prowadzenie badań naukowych nad problematyką narkomanii.
8.	Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 - 2013
	<p>Celami Strategii Polityki Społecznej Rządu w latach 2007 – 2013 jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluceniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.</p> <p>Priorytet 1 - Poprawa warunków dla powstawania i funkcjonowania rodzin. Wsparcie rodzin w wychowaniu i edukacji dzieci.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi młodego pokolenia w rodzinie i w środowiskach pozarodzinnych jako czynnika poprawy jakości kapitału ludzkiego. 1.2. Tworzenie i wzmocnienie rozwiązań służących godzeniu pracy zawodowej i wychowywania dzieci, w celu podniesienia aktywności zawodowej oraz umożliwienia pełniejszej realizacji planów prokreacyjnych. 1.3. Zbudowanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze. 1.4. System pomocy dla rodzin z dziećmi, celem wyrównywania deficytów rozwojowych u dzieci uczących się. 1.5. Rozwijanie placówek świadczących usługi edukacyjne, sportowo-rekreacyjne i kulturalne. 1.6. Kształtowanie pozytywnego klimatu wobec rodziny, małżeństwa i dietności. 1.7. Wsparcie dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi, w celu wyrównania szans dzieci i młodzieży podejmujących i kontynuujących naukę. 1.8. Stworzenie kompleksowego systemu zapobiegania przestępczości, demoralizacji i nadużywania substancji psychoaktywnych przez młodzież. <p>Priorytet 2 - Wdrożenie aktywnej polityki społecznej.</p>

	<p>2.1. Wspieranie aktywności zawodowej i edukacyjnej poprzez system pomocy społecznej.</p> <p>2.2. Rozwój zatrudnienia socjalnego, w celu przywrócenia możliwości zatrudnienia osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu.</p> <p>2.3. Rozwój form ekonomii społecznej, na rzecz pobudzenia aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>2.4. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i wsparcie gmin w budowie mieszkań dla osób wymagających pomocy socjalnej.</p> <p>2.5. Stworzenie kompleksowego systemu probacyjnego.</p> <p>2.6. Likwidacja pułapki dochodowej, ograniczenie zachęt do dezaktywizacji zawodowej oraz zwiększenie szans zatrudnienia dla osób o niskich kwalifikacjach.</p> <p>Priorytet 3 - Kompleksowa rehabilitacja i aktywizacja osób niepełnosprawnych.</p> <p>3.1. Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych.</p> <p>3.2. Tworzenie warunków do większej aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych jako podstawy społecznej integracji i poprawy warunków ich życia.</p> <p>3.3. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym dostępu do usług społecznych.</p> <p>3.4. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec niepełnosprawności.</p> <p>3.5. Reforma systemu rentowego.</p> <p>3.6. Usprawnienie systemu rehabilitacji, na rzecz utrzymania możliwości aktywności zawodowej.</p> <p>3.7. Rozwijanie całościowych systemów pomocy dla osób obarczonych nietypowymi rodzajami niepełnosprawności, wymagających kompleksowych i systemowych działań ze strony państwa.</p> <p>Priorytet 4 - Budowa systemu wsparcia dla osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>4.1. Rozwijanie systemu opieki pielęgnacyjnej, celem zbudowania środowiskowego modelu integracji ludzi starszych i wymagających pomocy.</p> <p>4.2. Wprowadzenie specjalizacji stacjonarnej opieki, celem budowy systemu specjalistycznego wsparcia dla osób wymagających szczególnej opieki.</p> <p>4.3. Aktywizacja i integracja lokalna osób w wieku poprodukcyjnym, wykorzystanie potencjału osób starszych w środowisku lokalnym.</p> <p>4.4. Zapewnienie odpowiednich świadczeń emerytalnych na starość.</p> <p>4.5. Prowadzenie spójnej polityki wobec starości i na rzecz osób starszych.</p> <p>Priorytet 5 - Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych.</p> <p>5.1. Wdrożenie strategicznego planowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej, celem stworzenia metody koordynacji krajowej polityki społecznej.</p> <p>5.2. Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika integracji lokalnej, celem zwiększenia samodzielności i aktywizacji zawodowej osób wymagających pomocy socjalnej.</p> <p>5.3. Wdrożenie systemu informacji i poradnictwa obywatelskiego oraz dostępu do lokalnych środków przekazu i Internetu.</p> <p>Priorytet 6 - Partnerstwo publiczno-społeczne jako podstawa rozwoju usług społecznych.</p> <p>6.1. Aktywizacja i mobilizacja partnerów lokalnych, regionalnych i krajowych.</p> <p>6.2. Budowa partnerstwa publiczno-społecznego w zakresie działalności pożytku publicznego.</p> <p>6.3. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>6.4. Wsparcie postaw obywatelskich.</p> <p>6.5. Wzmocnienie partycypacji społecznej.</p> <p>Priorytet 7 - Integracja społeczna i zawodowa imigrantów.</p> <p>7.1. Wdrożenie polityki integracji społecznej i zawodowej imigrantów, celem prowadzenia kompleksowych działań wszystkich instytucji publicznych.</p> <p>7.2. Wdrożenie polityki antydyskryminacyjnej, celem ograniczenia postaw ksenofobicznych wobec środowisk imigranckich.</p> <p>7.3. Ustawiczne szkolenie kadr administracji publicznej oraz partnerów społecznych, celem przygotowania do pracy z uchodźcami.</p> <p>7.4. Zaprojektowanie spójnego systemu współpracy z uchodźcami.</p>
9.	Narodowa Strategia Integracji Społecznej
	<p>Celem prac nad Narodową Strategią Integracji Społecznej jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej UE stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Konkretnie działania mają przyczynić się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy, • rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,

	<ul style="list-style-type: none"> • modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia, • wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy oraz konkretyzacja Strategii Lizbońskiej w obszarze integracji. <p>Priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym, • Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim, • Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy, • Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci, • Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, • Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych, • Ograniczenie bezrobocia długookresowego, • Zmniejszenie bezrobocia młodzieży, • Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych, • Zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy, • Upowszechnienie kształcenia ustawicznego, • Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności, • Powszechne ubezpieczenie zdrowotne, • Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego, • Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, • Dostęp do pracowników socjalnych, • Rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej, • Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, • Realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorządy terytorialne, • Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa obywatelskiego.
10.	Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013
	<p>Celem strategicznym Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia dla Polski jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.</p> <p>Celami horyzontalnymi NSRO są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa, 2. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, 3. Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski, 4. Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług, 5. Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, 6. Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich. <p>Bezpośrednio oddziaływającym na politykę społeczną i integracyjną ma cel 2, który w rozwinięciu traktuje między innymi o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawie jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej, • Przyciągnięciu na rynek pracy i przedłużeniu aktywności zawodowej większej liczby osób modernizacji systemów zabezpieczenia społecznego, • Zwiększeniu zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw oraz elastyczności rynków pracy, • Zwiększeniu inwestycji w kapitał ludzki poprzez lepszą edukację i poprawę kwalifikacji <p>Wspieranie utrzymania dobrego poziomu zdrowia pracowników.</p>
11.	Strategia Rozwoju Kraju 2007 - 2015
	<p>Głównym celem strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.</p> <p>Przez podniesienie poziomu życia rozumiemy między innymi: wzrost dochodów w sektorze gospodarstw domowych, ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, co prowadzi do podwyższenia</p>

	<p>poziomu wykształcenia społeczeństwa i podnoszenia kwalifikacji obywateli, wzrost zatrudnienia i wydajności pracy, skutkujące zarówno obniżeniem bezrobocia, jak i zwiększeniem poziomu aktywności zawodowej oraz poprawę zdrowotności mieszkańców Polski.</p> <p>Przez podniesienie jakości życia rozumiemy istotną poprawę stanu i wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród obywateli, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym, uczestnictwo w życiu demokratycznym, uczestnictwo w kulturze i turystyce, przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej, umożliwiającej lepszą harmonizację życia rodzinnego i zawodowego oraz aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>Podniesienie poziomu i jakości życia ma umożliwić polityka państwa pozwalająca na szybki, trwały rozwój gospodarczy w perspektywie długookresowej, oparty na rozwoju kapitału ludzkiego, zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki i regionów, w tym na inwestycjach w sferze badań i rozwoju, oraz na uzyskanie stabilnych warunków ekonomiczno-społecznych i środowiskowych zapewniających europejski poziom i jakość życia obywateli i rodzin w kraju i wspólnotach lokalnych. Funkcjonowanie wspólnoty i jej bezpieczeństwo powinno być oparte o zasadę subsydiarności. W sytuacjach zagrożeń przerastających możliwości reagowania społeczności lokalnej powinna ona mieć wsparcie właściwych organów administracji publicznej.</p> <p>Priorytetami strategicznymi są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki. 2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej. 3. Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości. 4. Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa. 5. Rozwój obszarów wiejskich. 6. Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej.
12.	<p>Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007–2013</p>
	<p>Program Operacyjny Kapitał Ludzki stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie przed państwami członkowskimi stawia odnowiona Strategia Lizbońska. Wyzwania te obejmują: uczynienie z Europy bardziej atrakcyjnego miejsca do lokowania inwestycji i podejmowania pracy, rozwijanie wiedzy i innowacji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Program, poprzez realizację celu ogólnego, jak również określonych w nim celów szczegółowych, przyczyni się do urzeczywistnienia założeń odnowionej Strategii Lizbońskiej na poziomie krajowym.</p> <p>Cele Programu zostały zdefiniowane zgodnie z zasadą strategicznego podejścia (<i>strategic approach</i>). Zasada ta polega na koncentracji wsparcia na kluczowych obszarach i najważniejszych problemach wymagających interwencji w zakresie zatrudnienia oraz podnoszenia jakości kapitału ludzkiego. Jednocześnie, kompleksowy charakter wsparcia został zaplanowany w taki sposób, aby umożliwić odpowiednie rozszerzenie zakresu dostępnej pomocy, zgodnie ze specyfiką problemów występujących na polskim rynku pracy.</p> <p>Priorytety realizowane centralnie to:</p> <p>Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna; Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących; Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty; Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka; Priorytet V: Dobre rządzenie.</p> <p>Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:</p> <p>Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich; Priorytet VII: Promocja integracji społecznej; Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki; Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.</p>

Źródła: Opracowanie własne dokumentów strategicznych opracowanych na poziomie krajowym

3.3. Uwarunkowania zewnętrzne regionalne

Tabela 32 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w Wielkopolsce dotyczące obszaru polityki społecznej

1.	Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020
	<p>Cel generalny strategii:</p> <p>Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców. Z punktu widzenia koniecznych instrumentów wsparcia dla realizacji polityki społecznej i integracji w Wielkopolsce istotnym w Strategii Województwa są następujące cele:</p> <p>Cel strategiczny 1. Dostosowanie przestrzeni do wyzwań XXI wieku. Cel strategiczny osiągnąony będzie przez realizację następujących celów operacyjnych istotnych dla skutecznej realizacji polityki społecznej i integracji:</p> <p>Cel operacyjny 1.7. Wielofunkcyjny rozwój ośrodków subregionalnych i lokalnych. Cel operacyjny 1.8. Restrukturyzacja obszarów o niewłaściwym potencjale rozwojowym.</p> <p>Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia.</p> <p>Wielkopolska charakteryzuje się niskim wskaźnikiem aktywności zawodowej mieszkańców, odbiegającym od standardów Unii Europejskiej. Problem ten jest ważny wobec prognozowanej, znacznej zmiany struktury wiekowej ludności w perspektywie kilkunastu lat. Realizacja tego celu służyć ma poprawie jakości, zwiększeniu różnorodności i większemu dostosowaniu do potrzeb systemu edukacyjnego. Edukacja, choć zwiększa szanse na rynku pracy, nie daje jednak gwarancji zatrudnienia. Dlatego równoległe, w ramach realizacji tego celu, promowane powinno być tworzenie miejsc pracy, przy wykorzystaniu wszystkich możliwych do zastosowania środków, dostępnych w ramach interwencji publicznej.</p> <p>Cel strategiczny osiągnąony będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:</p> <p>Cel operacyjny 3.1. Ograniczanie barier w dostępie do edukacji. Cel operacyjny 3.2. Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia. Cel operacyjny 3.3. Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia. Cel operacyjny 3.4. Poprawa organizacji rynku pracy.</p> <p>Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.</p> <p>Spójność społeczna, obok ekonomicznej i terytorialnej, jest jednym z najważniejszych aspektów rozwoju. Problemy społeczne są czynnikiem ograniczającym tempo rozwoju gospodarczego. Z drugiej jednak strony, wzrost gospodarczy przyczynia się do zwiększania różnic społecznych. Obszar działania tego celu jest najbardziej zróżnicowany ze wszystkich celów strategicznych. Obejmuje takie elementy, jak zdrowie, pomoc społeczną, przeciwdziałanie patologiom, zwiększanie bezpieczeństwa we wszystkich jego formach, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wspieranie integracji społecznej oraz umacnianie tożsamości regionalnej i narodowej. W realizacji działań w tym obszarze tkwi jedno ze źródeł konkurencyjności Wielkopolan.</p> <p>Cel strategiczny osiągnąony będzie przez realizację następujących celów operacyjnych:</p> <p>Cel operacyjny 4.1. Poprawa sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców. Cel operacyjny 4.2. Poprawa warunków mieszkaniowych. Cel operacyjny 4.3. Rozwój usług socjalnych. Cel operacyjny 4.4. Wzrost bezpieczeństwa. Cel operacyjny 4.5 Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych. Cel operacyjny 4.6. Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego. Cel operacyjny 4.7. Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.</p>
2.	Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013
	<p>Cel główny Regionalnego Programu Operacyjnego wynika ze Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. W dokumencie tym nakreślono wizję regionu, zgodnie, z którą w perspektywie 2020 roku, Wielkopolska ma być regionem zintegrowanym i konkurencyjnym. Tak nakreślona wizja rozwoju jest zgodna z założeniami odnowionej Strategii Lizbońskiej, z kierunkami polityki spójności Unii Europejskiej, z głównymi celami Strategii Rozwoju Kraju, Narodowej Strategii Spójności oraz ze Strategicznymi Wytycznymi Wspólnoty.</p> <p>Cel główny programu: Wzmocnienie potencjału rozwojowego wielkopolski na rzecz wzrostu konkurencyjności i zatrudnienia.</p> <p>Cele programu realizowane będą poprzez następujące priorytety:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurencyjność przedsiębiorstw, • Infrastruktura komunikacyjna, • Środowisko przyrodnicze, • Rewitalizacja obszarów problemowych, • Infrastruktura dla kapitału ludzkiego, • Turystyka i środowisko kulturowe, • Pomoc techniczna.

	<p>Z punktu widzenia koniecznych instrumentów wsparcia finansowego dla realizacji polityki społecznej i integracji w Wielkopolsce istotnym w WRPO są następujące cele:</p> <p>Rewitalizacja obszarów problemowych.</p> <p>1. Cele priorytetu Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Restrukturyzacja obszarów problemowych na rzecz wzrostu zatrudnienia. <p>Infrastruktura dla kapitału ludzkiego.</p> <p>1. Cele priorytetu Cel główny:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój kapitału ludzkiego oraz wzmocnienie spójności społecznej regionu na rzecz wzrostu zatrudnienia. <p>Cel główny osiągany będzie poprzez następujące cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy. • Poprawa standardów opieki medycznej. • Zmniejszenie poziomu zachorowalności na choroby społeczne. • Wyrównywanie dysproporcji wewnątrzregionalnych w dostępie do infrastruktury społecznej. • Wzmocnienie infrastruktury sektora pozarządowego.
3.	<p>Program Aktywizacji Społeczności Lokalnej „Razem- Więcej-Łatwiej”</p>
	<p>Pod wspólnym tytułem „Razem- Więcej-Łatwiej” opracowane są trzy programy dotyczące następujących grup społecznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Program wsparcia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim „Razem sprawniej”. • Program wspierania aktywności seniorów i ich rodzin oraz zapobiegania marginalizacji życia ludzi starszych w Wielkopolsce „Więcej wiosny jesienią”. • Program wsparcia rodzin w województwie wielkopolskim „Łatwiej w rodzinie”. <p>Programy te mają na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zbudowanie wojewódzkiego systemu wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących pomocy, – zintegrowanie działań zawodowych służb, wolontariuszy organizacji społecznych, kościołów i osób prywatnych. <ul style="list-style-type: none"> • Program wsparcia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim „Razem sprawniej”. <p>Cel główny programu: Zmniejszenie izolacji osób niepełnosprawnych oraz zapewnienie im dostępu do wszelkich form rehabilitacji i rozwoju.</p> <p>Cele szczegółowe: Stworzenie osobom niepełnosprawnym warunków do samodzielnego życia w rodzinie i środowisku lokalnym. Aktywizowanie społeczności lokalnej do działań na rzecz osób niepełnosprawnych.</p> <p>1. Program wsparcia rodzin w województwie wielkopolskim „Łatwiej w rodzinie”.</p> <p>Cel główny programu: Poprawa jakości życia rodzin w województwie wielkopolskim poprzez rozwój aktywności własnej oraz zapobieganie marginalizacji życia rodziny.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc rodzinom w uzyskaniu samodzielności finansowej. 2. Przeciwdziałanie i zwalczanie bezrobocia. 3. Poprawa warunków mieszkaniowych. 4. Przeciwdziałanie patologizacji rodziny. 5. Promowanie zdrowej rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodziny wielodzietnej. <ul style="list-style-type: none"> • Program wspierania aktywności seniorów i ich rodzin oraz zapobiegania marginalizacji życia ludzi starszych w Wielkopolsce „Więcej wiosny jesienią”. <p>Cel główny programu: Poprawa jakości życia ludzi starszych w Wielkopolsce poprzez rozwój aktywności własnej seniorów i ich rodzin oraz zapobieganie marginalizacji życia starszego pokolenia.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jak najdłuższe utrzymanie zdolności seniora do samoegzystencji w swym naturalnym środowisku życia oraz optymalizacja jego aktywności. 2. Zaktywizowanie rodziny do szerokich działań na rzecz swego starszego wiekiem członka rodziny. 3. Dynamizowanie społeczności lokalnej do szerokich działań na rzecz swych starszych wiekiem mieszkańców.

4.	<p align="center">Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2008-2012</p>
	<p>Cel główny 1: Rozwiązywanie problemów związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>1.1. Zwiększenie dostępności świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i reintegracji poprzez rozwój specjalistycznych placówek oraz programów dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>1.2. Działania na rzecz modernizacji istniejącej bazy placówek prowadzących leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu oraz współuzależnionych, a także wspieranie stwarzania warunków sprzyjających powstawaniu nowych placówek i ich wyposażaniu.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>1.3. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla uzależnionych od alkoholu osadzonych w zakładach karnych, aresztach śledczych oraz osób, które opuściły te placówki.</p> <p>1.4. Wdrażanie metod wczesnej diagnozy i krótkiej interwencji wobec nadużywających alkoholu pacjentów podstawowej opieki zdrowotnej.</p> <p>Cel główny 2: Profilaktyka problemów wynikających z używania i nadużywania alkoholu.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>2.1. Wspieranie programów profilaktycznych i działań społeczności lokalnych na rzecz zapobiegania używaniu alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych, w szczególności przez dzieci i młodzież.</p> <p>2.2. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu i możliwości zapobiegania temu zjawisku.</p> <p>Cel główny 3: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>3.1. Wspieranie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym we współpracy ze strukturami policji, pomocy społecznej, placówkami lecznictwa odwykowego, powiatowymi centrami pomocy rodzinie oraz gminnymi komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych.</p> <p>3.2. Zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej dzieciom – ofiarom przemocy oraz ich rodzinom.</p> <p>Cel główny 4: Współdziałanie z samorządami terytorialnymi oraz organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>4.1. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom lokalnym w realizacji zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocy domowej.</p> <p>4.2. Wspieranie programów realizowanych przez instytucje i podmioty pozarządowe zajmujące się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przemocy domowej.</p> <p>Cel główny 5. Monitoring</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>5.1. Monitorowanie stanu problemów alkoholowych na terenie Województwa Wielkopolskiego i w wybranych gminach.</p>
5.	<p align="center">Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz Pomocy w Realizacji Zadań na Rzecz Zatrudniania Osób Niepełnosprawnych w Województwie Wielkopolskim na lata 2007-2013</p>
	<p>Cel strategiczny programu: Poprawa warunków wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu w Województwie Wielkopolskim.</p> <p>1. Zintegrowanie działań podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne.</p> <p>Cel operacyjny 1</p> <p>Kontynuacja i poszerzenie współpracy między instytucjami szczebla samorządowego, rządowego, pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi, kościołami, związkami wyznaniowymi i innymi podmiotami.</p>

Cel operacyjny 2

Inicjowanie lokalnych programów zmierzających do aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

2. Stwarzanie warunków dla podniesienia kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych i zwiększanie działań na rzecz ich aktywizacji zawodowej.

Cel operacyjny 1

Prowadzenie przez Wielkopolski Urząd Pracy pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 2

Prowadzenie przez Wielkopolski Urząd Pracy monitoringu dotyczącego sytuacji bezrobotnych osób niepełnosprawnych na wielkopolskim rynku pracy.

Cel operacyjny 3

Inicjowanie alternatywnych form aktywizacji zawodowej.

Cel operacyjny 4

Jakościowy rozwój usług kierowanych do osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 5

Inicjowanie prowadzenia szkoleń w zakresie efektywnego poszukiwania zatrudnienia.

Cel operacyjny 6

Wspieranie kampanii informacyjnej na rzecz podnoszenia kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 7

Promowanie nowoczesnych technologii umożliwiających osobom niepełnosprawnym kształcenie zawodowe.

3. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 1

Wspieranie działań na rzecz wzrostu świadomości społeczeństwa Województwa Wielkopolskiego na temat osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 2

Promowanie działalności organizacji pozarządowych w systemie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

Cel operacyjny 3

Podjęcie działań w kierunku zwiększenia obecności osób niepełnosprawnych w życiu publicznym.

4. Wyrównywanie różnic między podregionami Województwa Wielkopolskiego.

Cel operacyjny 1

Wsparcie lokalnych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych (samorządów terytorialnych i organizacji pozarządowych).

Cel operacyjny 2

Dofinansowanie działań na rzecz rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych ze szczególnym zwróceniem uwagi na równomierny rozwój.

Cel operacyjny 3

Promocja tzw. „dobrych praktyk”, innowacyjnych form wsparcia i nowatorskich przedsięwzięć z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.

5. Doskonalenie systemu informacji dotyczącej usług i świadczeń dla osób niepełnosprawnych.

Cel operacyjny 1

Pogłębienie aktualnej diagnozy o podmiotach działających na rzecz osób niepełnosprawnych na poziomie gmin i powiatów.

6. Wzrost efektywności wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej.

Cel operacyjny 1

Promowanie i wspieranie działań na rzecz wczesnej rehabilitacji i jej kompleksowości.

Cel operacyjny 2

Wspieranie rozwoju usług w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz podnoszenie jej jakości.

Cel operacyjny 3

Wspieranie rozwoju usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Cel operacyjny 4

Prowadzenie polityki informacyjnej w zakresie instytucji wsparcia osób niepełnosprawnych w województwie wielkopolskim.

Cel operacyjny 5

	<p>Wsparcie dla rodzin i opiekunów osób niepełnosprawnych, w tym inicjowanie tworzenia form samopomocowych dla rodzin z problemem niepełnosprawności.</p> <p>Cel operacyjny 6 Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności kadr świadczących usługi na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>
6.	<p>Program Współpracy Samorządu Województwa Wielkopolskiego z Organizacjami Pozarządowymi oraz Innymi Podmiotami Działającymi w Sferze Działalności Pożytku Publicznego na rok 2008</p>
	<p>Celem programu jest:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. rozwijanie potencjału społeczności lokalnej: poprawa funkcjonowania organizacji pozarządowych, pobudzenie III sektora do bardziej efektywnego działania i w rezultacie podniesienie poziomu świadczonych usług; b. włączenie organizacji pozarządowych do realizacji zadań publicznych: wykorzystanie potencjału społeczeństwa obywatelskiego w poszerzaniu oferty świadczonych usług oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb. <p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi realizowana będzie w szczególności poprzez:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczestniczenie organizacji pozarządowych w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych w Województwie Wielkopolskim, 2) wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałanie w celu zharmonizowania tych kierunków, 3) zlecenie zadań publicznych i udzielanie dotacji na te zadania, 4) konsultowanie projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji, 5) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, 6) współorganizowanie konferencji, seminariów, spotkań merytorycznych i okolicznościowych, koncertów i innych przedsięwzięć o charakterze wojewódzkim, 7) promowanie działalności organizacji pozarządowych, 8) prowadzenie serwisu informacyjnego dla organizacji pozarządowych na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego lub odrębnej stronie internetowej, 9) prowadzenie elektronicznej bazy adresowej organizacji pozarządowych działających na terenie Województwa Wielkopolskiego, 10) doradztwo i współpracę przy pozyskiwaniu przez organizacje pozarządowe środków finansowych z innych źródeł, 11) szkolenie przedstawicieli organizacji pozarządowych, 12) pomoc w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych, 13) obejmowanie patronatem Marszałka Województwa Wielkopolskiego inicjatyw realizowanych przez organizacje pozarządowe, 14) dofinansowywanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów tworzenia zakładów aktywności zawodowej prowadzonych m.in. przez organizacje pozarządowe, 15) wydawanie pozwoleń na przeprowadzenie zbiórek publicznych na terenie całego województwa lub jego części obejmującej więcej niż jeden powiat oraz analizowanie informacji dotyczących wyników zbiórek, 16) współpracę z wolontariatem.
7.	<p>Strategia Integracji i Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do roku 2020 – projekt dokumentu z kwietnia 2008 roku</p>
	<p>Głównym założeniem Strategii Integracji i Polityki Społecznej jest zachowanie spójności tego dokumentu z przyjętymi w Unii Europejskiej standardami w tym zakresie, a w Unii to przede wszystkim zwiększony nacisk na wzrost znaczenia samorządów lokalnych i sektora obywatelskiego (w oparciu o zasadę pomocniczości), dowartościowanie wolontariatu, podnoszenie roli edukacji i więzi społecznych w budowaniu kapitału społecznego, wzrost znaczenia sektora ekonomii społecznej i zatrudnienia socjalnego, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez udział w programach integracyjnych i reintegracyjnych, działania aktywizujące całe społeczności lokalne oraz ograniczenie redystrybucyjnej funkcji programów socjalnych.</p> <p>Priorytet 1 - Stworzyć warunki do kompleksowych rozwiązań w zakresie efektywnego przeciwdziałania wykluczeniom społecznym.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Stworzyć warunki do szerokiej dostępności do nauki i rozwoju wszystkim mieszkańcom Wielkopolski. 1.2. Podejmowanie działań na rzecz efektywnego zagospodarowywania czasu wolnego dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym i demoralizacją. 1.3. Stworzenie warunków do powstawania odpowiedniej bazy dla realizacji projektów i przedsięwzięć na rzecz integracji społecznej. 1.4. Inspirować i wspierać różne formy działań profilaktycznych przeciwdziałających wykluczeniom społecznym. <p>Priorytet 2 – Inicjatywy i działań na rzecz równych szans osób niepełnosprawnych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Podejmować działania w zakresie likwidacji barier infrastrukturalnych i zwiększenia dostępności obiektów publicznych i miejsc zamieszkania osób niepełnosprawnych. 2.2. Wspieranie działań na rzecz integracji społecznej osób niepełnosprawnych. <p>Priorytet 3 – Inicjatywy i działania na rzecz równych szans osób starszych.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Podejmowanie działań w zakresie dostosowania usług obiektów użyteczności publicznej i miejsc zamieszkania do potrzeb osób starszych.

- 3.2. Inspirowanie i wspieranie działań przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu osób starszych.
- 3.3. Wspieranie działań aktywizujących osoby starsze i wykorzystujących potencjał seniorów w województwie.

Priorytet 4 - Sprawnie działający system pomocy społecznej.

- 4.1. Stwarzanie warunków przebudowy istniejącej i budowy nowej bazy instytucjonalnej.
- 4.2. Stwarzanie warunków do jakościowego rozwoju usług w placówkach i instytucjach pomocy społecznej.
- 4.3. Stwarzanie warunków dla współpracy trzech sektorów: publicznego, społecznego i prywatnego.

Priorytet 5 - Działania na rzecz profilaktyki rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy.

- 5.1. Stwarzanie warunków przebudowy istniejącej i budowy nowej specjalistycznej bazy instytucjonalnej oraz rozwoju usług terapeutycznych.
- 5.2. Wspieranie rozwoju systemu przeciwdziałania przemocy.

Priorytet 6 – Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

- 6.1. Stwarzanie warunków do szerszej współpracy sektora publicznego i pozarządowego w realizacji polityki społecznej i działań na rzecz integracji.
- 6.2. Tworzyć warunki dla równego dostępu do edukacji.

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych i programów przyjętych do realizacji na poziomie regionalnym

4. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Uwarunkowania wewnętrzne wynikają z przyjętych na szczeblu powiatu jak i gminy dokumentów strategicznych i programów sektorowych. Szczegółowe omówienie dokumentów opracowanych na szczeblu powiatu i gminy przedstawiono poniżej w formie tabelarycznej.

Bardzo istotnym elementem wpływającym na prowadzenie skutecznej polityki społecznej są uwarunkowania wynikające bezpośrednio z oceny bieżącej sytuacji społeczno – gospodarczej gminy Września i możliwych do zidentyfikowania trendów w takich obszarach jak m.in. bezrobocie, problemy społeczne i demograficzne, dostęp do edukacji i infrastruktury społecznej oraz świadczeń medycznych, o czym traktuje bilans otwarcia.

4.1. Uwarunkowania wewnętrzne na szczeblu powiatu

Tabela 33 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w powiecie wrzesińskim dotyczące obszaru rozwiązywania problemów społecznych

1.	<p align="center">Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Wrzesińskim na lata 2004-2015</p>
	<p>1 Obszar: Marginalizacja grup społecznych Cel strategiczny: Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu grup społecznych poprzez budowę zintegrowanego systemu pomocy i wsparcia.</p> <p>Cel operacyjny 1.1 Diagnozowanie i monitorowanie problemów społecznych powiatu. Cel operacyjny 1.2 Rozwój infrastruktury pomocy społecznej. Cel operacyjny 1.3 Ograniczenie skali zjawiska patologii społecznych wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej. Cel operacyjny 1.4. Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii. Cel operacyjny 1.5 Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej.</p> <p>2 Obszar: Długotrwałe bezrobocie Cel strategiczny: Utworzenie systemu przeciwdziałania skutkom długotrwałego bezrobocia wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej.</p> <p>Cel operacyjny 2.1 Aktywizacja osób bezrobotnych oraz minimalizowanie skutków bezrobocia. Cel operacyjny 2.2 Tworzenie lokalnych warunków dla rozwoju rynku pracy.</p> <p>3 Obszar: Niepełnosprawni i starsi Cel strategiczny: Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.</p> <p>Cel operacyjny 3.1 Wspieranie tworzenia rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. Cel operacyjny 3.2 Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie dostępu do edukacji, kultury i sportu. Cel operacyjny 3.3 Zapobieganie niepełnosprawności i oświata zdrowotna. Cel operacyjny 3.4 Rozwój lokalnego systemu wsparcia w zakresie rehabilitacji leczniczej i społecznej. Cel operacyjny 3.5 Utrzymanie osób chorych, starszych jak najdłużej w środowisku zamieszkania.</p> <p>4 Obszar: Kryzys rodziny Cel strategiczny: Utworzenie systemu wsparcia rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.</p> <p>Cel operacyjny 4.1 Wsparcie rodzin naturalnych z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Cel operacyjny 4.2 Wsparcie rozwoju rodzinnych form opieki zastępczej oraz osób opuszczających zastępcze formy opieki i wychowania. Cel operacyjny 4.3 Utworzenie powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>5 Obszar: Współpraca z organizacjami pozarządowymi. Cel strategiczny: Organizacje pozarządowe i administracja publiczna partnerami w realizacji zadań pomocy społecznej.</p> <p>Cel operacyjny 5.1 Wsparcie powstawania i działalności organizacji pozarządowych. Cel operacyjny 5.2 Zlecenie przez administrację publiczną organizacjom pozarządowym zadań własnych powiatu.</p>
2.	<p align="center">Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych</p>
	<p>Opracowany na podstawie art.35 a ust.1 pkt 1 z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123 poz.776 z późn. zm.) W ramach programu wyodrębniono:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Program na ośrodek terapeutyczny dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie. - Program na świetlicę rehabilitacyjną dla osób chorych na stwardnienie rozsiane. - Program na świetlicę edukacyjną dla osób niesłyszących i niedosłyszących. <p>Program na ośrodek terapeutyczny dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie realizowany jest poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Intensywne wspomaganie rozwoju intelektualnego osób upośledzonych umysłowo. • Intensywne ćwiczenia terapeutyczne, rehabilitacyjne i logopedyczne. • Uzyskiwanie niezależności od innych osób w funkcjonowaniu w codziennym życiu. • Szkoła dla rodziców ucząca postępowania z dziećmi z niepełnosprawnością intelektualną. <p>Program na świetlicę rehabilitacyjną dla osób chorych na stwardnienie rozsiane realizowany jest poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ćwiczenia rehabilitacyjne pozwolą osobom niepełnosprawnym sprawniej funkcjonować w środowisku lokalnym i w życiu rodzinnym. <p>Program na świetlicę edukacyjną dla osób niesłyszących i niedosłyszących realizowany jest poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przekazanie i nauczanie obsługi komputera. • Nauka języka migowego dla niesłyszących i niedosłyszących niepotrafiących się posługiwać taką formą

	<p>komunikacji oraz doskonalenia umiejętności w języku migowym (poznawanie nowych znaków dla osób znających podstawowe znaki języka migowego).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utworzenie pracowni malarskiej. <p>Na podstawie art.10 a pkt 4 i pkt 7 Ustawy z dnia 27 listopada 1990 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 1998 r. Nr 64 poz.414 ze zm.) Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej opracowało 2 programy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opieka nad rodziną i dzieckiem. • Poradnictwo rodzinne.
3.	Program Integracji Społecznej i Rehabilitacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych na lata 2006 – 2008
	<p>Cel strategiczny: Umożliwienie osobom niepełnosprawnym pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.</p> <p>Cel operacyjny I: Podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania skutków niepełnosprawności.</p> <p>Cel operacyjny II: Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych w dostępie do rehabilitacji, edukacji, sportu i kultury.</p> <p>Cel operacyjny III: Aktywizacja zawodowa oraz wspieranie tworzenia rynku pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>Cel operacyjny IV: Stworzenie systemu koordynacji działań na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.</p>
4.	Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2005-2008
	<p>Cel strategiczny: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w powiecie wrzesińskim.</p> <p>Priorytet 1: Utworzenie systemu wspierania rodzin w sytuacjach kryzysowych.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel 1.1. Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.</p> <p>Cel 1.2. Tworzenie grup samopomocowych oraz zespołów interdyscyplinarnych ds. przemocy w rodzinie działających w obszarze poradnictwa specjalistycznego w tym rodzinnego.</p> <p>Priorytet 2: Profilaktyka.</p> <p>Cele szczegółowe:</p> <p>Cel 2.1: Prowadzenie działalności informacyjnej.</p> <p>Cel 2.2: Prowadzenie działalności edukacyjnej.</p>

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych i programów przyjętych do realizacji na poziomie powiatu wrzesińskiego

4.2. Uwarunkowania wewnętrzne na szczeblu gminy Września

Tabela 34 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w gminie Września dotyczące obszaru rozwiązywania problemów społecznych

	Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Września
1.	<p>Rozwój infrastruktury społecznej.</p> <p>Cel strategiczny: Stworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Cel strategiczny: Reorganizacja systemu szkolnictwa oraz podniesienie standardu nauczania.</p>
2.	<p>Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2008</p> <ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, z możliwością dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego. Wspomaganie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej.
3.	<p>Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2006 – 2010</p> <p>FUNKCJONOWANIE RODZINY</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny. Cel operacyjny: Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych. <p>POŁOŻENIE MATERIALNE RODZINY</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Poprawa standardu i jakości życia rodzin umożliwiającą realizowanie zadań służących rozwojowi oraz osiąganiu samodzielności, zaradności, niezależności i odpowiedzialności jej członków. Cel operacyjny: Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem. <p>EDUKACJA</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Wzbogacenie standardowej oferty dydaktycznej. Cel operacyjny: Promocja i wspieranie uczniów uzdolnionych. <p>WYCHOWANIE</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Wsparcie systemu norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania. Cel operacyjny: Kompensacja deficytów wychowawczych. Cel operacyjny: Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem społecznym. <p>SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi aktywności sportowej i rekreacyjnej rodziny. Cel operacyjny: Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie. <p>ZDROWIE I SPRAWNOŚĆ</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Kompensowanie deficytów zdrowotnych oraz świadczeń i usług z zakresu promocji zdrowia. <p>BEZPIECZEŃSTWO</p> <ol style="list-style-type: none"> Cel operacyjny: Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa. Cel operacyjny: Profilaktyka i zmniejszenie rozmiarów uzależnień. Cel operacyjny: Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i młodzieży. Cel operacyjny: Profilaktyka przestępczości dziecięcej i młodzieżowej.

Źródła: Opracowanie własne na podstawie dokumentów strategicznych i programów przyjętych do realizacji na poziomie gminy Września

CZEŚĆ
STRATEGICZNA
A

5. ANALIZA SWOT

Podczas przeprowadzonej debaty strategicznej pracowano nad analizą zasobów wewnętrznych i analizą otoczenia zewnętrznego pod kątem szans i zagrożeń. Przeprowadzono tzw. analizę SWOT. Analiza SWOT stała się podstawą do zidentyfikowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych.

Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu).

Jest ona efektywną metodą identyfikacji słabych i mocnych stron polityki społecznej oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

- **„mocnych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią mocnych strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjąc będą rozwiązywaniu problemów społecznych;
- **„słabych stron”** – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej, i które niewyeliminowane utrudnią będą rozwiązywanie problemów społecznych;
- **„szans”** - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą być traktowane jako szanse, i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające polityce społecznej;
- **„zagrożeń”** - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla prowadzonej polityki społecznej (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na politykę społeczną).

Podczas sesji, jej uczestnicy zostali poproszeni o wskazanie na najważniejsze czynniki i ich uszeregowanie wg obszarów analizy. Przeprowadzone wśród uczestników debaty badania ankietowe dały możliwość poznania polityki społecznej gminy Września poprzez pryzmat ich opinii, pozwoliły dodatkowo przybliżyć i określić najważniejsze jej problemy. Ankietowani mieszkańcy odpowiadali na pytania, co – ich zdaniem – jest mocną stroną

polityki społecznej gminy, z jakimi polityka społeczna boryka się trudnościami i jak można je zwalczać, wykorzystując rysujące się szanse.

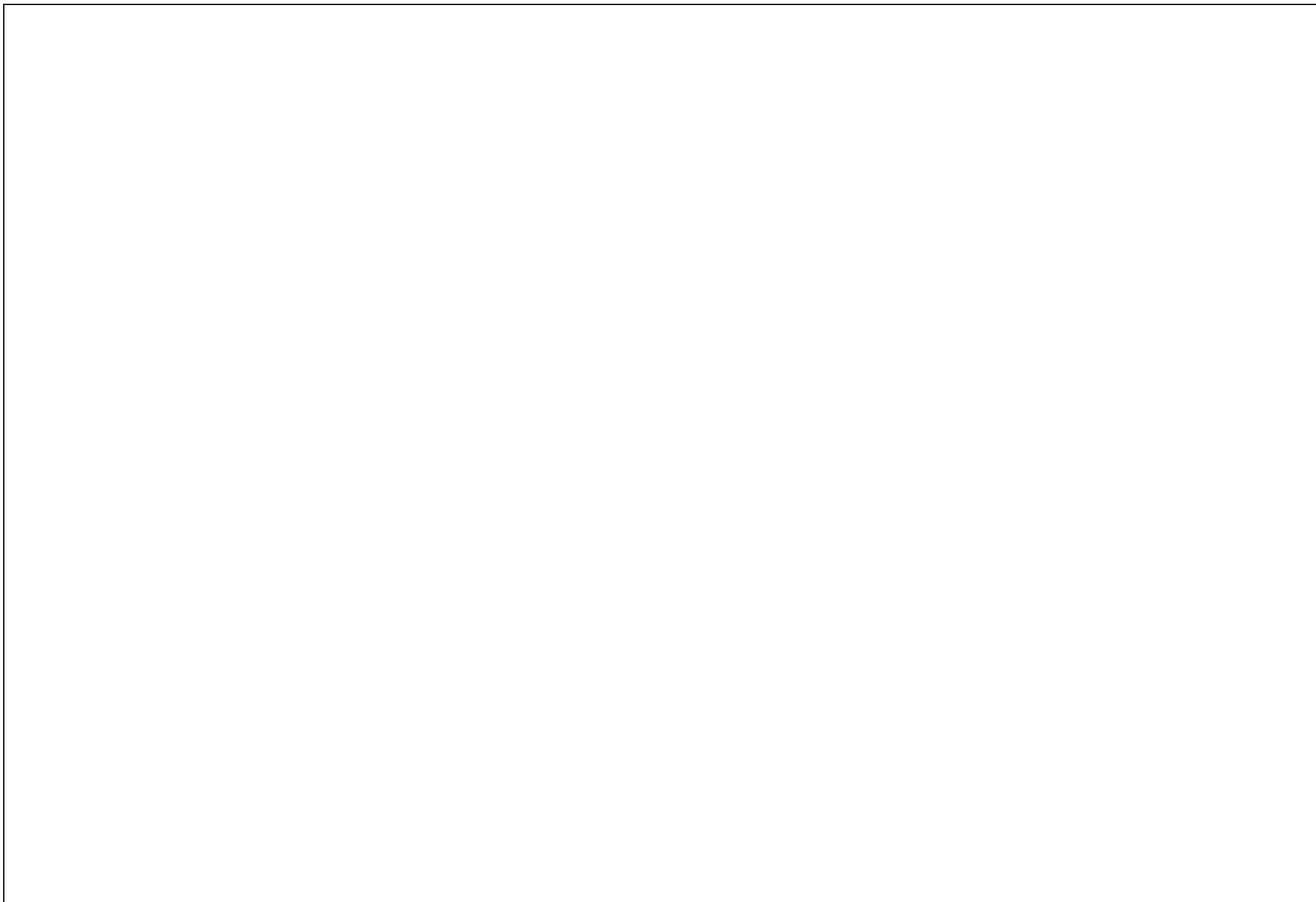
Wyniki ankiet były podstawą do przeprowadzenia analizy SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń). Analiza dotyczy sytuacji, w jakiej obecnie znajduje się polityka społeczna gminy, pozwala ona sformułować koncepcje rozwoju ekonomicznego.

Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą poszczególnych obszarów polityki społecznej. Wiele kwestii podnoszonych było w sposób nieomal identyczny przez kilka lub nawet kilkanaście osób, można je zatem nazwać uniwersalnymi. Wiele zaś było tak szczegółowych, iż można by je traktować jako punkt wyjścia do konstruowania już nawet nie celu, a właściwie konkretnego programu operacyjnego lub projektu.

Poniższy zbiór informacji o mocnych i słabych stronach polityki społecznej i stojących przed nią szansach i zagrożeniach jest uzgodnioną wypadkową wiedzy o stanie i potrzebach polityki społecznej gminy Września ułożonych przekrojowo. Niektóre zapisy z powodu swej lakoniczności mogą wydawać się nie do końca czytelne, ale zespół redakcyjny z pełną świadomością dokonał takich właśnie rozstrzygnięć.

Tabela 35 Analiza SWOT

ANALIZA SWOT	
WYWNĘTRZNE	
SIŁY	WŁADZĘ
NEGATYWNE	ZAGROŹENIA
NEGATYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca i wymiana doświadczeń z instytucjami i organizacjami w sprawach dotyczących pomocy społecznej • aktywizacja gospodarczy z udziałem funduszy strukturalnych • wzrost przestępczość w skali makro • inwestorzy tworzący miejsca pracy • bezrobocie • bezskuteczna profilaktyka • utrudnienia w dostrobie społeczeństwa (świetlice środowiskowe w każdej miejscowości) • rosnące ubóstwo w otoczeniu gminy • rozbudowa sieci świetlic socjoterapeutycznych • pogarszające się warunki bytowe ludności w skali makro • zapewnienie kadry do prowadzenia zajęć pozalekcyjnych • emigracja zarobkowa • telefon zaufania • starzenie się społeczności • uzależnienie od narkotyków • brak możliwości odbycia terapii grupowej • napływający z Domu Dzieckiego Pobytu dla Osób z Zaburzeniami Rodzinnymi w społeczności • powstanie Klubu Bractwa w terenie gminy poza Wzręcznią • ogólna polityka społeczna • z braku wizji społecznej miast i zachęcanie jej do uczestnictwa w życiu społecznym • choroby społeczne • ubóstwo społeczne – społecznych • rosnące patologie • systemowe rozwiązania z zakresu polityki społecznej • korupcja • wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie problemów społecznych i zaangażowanie w ich rozwiązywanie • brak poczucia przynależności do społeczności • zaprzysiężanie i powołanie dożyciu na opiekę społeczną • brak korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorstwa i tworzenia nowych miejsc pracy
POZYTYWNE	<ul style="list-style-type: none"> • Komenda Powiatowa Straży Miejskiej • Powiatowe Centrum Pomocy Społecznej • kadra kadra pedagogów i nauczycieli w szkołach • szereg inicjatyw społecznych na terenach wiejskich • dostępną infrastrukturę społeczną • integracja europejska dzieci uczęszczających do świetlic środowiskowych • integracja społeczna zawodowa osób uzależnionych od alkoholu • rehabilitacja osób starszych • powstanie organizacji pozarządowych • wykształcenie i kwalifikacje integracyjnymi • niedostatek kadry pracowników wysoko wykwalifikowanych (terapeutów, psychologów, itp.) • wdrażanie terapii uzyciu wawczych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych • szereg inicjatyw społecznych na terenach po byłych Państwach • Gospodarstwach Rolnych • działania prewencyjne Straży Miejskiej • pomoc i opieka nad osobami niepełnosprawnymi • bariery architektoniczne • liczba organizacji pozarządowych • komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna • kluby sportowe • niska świadomość występujących problemów • infrastruktura sportowa (pływalnia, lodowisko) • bezradność • infrastruktura kulturalna • alkoholizm • integracja społeczna • bezrobocie • instytucje pomocy społecznej • brak grup integracyjnych dla bezradnych ludzi • zaplecze socjalne • monitorowanie bezdomnych
	<ul style="list-style-type: none"> • dostęp do specjalistów w zakresie ochrony zdrowia • wymiana kulturalna • wspólne projekty z powiatem w celu wykorzystania funduszy UE • zakłady pracy chronionej (dla osób niepełnosprawnych) • dostęp do szerokopasmowego Internetu

DIAGNOZA STANU

Diagnoza stanu jest syntezą wyników debaty strategicznej i raportu o stanie. Wyszczególniono w diagnozie najważniejsze cechy poszczególnych obszarów przyjętych do oceny oraz określenia celów i kierunków działania w procesie debaty strategicznej.

Charakterystykę obszarów cechuje wyszczególnienie najważniejszych ich cech w odniesieniu do polityki społecznej jako całości, jej zróżnicowań wewnętrznych oraz pozycji w gminie.

Poszczególnym wnioskowi przyporządkowano znaczenie:

- wartość pozytywna dla planowanych procesów rozwiązywania problemów społecznych w gminie Września,
- wartość obecnie o niewielkim znaczeniu dla polityki rozwiązywania problemów społecznych,
- wartość negatywna dla kreowania polityki rozwiązywania problemów społecznych.

Oceny potencjału wewnętrznego dokonano podstawową metodą, tj. analizą SWOT, która jest bilansem słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń oraz z wykorzystaniem Raportu o Stanie Pomocy Społecznej.

EDUKACJA

- Wartością pozytywną w tym obszarze jest dobrze rozwinięta sieć szkół podstawowych i gimnazjalnych z dobrą infrastrukturą i zapleczem sportowym, która winna przekładać się na realizację zadań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć pozalekcyjnych.
- Sieć szkół ponadgimnazjalnych powinna być podstawą realizowania programów kształtujących właściwe postawy społeczne młodzieży wchodzącej w nowe obszary życia zawodowego i rodzinnego.
- Wartością dodatkową w gminie Września jest funkcjonowanie Wyższej Szkoły Handlu i Rachunkowości, Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych we Wrześni i Wrzesińskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku z zapleczem technicznym i dobrze wykształconą kadrą naukową. Wartość ta ma jak na razie zbyt małe znaczenie w kreowaniu polityki społecznej, w tym w rozwiązywaniu problemów społecznych i działań na rzecz integracji. Natomiast daje się zauważyć wiele inicjatyw środowisk naukowych w zakresie bezpośredniego oddziaływania i czynnego udziału w tzw. procesie edukacji społecznej.
- Koniecznym jest zwiększenie płaszczyzn współpracy pomiędzy poszczególnymi uczelniami w takich obszarach, jak edukacja dorosłych, pedagogizacja rodziców, realizacja programów edukacyjnych związanych z profilaktyką w środowiskach zagrożonych itp. Proponuje się np. powoływanie fundacji, której głównymi założycielami byłyby wyższe uczelnie funkcjonujące na terenie gminy Września. Celem fundacji (stowarzyszenia) byłoby realizowanie wspólnych programów

edukacyjnych dla całej społeczności gminy Września z uwzględnieniem różnych potrzeb edukacyjnych, w tym również związanych z szeroko rozumianą pomocą społeczną. Fundacja (stowarzyszenie) ta mogłaby również pozyskiwać środki z zewnątrz na realizację prac badawczych pozwalających na szczegółową diagnozę poszczególnych segmentów życia społeczno-gospodarczego, w tym również obszarów związanych z problematyką społeczną.

- Proponuje się zwiększenie płaszczyzn współpracy pomiędzy poszczególnymi placówkami oświatowymi w takich obszarach, jak edukacja dorosłych, pedagogizacja rodziców, realizacja programów edukacyjnych związanych z profilaktyką w środowiskach zagrożonych itp.
- W obszarze edukacyjnym należy również wzmacniać działalność organizacji pozarządowych posiadających w zakresach swoich działalności szeroko rozumianą edukację społeczną poprzez włączenie tych organizacji w realizację istniejących projektów i pomoc instytucjonalną w ich bieżącej działalności.
- Koniecznym jest stworzenie systemu doradztwa na rzecz organizacji pozarządowych w zakresie pozwalającym tym organizacjom na swobodny dostęp do Funduszy Strukturalnych UE i innych źródeł finansowania działań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych.
- Grupie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej winno się zapewnić większe możliwości integracyjnych form edukacji. Programy edukacyjne tworzone na poziomie placówek oświatowych, kulturalnych i organizacji pozarządowych winny być tworzone również pod potrzeby i dla istniejących młodzieżowych subkultur.

FINANSE

- Prowadzona dotychczasowa polityka Rządu RP w tym zakresie polegająca na zwiększaniu zakresu świadczeń obowiązkowych, przy jednoczesnym redukowaniu środków na zadania fakultatywne powoduje powiększanie się niedofinansowanych obszarów obciążonych problemami społecznymi.
- Pozytywnym elementem dla rozwiązania problemów społecznych jest liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy Września i tym samym możliwość tworzenia partnerstw publiczno-społecznych i publiczno – prywatnych na terenie gminy dla realizacji wspólnych projektów m.in. finansowanych przez Fundusze Strukturalne Unii Europejskiej, fundusze społeczne i w ostatnim czasie przez pozaunijne fundusze takie jak Norweski Mechanizm Finansowy (do roku 2009) i Szwajcarski Mechanizm Finansowy (od 2008 roku), które w bardzo dobrych proporcjach (nawet do 100 % w przypadku NGO i założeń SZMF)¹⁰ dofinansowują projekty z obszaru profilaktyki i edukacji społecznej, nie wyłączając działań inwestycyjnych w tym obszarze.
- Najważniejszym źródłem dofinansowania projektów z obszaru działań na rzecz pomocy społecznej jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki. W swoich założeniach preferujący projekty oparte o partnerstwo publiczno – społeczne obejmujące niemal wszystkie dziedziny polityki społecznej.
- Innym rozwiązaniem trudnej sytuacji finansowej instytucji odpowiedzialnych za poszczególne segmenty polityki społecznej jest tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych, w tym przypadku opartych na publicznym sektorze pomocy społecznej i kapitale prywatnym w zakresie tworzenia tzw. umów patronackich, których idea jest stały patronat finansowy przedsiębiorcy lub grupy przedsiębiorców nad realizacją konkretnego projektu lub konkretnego przedsięwzięcia związanego z instytucjonalną

¹⁰ Szwajcarski Mechanizm Finansowy

pomocą społeczną, taką jak np. Dzienny Dom Seniora czy Środowiskowy Dom Samopomocy.

- Inna forma partnerstwa publiczno – prywatnego możliwa do realizacji dla zaspokajania potrzeb prowadzenia skutecznej polityki społecznej i działań na rzecz pomocy i integracji społecznej opierać się może na outsorsingu usług pomocy społecznej na rzecz partnera prywatnego przy wzajemnie oczekiwanych korzyściach przez obie strony.
- Kolejną drogą dla wzmocnienia dostępu do finansów na rzecz realizacji rozwiązywania problemów społecznych jest tworzenie partnerstw publiczno – społecznych i fundacji celowych z udziałem podmiotów gospodarczych, pozarządowych i publicznych. Fundacje takie zarejestrowane jako organizacje pożytku publicznego mają zdecydowanie większe możliwości w pozyskiwaniu środków z zewnątrz, w tym wsparcia ze strony struktur samorządu lokalnego. Warto przy tym wspomnieć, że powoływanie fundacji (stowarzyszeń) dla rozwiązania konkretnego problemu społecznego w określonym obszarze to tylko jedna z dróg tej formy działań na rzecz montażu finansowego.
- Na terenie gminy Września jest wiele zidentyfikowanych i dobrze działających stowarzyszeń. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 daje tym organizacjom spore możliwości finansowe również w zakresie rozwiązywania istniejących problemów społecznych (Programu „Leader”).
- Bardzo istotnym elementem finansowania polityki społecznej w gminie Września jest Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007 – 2013 (WRPO) zwłaszcza w dofinansowaniu inwestycji z zakresu infrastruktury społecznej w ramach Priorytetu V Infrastruktura dla kapitału ludzkiego. Uszczegółowienia dla tego priorytetu dają możliwość absorpcji zgromadzonych tam środków nie tylko przez sektor publiczny, ale również przez sektor pozarządowy.
- Innym ze sposobów finansowania działań z zakresu pomocy społecznej i działań na rzecz integracji jest sponsoring sprawdzający się głównie przy organizacji krótkich, jednorazowych akcji (działań) i projektów o charakterze prospołecznym.

INFRASTRUKTURA

- Pozytywnym elementem infrastruktury związanej bezpośrednio z szeroko rozumianym obszarem polityki społecznej jest infrastruktura służby zdrowia.
- W zakresie tzw. instytucjonalnej infrastruktury społecznej na terenie gminy znajduje się szereg dobrze funkcjonujących obiektów i placówek o charakterze pomocy społecznej jak i placówek działających na rzecz integracji społecznej i edukacji różnych środowisk w tym zagrożonych wykluczeniem społecznym. Niezadowalająca współpraca tych placówek obniża jednak poziom i efektywność ich działania.
- Dla wypełnienia infrastruktury pomocy społecznej niezbędne jest utworzenie Centrum Integracji Społecznej i działającego w pełnym zakresie Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- Pomimo istniejących na terenie gminy Września mieszkań chronionych nadal występują one w ilości niewystarczającej do potrzeb, a istniejące zasoby mieszkań socjalnych dotyczą głównie miasta Września.
- Z uwagi na niedostateczną infrastrukturę przystosowaną dla potrzeb osób niepełnosprawnych (bariery architektoniczne) ta grupa społeczna jest nadal zagrożona wykluczeniem i to zarówno w obszarze miasta Września jak, i na terenach wiejskich gminy Września.

PROBLEMY SPOŁECZNE

- Negatywną wartością w obszarze problemów społecznych jest ciągle duża ilość patologii społecznych i brak poczucia bezpieczeństwa w wielu obszarach gminy. Stąd występuje konieczność wczesnej interwencji i pomocy rodzinie zagrożonej patologią.
- Do istotnych problemów należy również zaliczyć utrzymujące się w gminie Września obszary ubóstwa i poszerzające się zjawisko rozwarstwienia społecznego pomimo znacznego wzrostu gospodarczego gminy i spadającego bezrobocia.
- Duże aglomeracje miejskie w tym Poznań jako jedno z najszybciej rozwijających się gospodarczo miast w Polsce stał się areną zjawisk społecznych spowodowanych migracją do tego miasta i okolic młodych ludzi z gminy Września. Migracja do Poznania czy innych silnych gospodarczo ośrodków w regionie obliczona jest na sukces w postaci poprawy jakości i standardu życia. Ponadto w poszukiwaniu „lepszego” czy też łatwiejszego życia. Młodzi ludzie będący poza domem często zasilają środowiska przestępcze jak również sami tworzą aktywne grupy zachowań patologicznych i wielokrotnie przenoszą je z powrotem do swoich środowisk i miejsc stałego zamieszkania.
- Dla skutecznego rozwiązywania problemów społecznych niezbędna jest szeroka edukacja na temat występujących problemów społecznych skierowana do samorządowych struktur decydenckich. Konieczna jest również edukacja w zakresie dostępności pomocy społecznej wśród samych beneficjentów tej pomocy zwłaszcza w stosunku do osób starszych i niepełnosprawnych, z wykorzystaniem już istniejących ośrodków edukacyjnych. Szczególnie dotyczy to również środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i przemocą w rodzinie.
- Podobnie jak w pozostałych obszarach, skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych jest możliwe tylko i wyłącznie z udziałem organizacji pozarządowych oraz poprzez ich wsparcie ze strony administracji samorządowej.
- W zakresie przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania wykluczeniom społecznym niedostatecznym wydaje się diagnozowanie stopnia tego wykluczenia.
- Należy ciągle tworzyć nowe szanse na uczestnictwo w życiu społecznym grup wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem. Należy tworzyć programy integracyjne z niepełnosprawnymi, „błokersami”, alkoholikami, pozbawionymi długotrwałej pracy, subkulturami, osobami przewlekle chorymi, starszymi i bezradnymi. Stąd dobrym przykładem, jakie Wielkopolska daje innym regionom naszego kraju jest realizacja Programu aktywizacji społeczności lokalnej „RAZEM-WIĘCEJ-ŁATWIEJ”, który obejmuje zarówno osoby niepełnosprawne, jak i osoby starsze oraz rodziny wielodzietne.

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

- Wielkim bogactwem gminy Września są liczne organizacje pozarządowe niosące za sobą również ciągle jednak jeszcze za małą grupę wolontariuszy.
- Dla wzmocnienia działań tych organizacji warto na terenie gminy stworzyć płaszczyznę współpracy tych organizacji poprzez utworzenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych.
- W obszarze społecznym istotną rolę w gminie odgrywają liczne placówki oświatowe, które winny być włączone w proces edukacji lokalnej społeczności w zakresie istniejących problemów społecznych, a we współpracy z pedagogami i lekarzami rodzinnymi powinny one stać się bazą szerokiej profilaktyki zdrowotnej i uzależnień.

- Poszczególne grupy lokalnej społeczności, zwłaszcza te, które objęte są ryzykiem wykluczenia mogą być bezpośrednim wnioskodawcą i beneficjentem środków UE. Dlatego koniecznym wydaje się stworzenie systemów szkoleń obejmujących całą gminę i skierowanych do bezpośrednich odbiorców pomocy finansowej. System szkoleń skierowany do bezpośrednich beneficjentów powinien tworzyć solidne podstawy do samodzielnego ubiegania się ośrodki finansowe w ramach dostępnych w Polsce dotacji ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych.
- Formą integracji lokalnej społeczności mógłby stać się portal internetowy poświęcony różnym formom działań integracyjnych i projektom służącym rozwiązywaniu problemów społecznych organizowanych przez różne sektory życia publicznego.
- Baza kulturalna gminy opiera się głównie na Wrzesińskim Ośrodku Kultury i 33 świetlicach wiejskich. Obiekty te dysponują dużymi powierzchniami, ale często ich stan techniczny i formy zagospodarowania nie odpowiadają standardom umożliwiającym prowadzenie przedsięwzięć kulturalnych zgodnych z oczekiwaniami lokalnej społeczności i potrzebami wynikającymi z planowanych działań na rzecz integracji społecznej, stąd aktywniej należałoby sięgać po środki dostępne w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich w działaniu 322 oraz w programie Leader.
- Wrzesińskie Obiekty Sportowo-Rekreacyjne są wielkim atutem gminy Września. Braki, jakie należałoby uzupełnić to zbyt mała ilość małych interdyscyplinarnych boisk na terenach wiejskich. Sport nie powinien ograniczać się do wyczynowych jego form i rywalizacji, ale winien w gminie pełnić rolę kompensacji i solidaryzmu z grupami społecznymi zagrożonymi wykluczeniem.
- Dlatego należy stworzyć warunki do organizowania imprez sportowych o charakterze integracyjnym na obszarach wiejskich, a w obszarze kultury uruchamiać projekty integracyjne w oparciu o wyremontowane i charakteryzujące się z nowymi programem funkcjonalno – użytkowymi wiejskie centra kultury i świetlice środowiskowe.

6. MISJA

POLITYKA SPOŁECZNA GMINY WRZEŚNIA

TO ZINTEGROWANY SYSTEM
DZIAŁAŃ PODMIOTÓW POMOCY
SPOŁECZNEJ MAJĄCY NA CELU
PRZECIWDZIAŁANIE DEGRADACJI
SPOŁECZNEJ OSÓB I RODZIN
ZAMIESZKUJĄCYCH OBSZAR GMINY.
SYSTEM WSPARCIA BENEFICJENTÓW,
W ZAKRESIE PODNIESIENIA POZIOMU
ZARADNOŚCI ŻYCIOWEJ
I PRZYSTOSOWANIA DO SPRAWNEGO
FUNKCJONOWANIA SPOŁECZNEGO
W ŚRODOWISKU, OPARTY
O SZEROKĄ WSPÓŁPRACĘ
ORGANIZACJI PUBLICZNYCH,
SAMORZĄDOWYCH
I POZARZĄDOWYCH.

7. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA

Cele wraz z kierunkami działania zostały podzielone na obszary strategiczne. Obszary strategiczne są najistotniejszymi polami działania polityki społecznej, jednocześnie wytyczają kierunki prac na najbliższe lata. Działalność polityki społecznej w gminie Września koncentrować będzie się na pięciu obszarach:

- **Edukacja,**
- **Finanse,**
- **Infrastruktura,**
- **Problemy społeczne,**
- **Społeczność lokalna.**

Tablica celów w poszczególnych obszarach (edukacja, finanse, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna) uporządkowuje pod względem ważności i znaczenia dla rozwoju poszczególne zidentyfikowane cele w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne.

Cele pierwszorzędne - w każdym z tych obszarów (trzy cele) to takie cele, bez których utrzymanie obecnego status quo.

Cele drugorzędne - to cele, które w skrócie można określić jako cele prorozwojowe (ich realizacja przyspieszy rozwój danego obszaru).

Kierunki działania zmierzające do realizacji poszczególnych celów strategicznych przedstawiono poniżej każdego z celów w układzie tabelarycznym.

UWAGA

Zidentyfikowane cele i kierunki działania w poszczególnych obszarach są jedynie podstawą do ostatecznego wyboru wariantu rozwiązywania problemów społecznych.

Nie jest możliwa realizacja wszystkich zidentyfikowanych celów w okresie realizacji Strategii. Cele, które nie znalazły miejsca w wybranym wariantcie mogą być podstawą dla aktualizacji Strategii w następnych latach, w procesie monitorowania tego dokumentu.

Tabela 36 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – EDUKACJA

7.1. EDUKACJA								
Cele pierwszorzędne								
<i>Stwarzanie warunków do szerokiej dostępności do nauki i rozwoju wszystkim mieszkańcom gminy Września.</i>			<i>Stworzyć warunki do zwiększenia środków finansowych na rozwój oświaty i bazy sportowej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych kadry pomocy społecznej.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Poszerzenie oferty edukacyjnej w oparciu o klasy integracyjne.	Stworzenie oferty edukacyjnej dla dorosłych na wszystkich poziomach edukacji obejmujących różne grupy wiekowe i zawodowe.	Tworzenie odpowiedniej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.	Tworzenie projektów oświatowych opartych na finansowaniu zadań z udziałem Funduszy strukturalnych.	Partnerstwo Publiczno – Prywatne i publiczno -społeczne.	Wspieranie istniejących (również w zakresie umiejętności pozyskiwania samodzielnego środków z UE) i tworzenie nowych Fundacji i Stowarzyszeń o charakterze sportowym.	Finansowanie specjalistycznych szkoleń w oparciu o budżet gminy i programy Europejskiego Funduszu Społecznego.	Łatwość dostępu do informacji z zakresu pomocy społecznej w oparciu o aktywną stronę internetową OPS.	Stworzenie systemu motywacji finansowej dla doksztalających się pracowników pomocy społecznej.
Cele drugorzędne								
<i>Działać na rzecz rozwijania świadomości zagrożeń wśród mieszkańców gminy.</i>			<i>Podjąć działania promujące istniejące programy pomocowe w obszarze pomocy społecznej.</i>			<i>Stworzyć warunki do wspierania osób bezrobotnych w efektywnym nabywaniu umiejętności poszukiwania pracy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Budowa bazy informacyjnej na temat istniejących zagrożeń wraz ze stałym monitoringiem środowisk zagrożonych.	Organizacja warsztatów dla rodziców w ramach działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani.	Szkolenia dla urzędników na temat istoty rozwoju patologii i możliwości jej zapobiegania.	Informacja na temat zakresu działania poszczególnych instytucji i organizacji pomocy społecznej o charakterze publicznym i pozarządowym.	Szeroka promocja efektów rozwiązywania problemów społecznych w gronach decydenckich.	Organizacja cyklicznych szkoleń dla bezpośrednich beneficjentów pomocy społecznej.	Organizacja szkoleń z zakresu przekwalifikacji zawodowej na szczeblu gminy w zgodzie z istniejącym zapotrzebowaniem lokalnego rynku pracy.	Promocja samozatrudnienia wśród mieszkańców gminy ze zwiększeniem udziału „deficytowych” branż w lokalnym rynku pracy.	Edukacja dorosłych – wspólne projekty PUP, PCPR, OPS.

Tabela 37 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – FINANSE

7.2. FINANSE								
Cele pierwszorzędne								
<i>Stworzyć warunki do efektywnego pozyskiwania funduszy UE na rzecz przedsięwzięć prospołecznych.</i>			<i>Rozwijać różne formy wolontariatu dla obniżenia kosztów realizowania zadań pomocy społecznej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku finansowania przedsięwzięć na rzecz wspierania rodzin potrzebujących pomocy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Wsparcie finansowe i aktywny udział samorządu gminnego w realizacji projektów organizacji pozarządowych.	Tworzenie Partnerstw Publiczno – Prywatnych ¹¹ dla realizacji projektów o charakterze prospołecznym na terenie gminy.	Uspołecznienie dokumentów strategicznych będących podstawą do aplikowania o środki funduszy strukturalnych UE.	Identyfikacja i wyznaczenie mapy obszarów pomocy społecznej zdolnych do przyjęcia wolontariatu.	Zwiększenie społecznego zaangażowania młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w działania na rzecz środowiska lokalnego - promocja mody na wolontariat.	Organizacja szkoleń dla wolontariuszy.	Tworzenie projektów w ramach pozabudżetowych środków mających na celu wsparcie rodzin potrzebujących pomocy.	Wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz najuboższych.	Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych w celu stworzenia niezbędnych warunków do ich samodzielnego życia w środowisku lokalnym.
Cele drugorzędne								
<i>Wspierać finansowo przedsięwzięcia kulturalno-rozrywkowe o zasięgu masowym.</i>			<i>Podjmowanie działań na rzecz decentralizacji środków na projekty społecznie użyteczne.</i>			<i>Umożliwić obniżenie obciążeń podatkowych i kosztów pracy ponoszonych przez pracodawców na szczeblu gminy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Tworzenie corocznego planu imprez kulturalnych i sportowych o charakterze masowym.	Pozyskiwanie środków zewnętrznych niezbędnych dla organizacji imprez kulturalnych i rozrywkowych - sponsoring.	Promocja przedsięwzięć kulturalnych i sportowych wśród mieszkańców gminy.	Edukacja pośrednich beneficjentów (NGO ¹²) pomocy społecznej w zakresie zarządzania finansami.	Ścisła współpraca struktur pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi w zakresie powierzania zadań gminy na zasadach outsorsingu.	Jawność decyzji finansowych organizacji pozarządowych tworzących społecznie użyteczne projekty jako warunek partnerstwa z samorządem.	Lokalny system podatków.	Promocja programów Europejskiego Funduszy Społecznego we współpracy z PUP.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników w ramach programów UE Europejskiej.

¹¹ Zgodnie z ostatnimi decyzjami Ministra Gospodarki środki prywatne mogą stanowić wkład własny w projektach prospołecznych finansowanych przez UE.

¹² ang. Non-Governmental Organization – organizacja pozarządowa

Tabela 38 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – INFRASTRUKTURA

7.3. INFRASTRUKTURA								
Cele pierwszorzędne								
<i>Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalających na prowadzenie skutecznej polityki społecznej.</i>			<i>Podjęcie działań w zakresie dostosowania obiektów użyteczności publicznej oraz otoczenia do sprawnego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku powiększania bazy mieszkalnictwa socjalnego.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Tworzenie Środowiskowych Domów Dziennego Pobytu na terenie gminy.	Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury świetlic i uruchomienie kolejnych obiektów dla realizacji funkcji socjoterapeutycznych np. w ramach PROW.	Powołanie Centrum Integracji Społecznej	Bieżąca współpraca ze środowiskiem osób niepełnosprawnych w zakresie rozpoznawania istniejących obszarów z barierami architektonicznymi oraz monitorowania ich likwidacji.	Uwzględnienie w projektach przebudowy obiektów użyteczności publicznej rozwiązań technicznych likwidujących bariery architektoniczne.	PPP ¹³ i współpraca między samorządami w zakresie realizowanych inwestycji na rzecz wdrażania rozwiązań likwidujących bariery architektoniczne.	Adaptacja istniejących obiektów komunalnych na cele mieszkalnictwa socjalnego.	Budowa budynku socjalnego w oparciu o środki Unii Europejskiej.	Budowa mieszkań socjalnych na terenie gminy w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (samorząd – developer).
Cele drugorzędne								
<i>Stworzyć warunki do budowania obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku poprawy funkcjonowania instytucji wsparcia środowiskowego.</i>			<i>Tworzyć warunki do dalszego efektywnego funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Budowa otwartych boisk i terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich.	Budowa i wyposażenie świetlic wiejskich na terenach wiejskich w ramach PROW ¹⁴	Dostosowanie istniejących placówek oświatowych dla pełnienia funkcji centrów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.	Wspieranie funkcjonowania istniejących organizacji pozarządowych działających na polu pomocy społecznej.	Utworzenie wspólnej bazy danych o beneficjentach i sposobach pomocy społecznej.	Tworzenie projektów mających na celu poprawę funkcjonowania instytucji wsparcia środowiskowego.	Zapewnienie udziału finansowego przez gminę jako wkładu własnego w projektach OPS finansowanych ze środków pozabudżetowych.	Tworzenie właściwej i o wysokim standardzie bazy dla realizacji zadań pomocy społecznej.	Tworzenie wspólnych projektów z wykorzystaniem bazy Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

¹³ Partnerstwo Publiczno - Prywatne

¹⁴ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Tabela 39 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – PROBLEMY SPOŁECZNE

7.4. PROBLEMY SPOŁECZNE								
Cele pierwszorzędne								
<i>Podjęcie działań mających na celu stworzenie skutecznego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.</i>			<i>Podjęcie działań w kierunku skutecznej walki z uzależnieniami.</i>			<i>Przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia oraz wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Zorganizowanie kampanii promocyjno-informacyjnych dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych.	Stworzenie systemu wsparcia i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Organizacja wyjazdowych turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Września.	Realizacja założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja na poziomie szkolnym i pozaszkolnym.	Wspieranie i inicjowanie tworzenia grup wsparcia dla osób uzależnionych z udziałem terapeutów – terapia w oparciu o punkty konsultacyjne.	Promowanie idei samozatrudnienia i wsparcie przy zakładaniu samodzielnej działalności gospodarczej (w tym wśród ludzi młodych i absolwentów szkół wyższych).	Szkolenia dokształcające i przekwalifikujące dla osób o niskich kwalifikacjach.	Wspieranie lokalnych inicjatyw, ochrona małej przedsiębiorczości.
Cele drugorzędne								
<i>Przeciwdziałanie negatywnym skutkom niezaradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.</i>			<i>Podjęcie działań w kierunku wzrostu bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy.</i>			<i>Podjęcie działań w kierunku sprawniejszego docierania pomocy społecznej do osób żyjących w ubóstwie.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Przygotowanie do życia i pełnienia ról w rodzinie – organizacja szkoleń w oparciu o środki EFS.	Podtrzymywanie tradycji i kreowanie autorytetów moralnych – tworzenie projektów i programów na szczeblu gminy w oparciu o placówki oświatowe.	Niwelowanie patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną problemów wychowawczych.	Identyfikacja źródeł zjawisk patologicznych.	Stały monitoring środowisk patologicznych.	Działania profilaktyczne w oparciu o służby porządku publicznego i organizacje pozarządowe tworzące własne projekty edukacyjne i profilaktyczne.	Tworzenie systemu asekuracji i wyprzedzania w stosunku do osób i rodzin zagrożonych ubóstwem.	Tworzenie sprawnego systemu identyfikacji potrzeb opartego o szeroki wywiad środowiskowy.	Minimalizacja biurokratycznych procedur dla udzielenia szybkiej pomocy.

Tabela 40 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA

7.5. SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA								
Cele pierwszorzędne								
<i>Stworzyć sprawnie funkcjonujący system współpracy i wymiany doświadczeń między instytucjami działającymi w obszarze pomocy społecznej.</i>			<i>Podjąć działania w kierunku polepszenia dostępności do specjalistycznej opieki zdrowotnej.</i>			<i>Wspieranie działań aktywizujących osoby starsze i wykorzystujących potencjał seniorów w gminie.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych.	Coroczne spotkania organizacji pozarządowych działających w regionie z władzami gminy.	Tworzenie partnerstw pomiędzy instytucjami pomocy społecznej dla realizacji wspólnych projektów.	Współpraca gminy z instytucją lekarza rodzinnego w zakresie zwiększenia badań specjalistycznych.	Poprawa dostępności komunikacyjnej do ZOZ świadczących usługi z zakresu specjalistycznej opieki zdrowotnej.	Organizacja tzw. „Białych Niedzieli” i udział w programach profilaktyki zdrowotnej.	Ustawiczne kształcenie osób starszych.	Rozwijanie i wspieranie równych form wolontariatu osób starszych.	Działania na rzecz tworzenia i wspierania aktywności grup samopomocowych osób starszych.
Cele drugorzędne								
<i>Stworzyć warunki dla okazywania przyjaznego nastawienia w stosunku do osób oczekujących pomocy.</i>			<i>Podjąć działania na rzecz wzrostu wyrozumiałości i tolerancji społecznej.</i>			<i>Stworzyć warunki do wzrostu aktywności młodzieży.</i>		
Kierunki działania			Kierunki działania			Kierunki działania		
Szeroka informacja nt. zakresu pomocy społecznej świadczonej zarówno przez sektor publiczny, jak i pozarządowy.	Organizacja form wywiadu środowiskowego uwzględniającego indywidualną sytuację rodzinną i społeczną poszczególnych beneficjentów pomocy społecznej.	Przestrzeganie zasad anonimowości i indywidualnego podejścia do beneficjenta pomocy społecznej.	Współpraca z mediami w zakresie wydawania cyklicznych materiałów podwyższających świadomość mieszkańców w zakresie istniejących problemów społecznych.	Cykliczne organizowanie imprez integracyjnych w różnych obszarach działalności gminy.	Kreowanie postaw wyrozumiałości i tolerancji poprzez eksponowanie przez decydentów udziału beneficjentów pomocy społecznej w różnych projektach gminy.	Budowa obiektów sportowo-rekreacyjnych na terenie gminy.	Zajęcia pozaszkolne – zwiększenie oferty edukacji pozaszkolnej m.in. w oparciu o istniejącą bazę szkół.	Zwiększenie oferty kulturalnej ze strony gminy na terenie obszarów wiejskich.

8. WARIANT ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH - PO KOREKTACH EKSPERCKICH

8.1. Komentarz do wybranego wariantu

W poszczególnych obszarach polityki społecznej (edukacja, finanse, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna) wskazano 30 celów, które są podstawą prawidłowego rozwoju polityki społecznej gminy Września.

Spośród wszystkich dotąd sformułowanych celów przy określaniu wariantu posłużono się czternastoma celami wybranymi jako najważniejsze bez względu na to, do jakiego wcześniej obszaru zostały zakwalifikowane.

Dwa najważniejsze z tych czternastu celów określono mianem celów strategicznych w zakresie polityki społecznej.

W przypadku celów strategicznych proponuje się przeznaczenie ponad 50% środków na realizację programów uzupełniających te cele.

Cztery niższej rangi wybrane cele – to priorytety, dla których przewiduje się wydatkowanie 20-35% środków budżetowych¹⁵.

Na pozostałe osiem celów niezbędnych przeznaczają się jedynie 10-15% środków budżetowych na realizację programów i projektów przyporządkowanych tym celom.

¹⁵ Przez pojęcie „środki budżetowe” określa się wszystkie środki finansowe wpływające na rzecz pomocy społecznej (dotacje, środki publiczne, subwencje, darowizny, kapitał prywatny), poprzez które realizuje się projekty wypełniające założenia strategii, również przez sektor niepubliczny.

WYBRANY WARIANT ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Tabela 41 Wybrany Wariant rozwiązywania problemów społecznych

CELE STRATEGICZNE	<p>Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalających na prowadzenie skutecznej polityki społecznej. I A</p>		<p>Stworzyć warunki do budowania obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych. I B</p>	
PRIORYTETY	<p>Podjąć działania w kierunku powiększania bazy mieszkalnictwa socjalnego. II A</p>	<p>Stworzyć warunki do efektywnego pozyskiwania funduszy UE na rzecz przedsięwzięć prospołecznych. II B</p>	<p>Podjąć działania w kierunku skutecznej walki z uzależnieniami. II C</p>	<p>Podjąć działania w kierunku finansowania przedsięwzięć na rzecz wspierania rodzin potrzebujących pomocy. II D</p>
CELE NIEZBEDNE	<p>Wspierać finansowo i organizacyjnie przedsięwzięcia kulturalne o zasięgu masowym. III A</p>	<p>Podjęcie działań w zakresie dostosowania obiektów użyteczności publicznej oraz otoczenia do sprawnego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych. III B</p>	<p>Podjęcie działań mających na celu stworzenie skutecznego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym. III C</p>	<p>Przeciwdziałanie negatywnym skutkom niezaradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. III D</p>
	<p>Podjęcie działań w zakresie dostosowania usług obiektów użyteczności publicznej i miejsc zamieszkania do potrzeb osób starszych. III E</p>	<p>Rozwijanie różnych form wolontariatu dla obniżenia kosztów realizowania zadań pomocy społecznej. III F</p>	<p>Stwarzanie warunków do szerokiej dostępności do nauki i rozwoju wszystkim mieszkańcom gminy Września. III G</p>	<p>Przeciwdziałanie negatywnym skutkom bezrobocia oraz wspieranie tworzenia nowych miejsc pracy. III H</p>

8.2. *Priorytety – cele strategiczne pierwszorzędne i drugorzędne oraz kierunki działania*

Wybrany Wariant rozwiązywania problemów społecznych obejmuje 14 celów utworzonych na podstawie wcześniej zidentyfikowanych celów w poszczególnych obszarach życia polityki społecznej gminy Września. Poszczególnym zidentyfikowanym w wybranym wariantcie celom przypisano kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY – I A

Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalającej na prowadzenie skutecznej polityki społecznej.

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie Środowiskowych Domów Dziennego Pobytu na terenie gminy
2. Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury świetlic i uruchomienie kolejnych obiektów dla realizacji funkcji socjoterapeutycznych np. w ramach PROW.
3. Powołanie Centrum Integracji Społecznej

CEL STRATEGICZNY I B

Stworzyć warunki do budowania obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.

Opis kierunków działań:

1. Budowa otwartych boisk i terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich.
2. Budowa i wyposażenie świetlic wiejskich na terenach wiejskich w ramach PROW¹⁶
3. Dostosowanie istniejących placówek oświatowych dla pełnienia funkcji centrów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.

PRIORYTET II A

Podjąć działania w kierunku powiększania bazy mieszkalnictwa socjalnego.

Opis kierunków działań:

1. Adaptacja istniejących obiektów komunalnych na cele mieszkalnictwa socjalnego.
2. Budowa budynku socjalnego w oparciu o środki Unii Europejskiej.
3. Budowa mieszkań socjalnych na terenie gminy w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (samorząd – developer).

¹⁶ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

PRIORYTET II B

Stworzyć warunki do efektywnego pozyskiwania funduszy UE na rzecz przedsięwzięć prospołecznych.

Opis kierunków działań:

1. Aktywny udział samorządu gminnego w realizacji projektów organizacji pozarządowych.
2. Tworzenie Partnerstw Publiczno – Prywatnych dla realizacji projektów o charakterze prospołecznym na terenie gminy.
3. Promocja i uspołecznienie dokumentów strategicznych będących podstawą aplikowania o środki funduszy strukturalnych UE.

PRIORYTET II C

Podjąć działania w kierunku skutecznej walki z uzależnieniami.

Opis kierunków działań:

1. Realizacja założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja na poziomie szkolnym i pozaszkolnym.
3. Wspieranie i inicjowanie tworzenia grup wsparcia dla osób uzależnionych z udziałem terapeutów – terapia uzależnień w oparciu o punkty konsultacyjne.

PRIORYTET II D

Podjąć działania w kierunku finansowania przedsięwzięć na rzecz wspierania rodzin potrzebujących pomocy.

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie projektów w ramach pozabudżetowych środków mających na celu wsparcie rodzin potrzebujących pomocy.
2. Wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz najuboższych.
3. Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych w celu stworzenia niezbędnych warunków do ich samodzielnego życia w środowisku lokalnym.

CEL NIEZBĘDNY III A

Wspierać finansowo i organizacyjnie przedsięwzięcia kulturalne o zasięgu masowym.

Opis kierunków działań:

1. Tworzenie corocznego planu imprez kulturalnych i sportowych o charakterze masowym.
2. Pozyskiwanie środków zewnętrznych niezbędnych dla organizacji imprez kulturalnych i rozrywkowych - sponsoring.
3. Promocja przedsięwzięć kulturalnych i sportowych wśród mieszkańców gminy.

CEL NIEZBĘDNY III B

Podejmowanie działań w zakresie dostosowania obiektów użyteczności publicznej oraz otoczenia do sprawnego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.

Opis kierunków działań:

1. Bieżąca współpraca ze środowiskiem osób niepełnosprawnych w zakresie rozpoznawania istniejących obszarów z barierami architektonicznymi oraz monitorowania ich likwidacji.
2. Uwzględnienie w projektach przebudowy obiektów użyteczności publicznej rozwiązań technicznych likwidujących bariery architektoniczne.
3. Partnerstwo Publiczno – Prywatne i współpraca między samorządami w zakresie realizowanych inwestycji drogowych na rzecz wdrażania rozwiązań likwidujących bariery architektoniczne.

CEL NIEZBĘDNY III C

Podejmowanie działań mających na celu stworzenie skutecznego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.

Opis kierunków działań:

1. Zorganizowanie kampanii promocyjno-informacyjnych dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych.
2. Stworzenie systemu wsparcia i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
3. Organizacja wyjazdowych turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Września.

CEL NIEZBĘDNY III D

Przeciwdziałanie negatywnym skutkom niezaradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Opis kierunków działań:

1. Przygotowanie do życia i pełnienia ról w rodzinie – organizacja szkoleń w oparciu o środki EFS.
2. Podtrzymywanie tradycji i kreowanie autorytetów moralnych – tworzenie projektów i programów na szczeblu gminy w oparciu o placówki oświatowe.
3. Niwelowanie patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną problemów wychowawczych.

CEL NIEZBĘDNY III E

Wspieranie działań aktywizujących osoby starsze i wykorzystujących potencjał seniorów w gminie.

Opis kierunków działań:

1. Ustawiczne kształcenie osób starszych.
2. Rozwijanie i wspieranie różnych form wolontariatu osób starszych.
3. Działanie na rzecz tworzenia i wspieranie aktywności grup samopomocowych osób starszych.

CEL NIEZBĘDNY III F

Rozwijać różne formy wolontariatu dla obniżenia kosztów realizowania zadań pomocy społecznej.

Opis kierunków działań:

1. Identyfikacja obszarów pomocy społecznej zdolnych do przyjęcia wolontariatu.
2. Zwiększenie społecznego zaangażowania młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w działania na rzecz środowiska lokalnego – promocja mody na wolontariat.
3. Organizacja szkoleń dla wolontariuszy.

CEL NIEZBĘDNY III G

Stwarzanie warunków do szerokiej dostępności do nauki i rozwoju wszystkim mieszkańcom gminy Września.

Opis kierunków działań:

1. Poszerzenie oferty edukacyjnej w oparciu o klasy integracyjne.
2. Stworzenie oferty edukacyjnej dla dorosłych na wszystkich poziomach edukacji obejmujących różne grupy wiekowe i zawodowe.
3. Tworzenie odpowiedniej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.

CEL NIEZBĘDNY III H

Przeciwdziałać negatywnym skutkom bezrobocia oraz wspierać tworzenie nowych miejsc pracy.

Opis kierunków działań:

1. Promowanie idei samozatrudnienia i wsparcie przy zakładaniu samodzielnej działalności gospodarczej (w tym wśród ludzi młodych i absolwentów szkół wyższych).
2. Szkolenia doszkalające i przekwalifikowujące dla osób o niskich kwalifikacjach.
3. Wspieranie lokalnych inicjatyw, ochrona małej przedsiębiorczości.

9. PROGRAMY OPERACYJNE POLITYKI SPOŁECZNEJ

9.1. Wstęp

Programy Operacyjne Polityki Społecznej zawarte w niniejszym dokumencie to jedynie początek identyfikacji projektów i zadań do zrealizowania przez różne podmioty obszaru pomocy społecznej. Programy operacyjne mają charakter otwarty i winny być podzielone na następujące priorytety:

- **DZIECI I MŁODZIEŻ,**
- **SENIORZY,**
- **NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ,**
- **BEZRADNOŚĆ,**
- **UBÓSTWO,**
- **BEZDOMNOŚĆ,**
- **UZALEŻNIENIA (NARKOMANIA, ALKOHOLIZM).**

W poszczególnych priorytetach zidentyfikowano działania (nazwy programów) przypisane do poszczególnych obszarów polityki społecznej przyjętej strategii, takich jak: edukacja, finanse, infrastruktura, problemy społeczne, społeczność lokalna.

Poszczególnym programom przypisano potencjalną bazę, które osoby kwalifikują się do bezpośredniego lub pośredniego korzystania z tego programu.

Programowi przypisano również realizatora, którym jest bezpośrednio określona jednostka budżetowa Gminy Września, Ośrodek Pomocy Społecznej lub organizacja pozarządowa.

Tak zidentyfikowane programy stają się podstawą do planowania poszczególnych zadań polityki społecznej gminy Września.

Tabela 42 Programy Operacyjne

PRIORYTET 1 – DZIECI I MŁODZIEŻ

INTERWENCJA - RATOWNICTWO			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Dożywianie uczniów z rodzin przeżywających trudności materialne w szkołach podstawowych i gimnazjalnych	problemy społeczne	767	OPS
System stypendialny	problemy społeczne	696	Urząd Miasta i Gminy
ASEKURACJA – WYPRZEDZANIE			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Prowadzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych oraz zapewnienie w nich opieki i wychowania dzieciom z rodzin niedostosowanych społecznie	infrastruktura	360	Urząd Miasta i Gminy
KOMPENSACJA – SOLIDARYZM			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Zapewnienie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej całodobowej opieki i wychowania w warunkach zbliżonych do domu rodzinnego oraz do czasu powrotu dziecka do rodziny, umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej lub jego usamodzielnienia	problemy społeczne	97	PCPR

PRIORYTET 2 – SENIORZY

PARTYCYPACJA- INTEGRACJA			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Rozwój sprawności intelektualnej i fizycznej osób starszych	edukacja	80	OPS
Uniwersytet III Wieku	edukacja	40	Uniwersytet III Wieku
Spotkania i wyjazdy integracyjne dla SENIORÓW	edukacja	400	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oraz Związek Emerytów i Rencistów „Solidarność” TONSIL

PRIORYTET 3 – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

INTERWENCJA - RATOWNICTWO			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Przełamywanie barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych w środowisku (programy mające na celu edukację osób niepełnosprawnych i ich opiekunów)	edukacja	105	OPS, Wrzeșiński Klub Amazonek, Stowarzyszenie Hospicjum Wrzeșińskie im. św. Wincentego Pallotti
Przełamywanie barier w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych w środowisku (świetlice, ośrodki terapii zajęciowej, zespoły aktywności społecznej)	społeczność lokalna	85	WTZ Środowiskowy Dom Samopomocy Ruch „Wiara i Światło”
Przełamywanie barier komunikowania się osób niepełnosprawnych w środowisku (imprezy sportowe, turnusy rehabilitacyjne, wczasorekolekcje)	społeczność lokalna	285	WTZ Środowiskowy Dom Samopomocy Ruch „Wiara i Światło” Polski Związek Niewidomych, Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego, Wrzeșiński Klub Amazonek, Wielkopolski Związek Inwalidów Narządu Ruchu – Oddziała Września, Wrzeșińskie

			Stowarzyszenie Osób Niedośłyszących i Niesłyszących „Jedność”, Wrzesińskie Stowarzyszenie Abstynentów „Jantar” Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Oddział we Wrześni, Ruch „Wiara i Światło”
Aktywizacja osób niepełnosprawnych poprzez sport (obozy, zawody sportowe)	społeczność lokalna	85	WTZ Środowiskowy Dom Samopomocy Ruch „Wiara i Światło”
Prowadzenie placówek dziennych i stacjonarnych dla osób niepełnosprawnych (rehabilitacja, zespoły, poradnie)	infrastruktura	0	organizacje pozarządowe
Zaspokojenie potrzeb bytowych całodobowych osób niepełnosprawnych	finanse	50	Dom Pomocy Społecznej
PARTYCYPACJA- INTEGRACJA			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Terapia osób z upośledzeniem umysłowym w połączeniu z opieką psychologiczną, pedagogiczną, medyczną	problemy społeczne	95	OPS WTZ Środowiskowy Dom Samopomocy

PRIORYTET 4 – UBÓSTWO

INTERWENCJA - RATOWNICTWO			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Pomoc żywnościowa dla osób najuboższych, bank żywności, zbiórki okolicznościowe i zbiórki żywności	społeczność lokalna	1 900	OPS, Stowarzyszenie KRAĞ, 4 Zespoły charytatywne CARITAS
ASEKURACJA – WYPRZEDZANIE			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Programy osłonowe- dodatki mieszkaniowe	finanse	4 888	Urząd Miasta i Gminy
Programy osłonowe – dodatki wyrównawcze dla osób oczekujących na mieszkanie komunalne	finanse	70	OPS

PRIORYTET 5 – BEZDOMNOŚĆ

INTERWENCJA - RATOWNICTWO			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Kompleksowa pomoc osobom bezdomnym w przezwyciężaniu ich trudnej sytuacji umożliwiającej im bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Terapia uzależnionych.	problemy społeczne	14	OPS Monar – Zieliniec, Monar - Rożnowice

PRIORYTET 6 – BEZRADNOŚĆ

ASEKURACJA – WYPRZEDZANIE			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Program wsparcia dla rodzin i matek w sytuacjach kryzysowych	problemy społeczne	10	OPS, Zespoły Charytatywne CARITAS Fundacja ODRODZENI
Program edukacyjny dla osób niepełnosprawnych, z kryzysem psychicznym, jedynym żywicielem rodziny	edukacja	105	OPS – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Osób Niepełnosprawnych

Prowadzenie ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy i bezdomności	infrastruktura	0	
Prowadzenie miejsca interwencji kryzysowej	infrastruktura	0	

PRIORYTET 7 – UZALEŻNIENIA (NARKOMANIA, ALKOHOLOWIZM)

ASEKURACJA – WYPRZEDZANIE			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Prowadzenie profilaktyki działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży	edukacja	1 850	Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia „U”, Stowarzyszenie „Jantar”
Informowanie na łamach prasy lokalnej o problematyce uzależnienia	edukacja	w zależności od potrzeb	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Stowarzyszenie „Jantar”, Poradnia „U”
Przeprowadzanie szkoleń w celu zwiększenia efektywności w prowadzeniu działań na rzecz walki z uzależnieniami	edukacja	32	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów

			Alkoholowych, Poradnia „U”
KOMPENSACJA – SOLIDARYZM			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych	problemy społeczne	4 046	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia „U” Stowarzyszenie „Jantar”
Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnienia	społeczność lokalna	6 organizacji pozarządowych 15 instytucji	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Udzielnie wsparcia rzeczowego osobom z rodzin z problemami uzależnień	finanse	153 paczki	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Prowadzenie działalności profilaktycznej i opiekuńczo- wychowawczej	edukacja	2 230	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, parafie, Poradnia „U” Stowarzyszenie „Jantar”
Prowadzenie grup wsparcia	edukacja	530	parafie, Poradnia „U” Stowarzyszenie „Jantar”

Organizowanie wypoczynku połączonego z elementami terapii dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień	społeczność lokalna	270	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnia „U”
PARTYCYPACJA- INTEGRACJA			
Nazwa programu	Obszary polityki społecznej	Liczba osób objętych programem	Realizator
Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie klubów integracji społecznej, realizujących zawodową i społeczną rehabilitację	finanse	0	

10. MONITOROWANIE STRATEGII

Ocena strategicznych dokumentów zawierających programy rozwoju winna być dokonywana trzykrotnie: przed rozpoczęciem realizacji (ex-ante), w połowie okresu realizacji (mid-term) oraz po zakończeniu realizacji (ex-post).

Aby umożliwić pośrednie dokonywanie ocen mid-term i ex-post, należy określić powiązania pomiędzy strategią, a programami operacyjnymi. Ocena ex-post jest najbardziej istotna i miarodajna dla całościowej oceny polityki rozwoju obszaru w długim okresie czasu oraz spełnia najwięcej funkcji. Wszelkie oceny oddziaływania podmiotów publicznych na procesy rozwoju przeprowadzane są w kontekście społecznych potrzeb, celów i nakładów. Mierzone i oceniane są uzyskane produkty, wyniki, efekty i skutki. Działania i przedsięwzięcia służące realizacji celów strategicznych oceniane są na podstawie czterech kryteriów: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Cały proces dodatkowo oceniany jest z punktu widzenia praworządności i gospodarności (oszczędności). Oceny wymagają podejścia uporządkowanego, obiektywnych kryteriów oraz stosowania zróżnicowanych i wyrafinowanych metod. Ocena realizacji strategii i programu operacyjnego jest procesem wymagającym udziału społecznego, a przede wszystkim współdziałania podmiotów i uczestników strategicznego rozwiązywania problemów społecznych w gminie Września.

Aby spełnić powyższe wymagania, przyjęto, że każdy kierunek działania przypisany konkretnemu celowi w wybranym wariantcie rozwiązywania problemów społecznych wymaga monitorowania. Wymóg monitorowania wynika również z przepisów regulujących finansowanie przedsięwzięć z funduszy strukturalnych UE. Monitorowaniem kierunków działania na poziomie celów winna zajmować się jednostka organizacyjna odpowiedzialna za jego realizację, w tym wypadku w większości na Ośrodek Pomocy Społecznej, ale również bezpośrednio obowiązek monitorowania poszczególnych zadań spoczywa na jednostce realizującej programy i zadania wpisujące się w konkretny kierunek działania.

Można również ocenić stopień realizacji celów, a w nich poszczególnych zadań. Zadania mają na tyle konkretny charakter, że można stosować bardziej wyspecjalizowane wskaźniki. W dopracowywaniu każdego z zadań zawartych w programach operacyjnych można zaproponować wskaźniki produktów oraz rezultatów. Zestaw wskaźników dla monitorowania kierunków działania zawiera poniższa **Tabela 43**. Ich coroczne obliczenie rozpoczynając od roku bazowego 2008 (stan 31 grudnia – dane będą dostępne wiosną 2009)

umożliwi dokonanie w latach 2010 i 2013 ocen realizacji konkretnego kierunku pod kątem: skuteczności, celowości, efektywności, wydajności. Odpowiednie struktury organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy oraz Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni w porozumieniu z przedstawicielami poszczególnych organizacji pozarządowych dokonywać będą bieżącej (raz w roku) i okresowej (w 2010 i 2013 r.) kontroli realizacji *Strategii*. Efektem kontroli może być konieczność zmodyfikowania *Strategii*.

Źródłami pozyskiwania danych do oceny realizacji *Strategii* mogą być:

1. Źródła pierwotne:

- badania ankietowe za pomocą kwestionariusza – np. z wykorzystaniem Internetu, w formie drukowanej – skrzynka na opinie na stronach internetowych gminy,
- otwarte dla wszystkich Forum Internetowe, pozwalające na swobodną wypowiedź,
- cykliczne, coroczne spotkania grup eksperckich oraz innych podmiotów działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych
- inne.

2. Źródła wtórne:

- statystyki, w tym Urzędu Statystycznego oraz innych jednostek i instytucji (m.in. Ośrodków Badań Opinii Społecznej i in.),
- informacje medialne oraz raporty, biuletyny, sprawozdania z działalności,
- inne.

Wybór źródeł informacji do oceny realizacji *Strategii* będzie każdorazowo weryfikowany, zgodnie z przyjętymi wskaźnikami.

Tabela 43 Wskaźniki monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Września”

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Cel strategiczny I A – Podjąć działania w kierunku tworzenia instytucji pomocy społecznej pozwalających na prowadzenie skutecznej polityki społecznej.			
Kierunek działania I	Tworzenie Środowiskowych Domów Dziennego Pobytu na terenie gminy	Liczba nowo utworzonych projektów mających na celu powstanie nowych ŚDDP na terenie gminy. Powierzchnia (w m ²) nowo utworzonych Środowiskowych Domów Dziennego Pobytu na terenie gminy.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków zewnętrznych na realizację projektów mających na celu powstanie nowych ŚDDP na terenie gminy. Liczba osób korzystających z usług Środowiskowych Domów Dziennego Pobytu usytuowanych na terenie gminy.
Kierunek działania II	Poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury świetlic i uruchomienie kolejnych obiektów dla realizacji funkcji socjoterapeutycznych np. w ramach PROW.	Powierzchnia (w m ²) przebudowanych i nowo uruchomionych świetlic dla realizacji funkcji socjoterapeutycznych.	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do przebudowanych i nowo uruchomionych świetlic dla realizacji funkcji socjoterapeutycznych.
Kierunek działania III	Powołanie Centrum Integracji Społecznej	Utworzenie Centrum Integracji Społecznej. Powierzchnia (w m ²) przeznaczona na działalność CIS.	Liczba osób korzystających z usług utworzonego CIS.
Cel strategiczny I B – Stworzyć warunki do budowania obiektów sportowych, rekreacyjnych i kulturalnych.			
Kierunek działania I	Budowa otwartych boisk i terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich.	Powierzchnia (w m ²) nowo wybudowanych otwartych boisk i terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich gminy. Liczba nowo wybudowanych otwartych boisk sportowych i terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich. Liczba parków podworskich zagospodarowanych na cele rekreacyjne.	Liczba korzystających z nowo wybudowanych otwartych boisk sportowych i terenów rekreacyjnych na obszarach wiejskich. Liczba użytkowników korzystających z zagospodarowanych na cele rekreacyjne parków podworskich.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Kierunek działania II	Budowa i wyposażenie świetlic wiejskich na terenach wiejskich w ramach PROW ¹⁷	Powierzchnia (w m ²) nowo wybudowanych świetlic wiejskich w ramach PROW. Liczba świetlic wiejskich wyposażonych ze środków PROW.	Liczba osób korzystających z nowo wybudowanych świetlic wiejskich na terenie gminy.
Kierunek działania III	Dostosowanie istniejących placówek oświatowych dla pełnienia funkcji centrów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.	Liczba utworzonych projektów z zakresu dostosowania istniejących placówek oświatowych dla pełnienia funkcji centrów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.	Liczba placówek oświatowych, które zostały dostosowane do pełnienia funkcji centrów kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla społeczności lokalnej.
Priorytet II A – Podjąć działania w kierunku powiększenia bazy mieszkalnictwa socjalnego.			
Kierunek działania I	Adaptacja istniejących obiektów komunalnych na cele mieszkalnictwa socjalnego.	Liczba obiektów komunalnych zaadaptowanych na cele mieszkalnictwa socjalnego.	Liczba osób zamieszkujących w zaadaptowanych mieszkaniach socjalnych.
Kierunek działania II	Budowa budynku socjalnego w oparciu o środki Unii Europejskiej.	Powierzchnia (w m ²) nowo wybudowanego budynku socjalnego. Liczba wyodrębnionych mieszkań w nowo wybudowanym budynku socjalnym.	Wartość (w PLN) pozyskanych środków Unii Europejskiej na budowę budynku socjalnego. Liczba osób zamieszkujących w nowo wybudowanym budynku socjalnym.
Kierunek działania III	Budowa mieszkań socjalnych na terenie gminy w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (samorząd – developer).	Liczba utworzonych projektów z zakresu Partnerstwa Publiczno-Prywatnego mających na celu budowę mieszkań socjalnych na terenie gminy.	Liczba nowo wybudowanych mieszkań socjalnych na terenie gminy w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (samorząd – developer).

¹⁷ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Priorytet II B Stworzyć warunki do efektywnego pozyskiwania funduszy UE na rzecz przedsięwzięć prospołecznych.			
Kierunek działania I	Aktywny udział samorządu gminnego w realizacji projektów organizacji pozarządowych.	Liczba utworzonych przez organizacje pozarządowe projektów, w których aktywny udział wziął samorząd gminny.	Liczba bezpośrednich beneficjentów pomocy społecznej objętych pomocą w ramach projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe, w których to projektach aktywny udział wziął samorząd gminny.
Kierunek działania II	Tworzenie Partnerstw Publiczno – Prywatnych dla realizacji projektów o charakterze prospołecznym na terenie gminy.	Liczba utworzonych Partnerstw Publiczno-Prywatnych dla realizacji projektów o charakterze prospołecznym na terenie gminy.	Liczba zrealizowanych projektów o charakterze prospołecznym w ramach utworzonych Partnerstw Publiczno-Prywatnych.
Kierunek działania III	Uspołecznienie dokumentów strategicznych będących podstawą aplikowania o środki funduszy strukturalnych UE.	Liczba projektów z zakresu uspołeczniania dokumentów strategicznych będących podstawą aplikowania o środki funduszy strukturalnych UE.	Liczba dokumentów strategicznych będących podstawą aplikowania o środki funduszy strukturalnych UE objętych uspołecznieniem.
Priorytet II C – Podjąć działania w kierunku skutecznej walki z uzależnieniami.			
Kierunek działania I	Realizacja założeń Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Liczba projektów mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi zgodnych z Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Liczba osób objętych programem przeciwdziałania alkoholizmowi. Liczba osób zaliczanych do tzw. niepijących alkoholików.
Kierunek działania II	Działalność profilaktyczna – szeroko pojęta edukacja na poziomie szkolnym i pozaszkolnym.	Liczba projektów z zakresu działalności profilaktycznej opartej o szeroko pojętą edukację na poziomie szkolnym i pozaszkolnym.	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej objętych działalnością profilaktyczną – edukacją szkolną na temat skutecznej walki z uzależnieniami. Liczba osób objętych działalnością profilaktyczną – edukacją pozaszkolną na temat skutecznej walki z uzależnieniami.
Kierunek działania III	Wspieranie i inicjowanie tworzenia grup wsparcia dla osób uzależnionych z udziałem terapeutów - terapia uzależnień w oparciu o punkty konsultacyjne.	Liczba nowo utworzonych grup wsparcia dla osób uzależnionych.	Liczba punktów konsultacyjnych prowadzących terapię uzależnień z udziałem terapeutów w ramach nowo utworzonych grup wsparcia. Liczba osób uzależnionych korzystających z nowo utworzonych grup wsparcia.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Priorytet II D – Podjąć działania w kierunku finansowania przedsięwzięć na rzecz wspierania rodzin potrzebujących pomocy.			
Kierunek działania I	Tworzenie projektów w ramach pozabudżetowych środków mających na celu wsparcie rodzin potrzebujących pomocy.	Liczba nowo utworzonych projektów mających na celu wsparcie rodzin potrzebujących pomocy z wykorzystaniem pozabudżetowych środków finansowych.	Liczba rodzin objętych nowo utworzonymi projektami mającymi na celu wsparcie. Wartość (w PLN) środków pozyskanych na wsparcie rodzin potrzebujących pomocy.
Kierunek działania II	Wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz najuboższych.	Liczba projektów z zakresu wsparcia finansowego rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz najuboższych.	Liczba rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz najuboższych objętych wsparciem finansowym. Wartość (w PLN) środków przeznaczonych na wsparcie finansowe rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz najuboższych.
Kierunek działania III	Wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych w celu stworzenia niezbędnych warunków do ich samodzielnego życia w środowisku lokalnym.	Liczba projektów z zakresu wsparcia finansowego osób niepełnosprawnych w celu stworzenia niezbędnych warunków do ich samodzielnego życia w środowisku lokalnym.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem finansowym. Wartość (w PLN) środków przeznaczonych na wsparcie finansowe osób niepełnosprawnych.
Cel niezbędny III A – Wspierać finansowo i organizacyjnie przedsięwzięcia kulturalne o zasięgu masowym.			
Kierunek działania I	Wspierać finansowo i organizacyjnie przedsięwzięcia kulturalne o zasięgu masowym.	Liczba projektów z zakresu wsparcia finansowego i organizacyjnego przedsięwzięć kulturalnych o zasięgu masowym.	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu wsparcia finansowego i organizacyjnego przedsięwzięć kulturalnych o zasięgu masowym (w ciągu roku).
Kierunek działania II	Pozyskiwanie środków zewnętrznych niezbędnych dla organizacji imprez kulturalnych i rozrywkowych - sponsoring.	Liczba nowo utworzonych projektów mających na celu pozyskanie środków zewnętrznych na realizację imprez kulturalnych i rozrywkowych. Liczba nowo utworzonych projektów mających na celu pozyskanie sponsorów na realizację imprez kulturalnych i rozrywkowych.	Liczba zrealizowanych projektów o charakterze kulturalnym i rozrywkowym (w ciągu roku). Wartość (w PLN) środków pozyskanych na realizację imprez o charakterze kulturalnym i rozrywkowym. Liczba osób korzystających z imprez o charakterze kulturalnym i rozrywkowym.
Kierunek działania III	Promocja przedsięwzięć kulturalnych i sportowych wśród mieszkańców gminy.	Liczba podjętych działań i akcji promocyjnych wśród mieszkańców gminy w ramach realizowanych przedsięwzięć kulturalnych i sportowych.	Liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach kulturalnych i sportowych realizowanych na terenie gminy w wyniku podjętych działań i akcji promocyjnych.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Cel niezbędny III B – Podejmowanie działań w zakresie dostosowania obiektów użyteczności publicznej oraz otoczenia do sprawnego funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych.			
Kierunek działania I	Bieżąca współpraca ze środowiskiem osób niepełnosprawnych w zakresie rozpoznawania istniejących obszarów z barierami architektonicznymi oraz monitorowania ich likwidacji.	Liczba projektów z zakresu bieżącej współpracy gminy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych w zakresie rozpoznawania istniejących obszarów z barierami architektonicznymi oraz monitorowania ich likwidacji.	Liczba zidentyfikowanych barier architektonicznych przy współpracy gminy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych. Liczba zlikwidowanych barier architektonicznych przy współpracy gminy ze środowiskiem osób niepełnosprawnych.
Kierunek działania II	Uwzględnienie w projektach przebudowy obiektów użyteczności publicznej rozwiązań technicznych likwidujących bariery architektoniczne.	Liczba projektów mających na celu uwzględnienie w pracach nad przebudową obiektów użyteczności publicznej rozwiązań technicznych likwidujących bariery architektoniczne.	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających samodzielnie z obiektów użyteczności publicznej.
Kierunek działania III	Partnerstwo Publiczno-Prywatne i współpraca między samorządami w zakresie realizowanych inwestycji drogowych na rzecz wdrażania rozwiązań likwidujących bariery architektoniczne.	Liczba projektów drogowych na rzecz wdrażania rozwiązań likwidujących bariery architektoniczne w ramach Partnerstwa Publiczno-Prywatnego i we współpracy między samorządami.	Liczba przejść dla pieszych dostosowanych dla osób niepełnosprawnych. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających samodzielnie z dostępnych ciągów komunikacyjnych.
Cel niezbędny III C – Podejmowanie działań mających na celu stworzenie skutecznego systemu pomocy osobom niepełnosprawnym.			
Kierunek działania I	Zorganizowanie kampanii promocyjno-informacyjnych dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych.	Liczba zorganizowanych kampanii promocyjno-informacyjnych dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych.	Liczba osób niepełnosprawnych, które znalazły zatrudnienie dzięki organizowanym kampaniom promocyjno-informacyjnym.
Kierunek działania II	Stworzenie systemu wsparcia i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Utworzenie systemu wsparcia i aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Liczba osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi objętych systemem wsparcia i aktywizacji społecznej.
Kierunek działania III	Organizacja wyjazdowych turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Września	Liczba zorganizowanych wyjazdowych turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Września.	Liczba osób niepełnosprawnych objętych zorganizowanymi turnusami rehabilitacyjnymi.
Cel niezbędny III D – Przeciwdziałanie negatywnym skutkom niezaradności rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.			

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Kierunek działania I	Przygotowanie do życia i pełnienia ról w rodzinie – organizacja szkoleń w oparciu o środki EFS.	Liczba zorganizowanych szkoleń w oparciu o środki EFS przygotowujących do życia i pełnienia ról w rodzinie.	Liczba osób dorosłych objętych szkoleniami w zakresie przygotowania do życia i pełnienia ról w rodzinie.
Kierunek działania II	Podtrzymywanie tradycji i kreowanie autorytetów moralnych – tworzenie projektów i programów na szczeblu gminy w oparciu o placówki oświatowe.	Liczba projektów z zakresu podtrzymywania tradycji i kreowania autorytetów moralnych – liczba utworzonych projektów i programów na szczeblu gminy w oparciu o placówki oświatowe.	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej objętych projektami z zakresu podtrzymywania tradycji i kreowania autorytetów moralnych.
Kierunek działania III	Niwelowanie patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną problemów wychowawczych.	Liczba projektów z zakresu niwelowania patologii w rodzinie będącej bezpośrednią przyczyną problemów wychowawczych.	Liczba rodzin objętych procesem niwelowania patologii.
Cel niezbędny III E – Wspieranie działań aktywizujących osoby starsze i wykorzystujących potencjał seniorów w gminie.			
Kierunek działania I	Ustawiczne kształcenie osób starszych.	Liczba projektów powstałych na terenie gminy, których celem jest likwidacji istniejących barier architektonicznych.	Liczba obiektów użyteczności publicznej i miejsc zamieszkania ze swobodnym dostępem dla osób starszych na terenie gminy.
Kierunek działania II	Rozwijanie i wspieranie różnych form wolontariatu osób starszych.	Liczba nowo utworzonych form wsparcia dla osób starszych - wolontariat.	Liczba osób starszych korzystających z nowo utworzonych form wsparcia.
Kierunek działania III	Działanie na rzecz tworzenia i wspierania aktywności grup samopomocowych osób starszych.	Liczba uruchomionych procedur obsługi i informowania w instytucjach użyteczności publicznej.	Liczba osób starszych korzystających z procedur obsługi i informowania w instytucjach użyteczności publicznej.
Cel niezbędny III F – Rozwijać różne formy wolontariatu dla obniżenia kosztów realizowania zadań pomocy społecznej.			
Kierunek działania I	Identyfikacja obszarów pomocy społecznej zdolnych do przyjęcia wolontariatu.	Liczba projektów mających na celu identyfikację obszarów pomocy społecznej zdolnych do przyjęcia wolontariatu.	Liczba wolontariuszy działających w zidentyfikowanych obszarach pomocy społecznej.
Kierunek działania II	Zwiększenie społecznego zaangażowania osób ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w działania na rzecz środowiska lokalnego - promocja mody na wolontariat.	Liczba projektów z zakresu zwiększenia społecznego zaangażowania osób ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w działania na rzecz środowiska lokalnego - promocja mody na wolontariat.	Liczba osób, w tym młodzież i osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, które podjęły działania na rzecz środowiska lokalnego w ramach wolontariatu.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Kierunek działania III	Organizacja szkoleń dla wolontariuszy.	Liczba zorganizowanych szkoleń dla wolontariuszy.	Liczba wolontariuszy objętych zorganizowanymi szkoleniami.
Cel niezbędny III G – Stwarzanie warunków do szerokiej dostępności do nauki i rozwoju wszystkim mieszkańcom gminy Września.			
Kierunek działania I	Poszerzenie oferty edukacyjnej w oparciu o klasy integracyjne.	Liczba szkół prowadzących nauczanie integracyjne. Liczba nowo utworzonych klas integracyjnych na terenie gminy. Liczba nowo utworzonych placówek dostosowanych do potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej. Liczba nowo utworzonych grup integracyjnych. Liczba przedszkolnych programów zawierających treści integracyjne.	Liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w nauczaniu zintegrowanym. Liczba uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i przedszkoli biorących udział w projektach i programach edukacyjnych opartych o integracyjne formy edukacji.
Kierunek działania II	Stworzenie oferty edukacyjnej dla dorosłych na wszystkich poziomach edukacji obejmujących różne grupy wiekowe i zawodowe.	Liczba placówek oświatowych oferujących uzupełnienie wykształcenia na poziomie podstawowym, zawodowym i ogólnokształcącym. Liczba programów i projektów oferujących różne formy edukacji pozaszkolnej dla dorosłych.	Liczba dorosłych korzystających z oferty uzupełnienia wykształcenia na poziomie podstawowym, zawodowym i ogólnokształcącym. Liczba dorosłych, w tym w wieku poprodukcyjnym, korzystających z oferty różnych form edukacji pozaszkolnej.
Kierunek działania III	Tworzenie odpowiedniej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.	Liczba nowo utworzonych form zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.	Liczba dzieci i młodzieży szkolnej korzystających z oferty zajęć pozalekcyjnych.
Cel niezbędny III H – Przeciwdziałać negatywnym skutkom bezrobocia oraz wspierać tworzenie nowych miejsc pracy.			
Kierunek działania I	Promowanie idei samozatrudnienia i wsparcie przy zakładaniu samodzielnej działalności gospodarczej (w tym wśród ludzi młodych i absolwentów szkół wyższych).	Liczba projektów promujących ideę samozatrudnienia i wsparcie przy zakładaniu samodzielnej działalności gospodarczej (w tym wśród ludzi młodych i absolwentów szkół wyższych).	Liczba osób, które podjęły działalność gospodarczą w ramach samozatrudnienia.

Lp.	Nazwa kierunku działania	Wskaźnik produktu	Wskaźnik rezultatu
Rok bazowy 2008, lata oceny: 2010 i 2013			
Kierunek działania II	Szkolenia doształcające i przekwalifikowujące dla osób o niskich kwalifikacjach.	Liczba szkoleń organizowanych w ramach doształcania i przekwalifikowania osób o niskich kwalifikacjach.	Liczba osób o niskich kwalifikacjach, które objęte zostały szkoleniami doształcającymi i przekwalifikowującymi.
Kierunek działania III	Wspieranie lokalnych inicjatyw, ochrona małej przedsiębiorczości.	Liczba projektów wspierających lokalne inicjatywy i mających na celu ochronę małej przedsiębiorczości.	Liczba osób/firm lokalnych korzystających z projektów wspierających lokalne inicjatywy i małe przedsiębiorstwa.

11. WDRAŻANIE STRATEGII WARUNKI REALIZACJI STRATEGII

Realizacja Strategii opierać się będzie na:

- podejmowaniu działań wynikających z założonych celów zgodnie z kompetencjami samorządu określonych ustawą o samorządzie gminnym,
- działaniach opartych na partnerstwie publiczno –publicznym (samorząd – samorząd, samorząd – rząd, organizacje pozarządowe – samorząd),
- działaniach opartych na zasadach partnerstwa publiczno-prywatnego (z udziałem prywatnych inwestorów),
- na koordynacji i aktywnym zaangażowaniu się w działaniach stricte prywatnych (kapitał prywatny) w przypadku realizacji zamierzeń wypełniających cele Strategii.

Warunki realizacji strategii:

- zachowanie i ochrona wartości antropogenicznych i przyrodniczych,
- zachowanie istniejących więzi społecznych,
- stosowanie zasad zrównoważonego rozwoju.

Struktura alokacji środków na realizację programów strategicznych

Środki na realizację priorytetów, zadań i działań określonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Mieście i Gminie Września podzielono na następujące źródła finansowania:

- 1) środki własne (Budżet Gminy) ,
- 2) środki własne organizacji pozarządowych ,
- 3) Skarb Państwa (Środki celowe w poszczególnych ministerstwach, a w szczególności Ministerstwa Gospodarki i Polityki Społecznej),
- 4) Środki Unii Europejskiej (Fundusze Strukturalne w tym EFS),
- 5) Pozaunijne fundusze celowe,
- 6) Kapitał prywatny i środki własne (w ramach Partnerstwa Publiczno – Prywatnego),
- 7) Kapitał prywatny (środki inwestorów prywatnych).

Tabela 44 WDRAŻANIE STRATEGII

L.p.	Zadania	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Wymagane środki (PLN)	Źródła środków
1	Przyjęcie dokumentu strategii przez kierownictwo Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni	Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni	Kwiecień 2008 r.	-	-
2	Przedłożenie Strategii Radnym Rady Miejskiej we Wrześni	Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej	Maj 2008 r.	-	-
3	Zatwierdzenie Strategii przez Radnych Miejskich	Przewodniczący Rady Miejskiej	Czerwiec 2008 r.	-	-
4	Publikacja strategii w formie wydawnictwa lub biuletynu	Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej	Wrzesień 2008 r.	1 500,00	Budżet OPS
5	Analiza celów i kierunków działania ze szczególnym uwzględnieniem kierunków i zadań mogących uzyskać wsparcie ze środków pomocowych	Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej	Grudzień 2008 r.	-	-
6	Realizacja zadań określonych poszczególnymi projektami zgodnie z przyjętymi celami i kierunkami działania.	OPS, organizacje pozarządowe	2008 – 2013 r.	-	Budżet Gminy, budżet OPS, Fundusze Strukturalne

12. SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

WYKAZ TABEL:

Tabela 1 Wielkość i struktura gruntów gminy Września (obszar wiejski) – stan na 31.12.2007 r.....	10
Tabela 2 Wielkość i struktura gruntów gminy Września (obszar miejski) – stan na 31.12.2007 r.....	10
Tabela 3 Przekrój statystyczny gminy Września (wg stanu na koniec 2007 r.).....	11
Tabela 4 Wybrane elementy budżetu gminy Września – stan na 31.12.2007 r.....	11
Tabela 5 Jednostki gospodarcze zarejestrowane wg sektorów na terenie gminy Września w latach 2004-2006.....	13
Tabela 6 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej – podstawowa opieka zdrowotna - stan na koniec 2007 roku.....	14
Tabela 7 Przychodnie specjalistyczne na terenie gminy Września –stan na koniec 2007 roku	15
Tabela 8 Szpitale na terenie gminy Września – stan na 31.12.2007 r.....	17
Tabela 9 Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w gminie Września na 31.12.07 r.....	18
Tabela 10 Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w powiecie wrzesińskim na 31.12.07 r.	19
Tabela 11 Pracujący na terenie gminy Września w latach 2003 - 2006.....	20
Tabela 12 Pracujący łącznie z rolnictwem indywidualnym wg sektorów ekonomicznych i płci w latach 2004-2006.....	21
Tabela 13 Bezpieczeństwo publiczne – na terenie gminy Września – stan na 31.12.2007 r.	22
Tabela 14 Stan ludności gminy Września w latach 2004-2007.....	24
Tabela 15 Aktywność zawodowa mieszkańców gminy Września w latach 2004-2007.....	26
Tabela 16 Struktura ludności na terenie gminy Września wg podstawowych grup wiekowych w latach 2004 - 2006.....	29
Tabela 17 Wykaz obiektów kultury i sportu na terenie gminy Września.....	32
Tabela 18 Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy Września....	35
Tabela 19 Dane dotyczące zasobów mieszkaniowych gminy Września na dzień 31.12.07 r.	37
Tabela 20 Zasoby mieszkaniowe w gminie Września w latach 2003 - 2006.....	37
Tabela 21 Zadania własne gminy – dodatki mieszkaniowe.....	42
Tabela 22 Zadania własne gminy – dodatki mieszkaniowe podział wg typu lokalu, zamieszkiwanego przez wnioskodawcę w latach 2006-2007.....	42
Tabela 23 Zadania zlecone – świadczenia rodzinne - liczba i wielkość wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłku rodzinnego w roku 2007.....	42
Tabela 24 Liczba i wielkość kwotowa wypłaconych świadczeń opiekuńczych w roku 2007	43
Tabela 25 Struktura świadczeniobiorców wg kryterium dochodowego w roku 2007.....	43
Tabela 26 Struktura świadczeniobiorców wg kryterium liczebności (dzieci w rodzinie) w roku 2007.....	43
Tabela 27 Struktura świadczeniobiorców wg kryterium wiekowego (dzieci) w roku 2007	45
Tabela 28 Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego wypłacone przez OPS w 2007 r.	45

Tabela 29 Składki na ubezpieczenia społeczne wypłacone przez OPS w 2007 r.	45
Tabela 30 Dokumenty Unii Europejskiej dotyczące polityki społecznej.	55
Tabela 31 Najważniejsze akty prawne odnoszące się do polityki społecznej– obecnie obowiązujące w Polsce.....	57
Tabela 32 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w Wielkopolsce dotyczące obszaru polityki społecznej.....	64
Tabela 33 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w powiecie wrzesińskim dotyczące obszaru rozwiązywania problemów społecznych.....	71
Tabela 34 Ważniejsze dokumenty strategiczne obowiązujące w gminie Września dotyczące obszaru rozwiązywania problemów społecznych.....	74
Tabela 35 Analiza SWOT	78
Tabela 36 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – Edukacja	87
Tabela 37 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – FINANSE	88
Tabela 38 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – INFRASTRUKTURA	89
Tabela 39 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – PROBLEMY SPOŁECZNE... ..	90
Tabela 40 Cele wraz z kierunkami działania w obszarze – SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA ..	91
Tabela 41 Wybrany Wariant rozwiązywania problemów społecznych.....	93
Tabela 42 Programy Operacyjne.....	99
Tabela 43 Wskaźniki monitoringu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Września”	111
Tabela 44 WDRAŻANIE STRATEGII	120

WYKAZ WYKRESÓW:

Wykres 1 Dochody budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca - stan na 31.12.2007 r.....	12
Wykres 2 Dochody własne budżetów gmin ogółem w złotych na 1 mieszkańca - stan na 31.12.2007 r.....	12
Wykres 3 Samodzielność budżetu - procent dochodów własnych w dochodach ogółem - stan na 31.12.2007 r.....	13
Wykres 4 Struktura procentowa podmiotów gospodarki narodowej - stan na 31.12.2006 r. 14	
Wykres 5 Odsetek bezrobotnych w % - stan na 31.12.2007 r.....	17
Wykres 6 Odsetek bezrobotnych w % w latach 2004-2007 w gminie Września.....	18
Wykres 7 Stopa bezrobocia w latach 2004 – I 2008.....	20
Wykres 8 Struktura ludności według płci.....	24
Wykres 9 Liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn – stan na 31.12.07 roku.....	26
Wykres 10 Struktura ludności wg ekonomicznych grup wiekowych – stan na 31.12.06 roku 27	
Wykres 11 Liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym - stan na 31.12.06 roku.....	27
Wykres 12 Przyrost naturalny w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności.....	29
Wykres 13 Przyrost naturalny liczony metodą (urodzenia żywe – zgony): urodzenia żywe 30	
Wykres 14 Urodzenie żywe w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności.....	30
Wykres 15 Zgony w liczbach bezwzględnych na 1000 ludności.....	31
Wykres 16 Liczba świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań własnych.....	46

Wykres 17 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań własnych realizowanych przez OPS w 2007 roku.....	46
Wykres 18 Kwota świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań zleconych.....	47
Wykres 19 Liczba świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań zleconych.....	47
Wykres 20 Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań zleconych realizowanych przez OPS w 2007 roku.....	48
Wykres 21 Typy rodzin objętych pomocą społeczną przez OPS w 2007 roku	49
Wykres 22 Kwota świadczeń udzielonych przez OPS w 2007 roku w ramach zadań własnych.....	50
Wykres 23 Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w 2007 roku ze względu na powód przyznania pomocy.....	51
Wykres 24 Liczba rodzin, którym przyznano pomoc w latach 2003 - 2007ze względu na powód przyznania pomocy	52
Wykres 25 Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą przez OPS w latach 2000-2007.....	53

WYKAZ RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Położenie gminy Września na terenie powiatu wrzesińskiego i Polski.....	9
Rysunek 2 Struktura organizacyjna Ośrodka Pomocy Społecznej we Wrześni – stan na 31.12.07 r.....	38